

Nezaměstnanost absolventů škol se středním a vyšším odborným vzděláním – 2010

**Ing. Jeny Burdová
Ing. Daniela Chamoutová**

Praha 2010

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

OBSAH

1. Úvodní poznámky	3
2. Nezaměstnanost absolventů škol po nástupu hospodářské krize	5
3. Počty absolventů škol, počty nezaměstnaných absolventů škol, míra nezaměstnanosti absolventů škol	9
3.1. Počty absolventů škol	9
3.2. Celkový počet nezaměstnaných absolventů škol a jeho podíl na celkové nezaměstnanosti v zemi	11
3.3. Počty nezaměstnaných absolventů škol a problém definice absolventa – uchazeče o zaměstnání	15
3.4. Míra nezaměstnanosti absolventů škol	17
4. Struktura nezaměstnaných absolventů z hlediska úrovně vzdělání	18
4.1. Nezaměstnanost čerstvých absolventů škol	21
4.2. Nezaměstnanost absolventů středního vzdělání s výučním listem (kategorie vzdělání E, H)	23
4.2.1 Nezaměstnanost absolventů středního vzdělání s výučním listem (kategorie vzdělání H).....	24
4.2.2 Nezaměstnanost absolventů nižšího středního vzdělání s výučním listem (kategorie vzdělání E).....	27
4.3. Nezaměstnanost absolventů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem a absolventů nástavbového studia (kategorie vzdělání L0/L5)	29
4.3.1 Nezaměstnanost absolventů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem (kategorie vzdělání L/0).....	32
4.3.2 Nezaměstnanost absolventů nástavbového studia (kategorie vzdělání L/5)	34
4.4. Nezaměstnanost absolventů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (kategorie vzdělání M)	36
4.5. Nezaměstnanost absolventů vyššího odborného vzdělání (kategorie vzdělání N).....	39
4.6. Nezaměstnanost absolventů magisterského vysokoškolského vzdělání (kategorie vzdělání T)	41
5. Struktura nezaměstnaných absolventů z hlediska profesní skladby	44
6. Dlouhodobá nezaměstnanost absolventů škol	49
7. Nezaměstnanost čerstvých absolventů škol v jednotlivých krajích	52
8. Závěr	57
9. Přílohy	61

Projekt je financován Evropským sociálním fondem a rozpočtem České republiky.

Nezaměstnanost absolventů škol se středním a vyšším odborným vzděláním – 2010
Ing. Jeny Burdová, Ing. Daniela Chamoutová

Vydal Národní ústav odborného vzdělávání, Praha 2010
Korektura: oddělení pro informační a publikační činnost

1. Úvodní poznámky

Národní ústav odborného vzdělávání již mnoho let pravidelně připravuje každoroční zprávu o nezaměstnanosti absolventů středních škol se snahou podávat co nejpresnější informace o jejím stavu a vývoji. Pozornost je věnována zejména zachycení vývojových řad, možnosti srovnávání nových údajů s předchozími lety a porovnávání situace v jednotlivých kategoriích vzdělání.

Původní sledování vycházelo z poněkud nedokonalého systému zachycování údajů na jednotlivých úřadech práce a jejich složitého přenosu do centra zpracování – na MPSV a dále na MŠMT, ÚIV i NÚOV. Postupně docházelo ke zdokonalování techniky zachycování i zpracování údajů. K přesnosti a věrohodnosti přispělo i zavedení soustavy KKO, která umožnila přejít od údajů o skupinách oborů až k jednotlivým kmenovým oborům vzdělání. V dalších letech došlo k rozšíření sběru dat na úroveň konkrétních oborů vzdělání.

Sledování nezaměstnanosti absolventů v letech 1999 až 2004 bylo zkomplikováno **nerovnoměrným příchodem absolventů na trh práce** v těchto letech. Vlivem zavedení povinné devítileté školní docházky v roce 1996 ukončil studium v roce 1999 malý počet vyučených ve tříletých učebních oborech, v roce 2000 se situace opakovala u absolventů maturitních oborů (včetně gymnázií), v roce 2001 u absolventů nástavbového studia, v roce 2003 a 2004 u absolventů VOŠ. Tento snížený přísun absolventů se projevoval (v následujícím zářijovém a dubnovém šetření) zvýšením míry nezaměstnanosti v dané kategorii vzdělání, protože míru nezaměstnanosti výrazně zvýšil podíl nezaměstnaných, kteří byli evidováni déle než dva kalendářní roky.

Do roku 2004 se do statistik o nezaměstnanosti absolventů rovněž promítal **nejednotný přístup úřadů práce k definici uchazeče o zaměstnání – absolventa**. Jednotlivé úřady práce v průběhu několika let postupně přecházely od původně používané definice odpovídající zákoníku práce k definici vycházející ze zákona o zaměstnanosti.¹ Tento přístup zkresloval údaje o nezaměstnanosti absolventů do dubna 2004. Podle **definice odpovídající zákoníku práce** patřili mezi absolventy – uchazeče o zaměstnání ti uchazeči, jejichž **celková (kumulovaná) doba** zaměstnání v pracovním nebo podobném poměru **nedosáhla** po úspěšném ukončení studia **dvou let** (nezapočítávala se např. mateřská dovolená, pracovní neschopnost, výkon trestu, základní vojenská služba atd.). To znamenalo, že mezi absolventy – uchazeče o zaměstnání bylo zahrnováno mnoho těch, kteří absolvovali školu před více lety, a to tak dlouho, dokud se jim „nepodařilo odpracovat“ dva roky. Podle **definice zákona o zaměstnanosti** (zákon č. 1/1991 Sb., o zaměstnanosti ve znění pozdějších předpisů) patřili mezi absolventy – uchazeče o zaměstnání pouze ti nezaměstnaní absolventi, u nichž od úspěšného ukončení studia **uplynuly nejvýše dva roky**. Podle této definice byl vykazovaný počet absolventů – uchazečů o zaměstnání nezanedbatelně nižší.

Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ze dne 13. května 2004, již **pojem absolvent – uchazeč o zaměstnání nedefinuje**, jsou zde vyčleňováni uchazeči, kterým je potřebné věnovat zvýšenou péči při zprostředkování zaměstnání, kam až do roku 2008 spadali absolventi středních škol v rámci kategorie „fyzické osoby do 25 let věku“. Samostatně byli uváděni pouze absolventi vysokých škol po dobu 2 let po úspěšném ukončení studia, nejdéle však do 30 let věku. **Po novele zákona** o zaměstnanosti,² **která vstoupila v platnost 1. ledna 2009, již absolventi celkově nejsou vnímáni jako riziková skupina**, která by měla mít ztížený přechod na trh práce. **Zvýšená péče je od ledna věnována pouze mladým lidem do 20 let věku, což odpovídá maximálně době 2 let po**

¹ Postupný přechod úřadů práce k novější definici uchazeče o zaměstnání – absolventa významně ovlivnil monitorování nezaměstnanosti absolventů tím, že pozdější převzetí novější definice úřadem práce uměle udržovalo vyšší míru nezaměstnanosti absolventů i vyšší počet dlouhodobě nezaměstnaných absolventů.

² Zákon číslo 382/2008 Sb. novelizuje od 1. 1. 2009 zákon č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

ukončení středního vzdělání. Na základě zlepšujícího se uplatnění absolventů na trhu práce do roku 2008 údajně nebylo možné již považovat absolventy vysokých škol a všechny mladé lidi do 25 let věku za skupinu znevýhodněnou na trhu práce, na rozdíl např. od osob se zdravotním postižením nebo osob ve věku nad 50 let.

Ve statistickém sledování jsou nadále ze strany úřadů práce a MPSV vykazovány **počty absolventů škol – uchazečů o zaměstnání³**, a to všichni **do dvou let po ukončení školy**.

Ke změně došlo ve sledování **dlouhodobě nezaměstnaných uchazečů o zaměstnání** (a tedy i absolventů škol), kdy jsou za dlouhodobě nezaměstnané považováni uchazeči o zaměstnání, kteří jsou **v evidenci déle než pět měsíců**. Tím došlo k porušení časové řady v kapitole 6, kde údaje z předchozích let informují o počtech a podílech absolventů nezaměstnaných déle než šest měsíců.

Snaha o získání co nejvýstižnějšího ukazatele – **míry nezaměstnanosti absolventů** – vedla k rozšíření statistického sledování v této oblasti, tj. k produkci nových dat. Relativně novými daty jsou jednak údaje o počtech absolventů – uchazečů o zaměstnání, kteří **jsou „disponibilní“⁴**, a jednak údaje o **počtech „čerstvých“ absolventů – uchazečů o zaměstnání**, tj. absolventů pouze z uplynulého školního roku.

V předkládané zprávě je v kapitole 3 problematika monitorování počtu nezaměstnaných absolventů a míry nezaměstnanosti vysvětlena podrobněji. Čtenáře je však nutné předem upozornit na skutečnost, že jako stěžejní údaje byly v této publikaci použity **počty „čerstvých“ absolventů – uchazečů o zaměstnání a hodnoty míry nezaměstnanosti „čerstvých“ absolventů, tedy absolventů, kteří své studium ukončili převážně v červnu 2009**. Tyto údaje jsou nejkorektnějším vyjádřením o nezaměstnanosti absolventů škol, protože nejsou zkresleny ani rozdílnými definicemi absolventů – uchazečů o zaměstnání, ani situací absolventů po uplynutí jednoho roku.

Studie se soustředí především na nezaměstnanost absolventů středních škol a vyšších odborných škol. Údaje o nezaměstnanosti absolventů vysokých škol jsou zde (vzhledem k obtížné kvantifikaci počtů absolventů vysokých škol) uváděny pouze okrajově a je nutno je chápat jen jako doplněk.

V kapitole 4 jsou uváděny hodnoty míry nezaměstnanosti čerstvých absolventů – uchazečů o zaměstnání k 30. dubnu 2010 – podle skupin oborů v rámci jednotlivých kategorií vzdělání. V podrobnějším členění dle jednotlivých oborů vzdělání je míra nezaměstnanosti čerstvých absolventů k dispozici v Informačním systému o uplatnění absolventů škol na trhu práce (ISA) na www.infoabsolvent.cz, v sekci Absolventi a trh práce, v tématu Zaměstnanost a nezaměstnanost na dynamické stránce **Míra nezaměstnanosti absolventů podle oborů vzdělání**.

I s vědomím, že není v možnostech tohoto materiálu poskytnout interpretaci krajských údajů (k tomu se navrhuje budování Regionálních informačních systémů o absolventech na trhu práce – RISA), se studie v kapitole 7 alespoň částečně zabývá nezaměstnaností absolventů škol v jednotlivých krajích. Stejně jako v loňské publikaci jsou zde **uváděny míry nezaměstnanosti absolventů škol v krajích**, jejichž prostřednictvím jsme se zaměřili na to, jak se absolventi škol jednotlivých krajů (z hlediska vzdělanostní a oborové struktury) uplatňují na trhu práce v celé ČR. V příloze jsou zaznamenány počty absolventů škol v krajích v roce 2009, počty absolventů škol v krajích, kteří jsou „čerstvě“ nezaměstnaní v celé ČR, a hodnoty míry nezaměstnanosti „čerstvých“ absolventů škol v krajích v dubnu 2010 podle kategorií vzdělání a skupin oborů vzdělání. Při porovnávání těchto dat mezi kraji

³ Ve všech údajích o počtech absolventů škol – uchazečů o zaměstnání jsou zahrnováni pouze absolventi denní formy vzdělávání.

⁴ Jde o uchazeče o zaměstnání, kteří mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa, tj. evidovaní nezaměstnaní, kteří nemají žádnou objektivní překážku pro přijetí do nového zaměstnání. Údaj o disponibilních absolventech zahrnuje absolventy škol, kteří dokončili studium v posledních dvou letech.

je třeba mít na zřeteli, že hodnoty ukazatelů jsou mimo jiné ovlivněny různorodým spektrem krajských specifik (např. rozdíly mezi kraji v celkové míře nezaměstnanosti znamenají rovněž rozdílné hodnoty míry nezaměstnanosti „čerstvých“ absolventů). **Podrobnější rozpracování problematiky nezaměstnanosti absolventů v jednotlivých krajích je uvedeno na www.nuov.cz**, v sekci „Vzdělávání a trh práce“, pod nadpisem „Vzdělávání a trh práce v krajích ČR“.

Důsledky novely zákona č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti (platné od 1. 1. 2009) pro absolventy škol:

- **Zvýšená péče** při zprostředkování zaměstnání je nově poskytována mladým lidem pouze do 20 let věku (dříve do 25, u vysokoškoláků do 2 let od absolvování, nejdéle však do 30 let věku).
- **Doba studia** (soustavné přípravy na budoucí povolání) se nově již nezapočítává do náhradní doby zaměstnání (do loňského roku se studium započítávalo jako náhradní doba zaměstnání v délce 6 měsíců).
- Za **dlouhodobě nezaměstnaného** je považován uchazeč o zaměstnání, který je veden v evidenci déle než 5 měsíců (dříve déle než 6 měsíců).
- S uchazečem o zaměstnání, který je veden v evidenci nepřetržitě **déle než 5 měsíců**, vypracovává úřad práce **individuální akční plán** ke zvýšení možnosti uplatnění uchazeče o zaměstnání na trhu práce. Uchazeč o zaměstnání je povinen poskytnout součinnost úřadu práce při vypracování individuálního akčního plánu, jeho aktualizaci a vyhodnocování v termínech stanovených úřadem práce a plnit podmínky v něm stanovené. Odmítnutí uzavření individuálního akčního plánu nebo jeho neplnění ze strany uchazeče o zaměstnání je důvodem ukončení evidence (sankce 6 měsíců). (Dříve byl individuální akční plán zakotven pouze jako možnost, nyní je s nezaměstnanými, evidovanými déle než 5 měsíců, vypracováván vždy.)

2. Nezaměstnanost absolventů škol po nástupu hospodářské krize

Nezaměstnanost absolventů škol je výrazně ovlivněna celkovou ekonomickou situací v zemi, celkovou nezaměstnaností, stavem nabídky volných pracovních míst a stavem mezi poptávkou a nabídkou po pracovních silách. Důležitou roli rovněž sehrává vzdělanostní a oborová struktura absolventů škol.

Absolventi vždy tvořili jednu z rizikových skupin ekonomicky aktivních obyvatel, která se hůře uplatňuje na trhu práce.⁵ Vůči ostatním uchazečům o zaměstnání jsou znevýhodněni nedostatkem praxe, chybějícími pracovními návyky a minimem zkušeností. Přesto, že se v posledních letech (před nástupem hospodářské krize a následné recese) jejich situace výrazně zlepšila, byla a stále je míra nezaměstnanosti absolventů škol vyšší než celková míra nezaměstnanosti v ekonomice.

V České republice míra nezaměstnanosti od svého **vrcholu v devadesátých letech** rok od roku postupně **klesala až na téměř zanedbatelnou úroveň v polovině roku 2008**. V nízké míře nezaměstnanosti absolventů, která byla zaznamenána ve statistikách

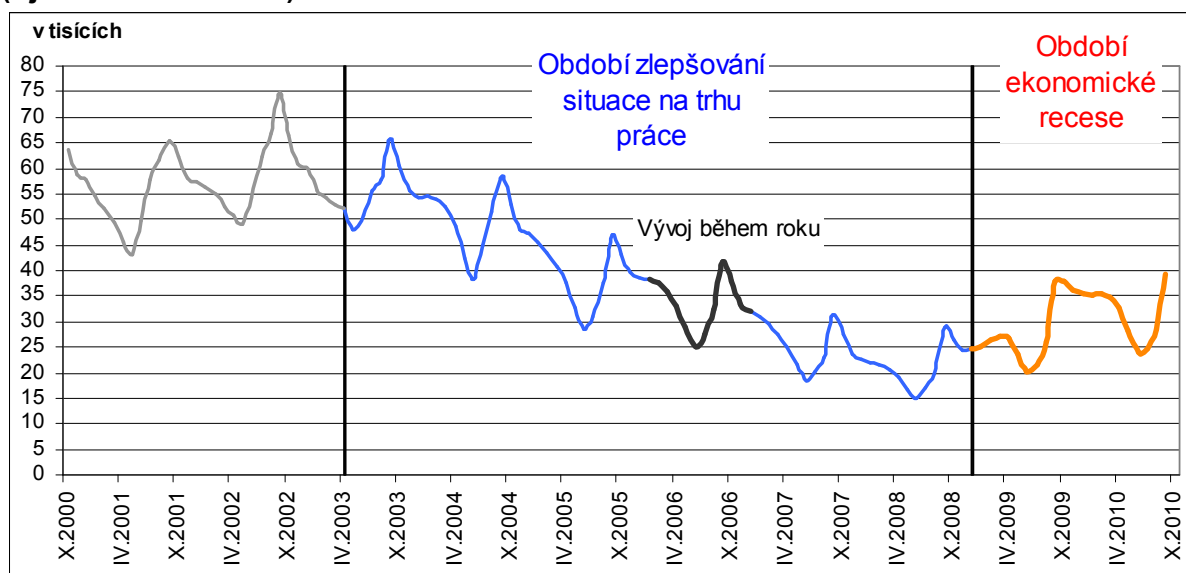
⁵ Novelou zákona o zaměstnanosti (platnou od ledna 2009) jsou do rizikové skupiny nezaměstnaných, kterým je nutné věnovat zvýšenou péči při zprostředkovávání zaměstnání, řazeni pouze mladí lidé do 20 let věku. (Ještě v roce 2008 náležela zvýšená péče všem mladým do 25 let věku a absolventům vysokých škol do 30 let, nejdéle však 2 roky od úspěšného ukončení studia.)

vycházejících z dat k 30. dubnu 2008, se projevil několik let trvající velký zájem zaměstnavatelů o absolventy technických oborů i postupně se zvyšující počet absolventů přecházejících do terciárního vzdělávání. Podniky byly ochotnější k přijímání absolventů, míra nezaměstnanosti absolventů škol se začala přibližovat míře nezaměstnanosti lidí s praxí. Řada firem a oborových svazů si stěžovala na nedostatek kvalifikovaných pracovních sil, nedostatek absolventů učebních oborů. Nedostatek kvalifikovaných pracovních sil se stal limitujícím faktorem pro rozvoj řady strojírenských a stavebních firem. Firmy se začaly aktivněji zapojovat do vzdělávacího procesu a řada z nich navázala užší spolupráci se školami (formou organizování praxí pro učně, poskytnutím moderního technického vybavení pro praktický výcvik ve školách, organizováním exkurzí a účastí na dnech otevřených dveří a veletrzích pracovních příležitostí), či přímo podpořila učně v určitých oborech, aby získala potenciální zaměstnance pro doplnění stavu zaměstnanců a náhradu zkušených pracovníků odcházejících do důchodu.

Tento příznivý vývoj se však náhle změnil s nástupem **ekonomické krize**, která měla za následek prudký pokles tempa hospodářského růstu. To se během zimy 2008/9 zpomalilo natolik, že řada firem musela přejít k propouštění zaměstnanců, aby udržela svou pozici na trhu v době počínající ekonomické krize. Úřady práce zaznamenaly prudký nárůst počtu registrovaných nezaměstnaných. Ekonomický zvrat se zřetelně projevil rovněž v počtech nezaměstnaných absolventů, které měly do té doby po dobu šesti let klesající tendenci. **Nástupem ekonomické krize (čili od podzimu 2008) byl pravidelný cyklický vývoj počtu nezaměstnaných absolventů narušen.**

V této kapitole jsou používány celkové počty nezaměstnaných absolventů škol, zjišťované MPSV pro statistické účely. Jedná se o absolventy, kteří úspěšně ukončili studium v posledních dvou letech předcházejících okamžiku zjišťování.

Obrázek 2.1 Vývoj počtu nezaměstnaných absolventů škol a mladistvých (říjen 2000–září 2010)

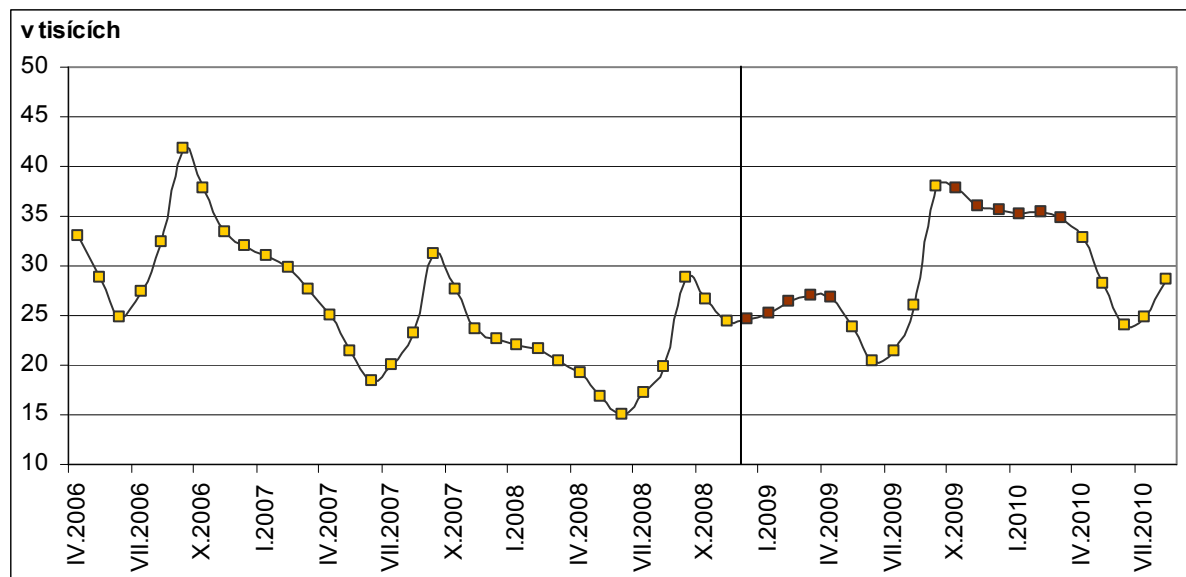

Počty nezaměstnaných absolventů od června do září plynule narůstají (v září jsou nejvyšší) a od září postupně klesají, přičemž v lednu a únoru je pokles mírnější, protože se objevují další absolventi vyšších odborných a vysokých škol.

Recesí postižený trh práce nebyl schopen dostatečně rychle absorbovat absolventy z roku 2008. **Do dubna 2009 počet nezaměstnaných absolventů škol místo obvyklého snižování kolísá kolem hodnoty 26 tisíc.** Výrazně větší problémy s nezaměstnaností absolventů následně nastaly po příchodu nové vlny absolventů od **září 2009**, kdy bylo na úřadech práce evidováno již **38 tisíc absolventů škol.** V následujících měsících se počet absolventů snižoval velmi pozvolna a v podstatě ještě **v březnu letošního roku bylo**

evidováno téměř 35 tisíc absolventů. Poslední statistické údaje bohužel naznačují, že absorpce absolventů není na trhu práce dostačující. Trend, kdy na pokles poptávky po výrobcích a službách reagují zaměstnavatelé výrazným omezením přijímání stálých zaměstnanců, stále trvá a **lze očekávat, že se postavení absolventů na trhu práce ještě zhorší v letních měsících⁶**, kdy na trh práce přicházejí čerství absolventi z června 2010. Je možné, že i v odvětvích, kde si podniky ještě v polovině roku 2008 stěžovaly na nedostatečný počet čerstvých absolventů, budou letošní absolventi hledat uplatnění těžko. V září 2010 lze proto předpokládat, že bude zaznamenán poměrně vysoký počet nezaměstnaných absolventů.

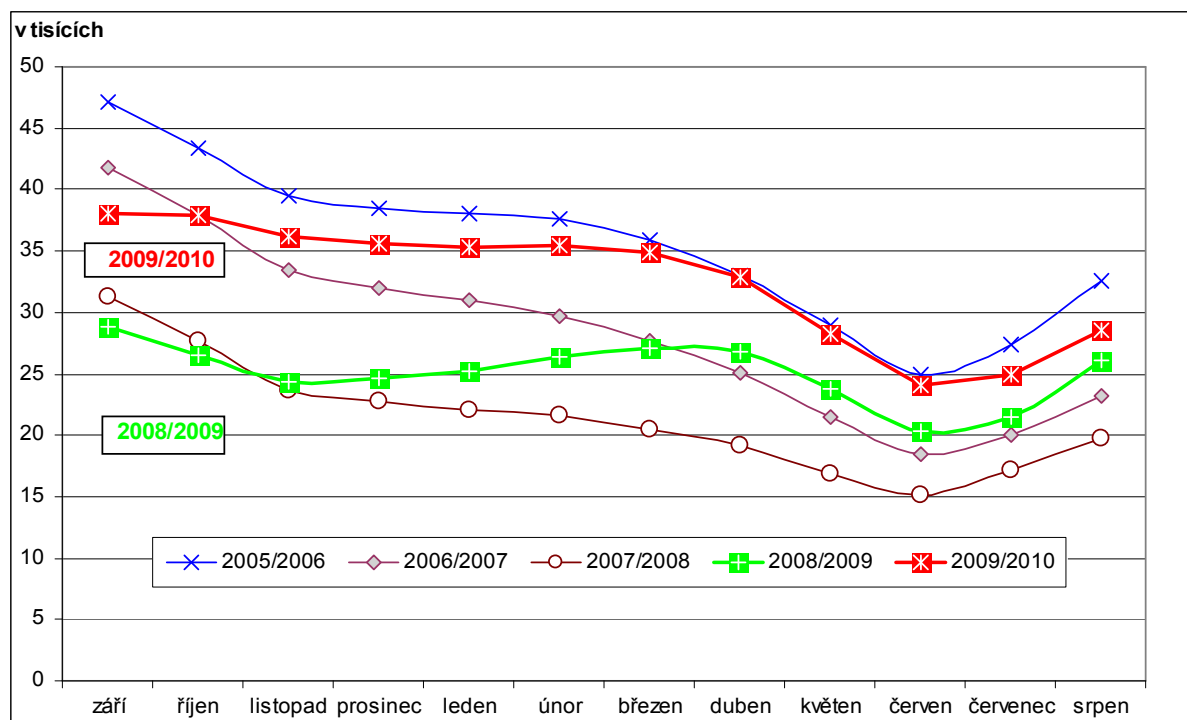
Obrázek 2.2 Vývoj počtu nezaměstnaných absolventů škol a mladistvých (duben 2006–srpen 2010)

Následující obrázek ještě důkladněji dokresluje závažnost dopadu ekonomické krize na vývoj počtů nezaměstnaných absolventů v rozmezí 4. čtvrtletí 2008 a července 2010. V obrázku jsou pro porovnání odlišnou barvou uvedeny křivky zobrazující tři předcházející roky, které se vyznačovaly zlepšováním situace absolventů na trhu práce. V jednotlivých letech lze pozorovat podobný cyklus poklesu během jara a zvyšování počtu nezaměstnaných absolventů během léta a v září.

⁶ Při analýze počtu nezaměstnaných absolventů škol je třeba monitorovat jejich vývoj během kalendářního roku, kde lze sledovat pravidelné cyklické výkyvy způsobené tím, že nové vlny čerstvých absolventů nepřicházejí na trh práce rovnoměrně během roku, ale nárazově, vždy v červnu až září po maturitních a závěrečných zkouškách. V průběhu podzimních a zimních měsíců trh práce novou vlnu absolventů postupně absorbuje, v dubnu pak bývají počty nezaměstnaných absolventů zpravidla nejnižší. Od května se začínají opět zvyšovat, s novou vlnou čerstvých absolventů.

Obrázek 2.3 Počet nezaměstnaných absolventů a mladistvých v tisících v letech 2005–2010, znázorněn je průběh v rámci kalendářního roku (září–srpen)

Jednou z otázek, kterou příchod současné ekonomické krize vyvolal, bylo, jak dalece zkomplikuje přechod absolventů škol na trh práce. Je sice pravdou, že hospodářská krize postihla prakticky všechna odvětví ekonomiky, ale poptávka po pracovnících s technickými znalostmi zůstala a stále existuje i v současnosti. Řemeslníci, kvalifikovaní dělníci a technici se alespoň v některých regionech uplatňují poměrně dobře. Při pohledu do budoucna se lze spíše obávat uplatnitelnosti absolventů humanitních a ekonomických oborů. Podniky se netají tím, že při propouštění nejdříve ztenčují administrativu a kvalifikované techniky si drží.

Příchod ekonomické krize potvrdil, že **nelze přizpůsobovat vzdělávací nabídku a směřovat žáky základních škol do konkrétních oborů podle aktuálních potřeb trhu práce** a dle ekonomické situace. Důležité je umožnit žákům studovat obory, o které se sami zajímají a pro něž mají nejlepší předpoklady. V případě přílišné snahy o ovlivnění vzdělanostní struktury z pozice státu striktními omezeními by hrozil problém větší míry neshody mezi vystudovaným oborem vzdělání a skutečně vykonávaným zaměstnáním, který by se projevil nárůstem požadavků na rekvalifikace a tím vyšší potřebou prostředků ze státního rozpočtu. Je zřejmé, že stát nemůže za podnikatelskou sféru rozhodovat a ovlivňovat vzdělanostní strukturu, zejména odborného vzdělávání, neboť potřeba kvalifikované pracovní síly úzce souvisí s jejími podnikatelskými záměry, především dlouhodobými. Doporučení pro vzdělávací politiku, vyplývající z aktuální situace, je v první řadě přizpůsobovat vzdělávací systém tak, aby produkoval absolventy široce uplatnitelné na trhu práce, flexibilní, samostatné, vybavené co nejširším okruhem kompetencí, zejména pak klíčových⁷ (přenositelných) a schopných a ochotných se dále vzdělávat a dalším doporučením je podpořit možnosti zájemců o zvýšení úrovně dosaženého vzdělání zvětšením prostupnosti vzdělávacího systému, rozšířením přístupu k terciárnímu vzdělávání a podporou celoživotního učení.

⁷ Mezi klíčové kompetence patří komunikační dovednosti, schopnost práce s informacemi, s výpočetní technikou, jazykové znalosti, ochota učit se a celá řada sociálních kompetencí (schopnost řešit problém, rozhodovat se, nést zodpovědnost, být adaptabilní a flexibilní, schopnost týmové práce a schopnost vést).

Školní příprava může přispět k tomu, aby přechod ze školy do světa práce byl co možná nejplynulejší tím, že školy naváží užší spolupráci se zaměstnavateli v regionu při tvorbě **školních vzdělávacích programů**, budou obsah i formu výuky co nejvíce přibližovat skutečným potřebám zaměstnavatelů a ve větší míře organizovat praxe studentů v reálném pracovním prostředí firem. Čím těsnější bude spolupráce, tím lépe bude moci škola reagovat na potřeby a požadavky místních zaměstnavatelů a vzdělávací systém bude připravovat budoucí absolventy – zaměstnance těchto firem – schopné rychle a efektivně se adaptovat v pracovním prostředí a kvalifikovaně plnit pracovní úkoly. Požadavky samotných zaměstnavatelů⁸ poměrně přesně vyjadřují potřeby trhu práce, přičemž jsou do určité míry odlišné v závislosti na odvětví hospodářství, ve kterém působí, a struktuře pracovních pozic, které nabízejí.

Doporučením pro **zaměstnavatele** je i nadále spolupracovat se školami a podporovat zájem žáků o vstup do technických oborů vzdělání i v období recese, kdy poptávka firem po absolventech škol není natolik akutní, jako byla v předchozích letech. Předpokládaný demografický vývoj naznačuje, že počty žáků devátých tříd základních škol se budou snižovat i nadále a v období opětovného oživení ekonomiky by mohly být problémy s nedostatkem absolventů středních škol závažnější než v roce 2008.

3. Počty absolventů škol, počty nezaměstnaných absolventů škol, míra nezaměstnanosti absolventů škol

K pochopení problematiky nezaměstnanosti absolventů škol a jejího monitorování je třeba se seznámit se základními pojmy a faktory, které s tímto tématem neodmyslitelně souvisejí. V rámci této kapitoly je proto věnována pozornost ukazatelům nezaměstnanosti absolventů škol a faktorům, které nezaměstnanost absolventů škol ovlivňují.

3.1. Počty absolventů škol

Počty absolventů škol jsou vykazovány ve statistických výkazech zpracovávaných Ústavem pro informace ve vzdělávání, přičemž sběr údajů se provádí každoročně na podzim. Vývoj počtů absolventů ovlivňuje jak počty nezaměstnaných absolventů, tak následně i míry nezaměstnanosti absolventů.

Následující graf poskytuje přehled o počtech absolventů jednotlivých kategorií vzdělání v letech 1998 až 2009. Zavedení povinné devítileté školní docházky se projevilo v poklesu absolutního počtu absolventů oborů středního vzdělání s výučním listem v roce 1999, absolventů oborů středního vzdělání s maturitní zkouškou v roce 2000 a absolventů nástavbového studia v roce 2001. V letech 2003 a 2004 se tento pokles týkal absolventů vyššího odborného vzdělání.

Úbytek absolventů středního vzdělání s výučním listem v letech 1998 až 2000 souvisel především s útlumem některých odvětví primárního a sekundárního sektoru (hornictví, hutnictví, průmysl a zemědělství) a postupným rozvojem sektoru služeb. Vzhledem

⁸ Viz analytické studie dostupné na www.infoabsolvent.cz

Burdová, J. - Paterová, P.: Potřeby zaměstnavatelů a připravenost absolventů škol - šetření v zemědělské sféře

Kaloušková, P. – Štastná, P. – Úlovcová, H. – Vojtěch, J.: Potřeby zaměstnavatelů a připravenost absolventů pro vstup na trh práce

Kaloušková, P.: Potřeby zaměstnavatelů a připravenost absolventů škol – šetření v terciární sféře

Kaloušková, P.: Potřeby zaměstnavatelů a připravenost absolventů škol – šetření v kvartérním sektoru

Kaloušková, P. - Vojtěch, J.: Potřeby zaměstnavatelů a připravenost absolventů škol - souhrnný pohled

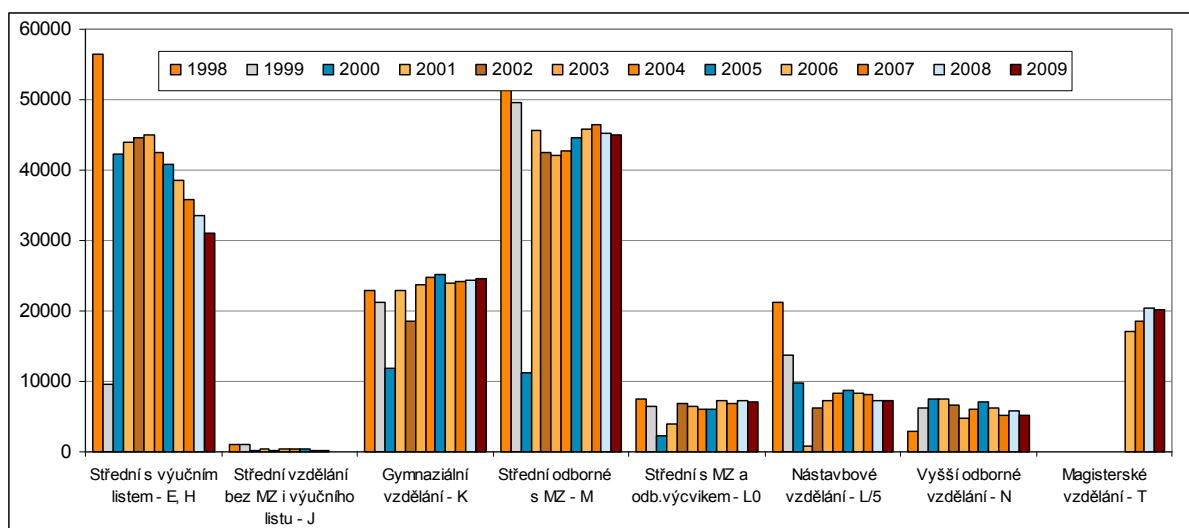
Štastná, P. – Kaloušková, P. – Úlovcová, H. – Vojtěch, J.: Potřeby zaměstnavatelů z pohledu analýzy inzertní nabídky zaměstnání a názorů pracovníků personálních agentur

k dostatku kvalifikovaných pracovních sil se v tomto období projevoval také nižší zájem o absolventy středního vzdělání s výučním listem.

Počty absolventů středního vzdělání s výučním listem po roce 2000 nedosahují počtů obvyklých v devadesátých letech minulého století. Kromě klesajících počtů dětí v populačních ročnících a restrukturalizace některých odvětví se v úbytku absolventů oborů středního vzdělání s výučním listem promítl i rostoucí zájem o vzdělání v oborech s maturitní zkouškou. Při celkově nižším počtu žáků a následně absolventů středního vzdělání je patrný nárůst podílu žáků (resp. absolventů) středního vzdělání s maturitní zkouškou, a to zejména gymnaziálního vzdělání, ekonomických oborů a oborů v oblasti služeb.

Z grafu je patrné, že do roku 2003 byly nejvyšší počty absolventů zaznamenávány u absolventů oborů středního vzdělání s výučním listem. V následujících letech snižující se počet těchto absolventů a naopak zvyšující se počet absolventů oborů středního odborného vzdělání s maturitou vedl postupně ke změně ve struktuře absolventů středních škol. Od roku 2004 jsou vykazovány nejvyšší počty absolventů u oborů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou.

Obrazek 3.1 Přehled o počtech absolventů středních, vyšších odborných a vysokých škol

Tabulka 3.1 Počty absolventů škol 1998–2009

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Střední s výučním listem - E, H	56 463	9 501	42 261	43 870	44 483	45 048	42 421	40 752	38 559	35 802	33 547	31 082
Střední vzdělání bez MZ i výučního listu - J	1 004	1 035	219	386	265	429	322	340	205	112	63	57
Gymnaziální vzdělání - K	22 855	21 156	11 884	22 900	18 527	23 659	24 694	25 309	24 001	24 193	24 284	24 499
Střední odborné s MZ - M	52 185	49 613	11 267	45 537	42 428	41 987	42 687	44 581	45 872	46 511	45 298	44 980
Střední s MZ a odb.výcvikem - L0	7 425	6 439	2 192	3 885	6 792	6 420	5 962	6 008	7 200	6 933	7 367	7 161
CELKEM	139 932	87 744	67 823	116 578	112 495	117 543	116 086	116 990	115 837	113 551	110 559	107 779
Nástavbové vzdělání - L/5	21 176	13 814	9 741	799	6 316	7 272	8 332	8 790	8 306	8 142	7 369	7 266
Vyšší odborné vzdělání - N	2 994	6 159	7 460	7 547	6 572	4 701	6 075	7 025	6 338	5 310	5 774	5 186
Vysokoškolské vzdělání magisterské - T									17 176	18 642	20 425	20 274

Počty absolventů kategorie N nezahrnují absolventy konzervatoří.

V roce 2009 ukončilo denní studium celkem 115 045 absolventů středních škol. Největší počet představovali absolventi **oborů středního odborného vzdělání s maturitou** (44 980). S téměř čtrnáctitisícovým odstupem následovali absolventi oborů středního vzdělání

s výučním listem (31 082). Třetí nejpočetnější skupinu představovali absolventi gymnázií (24 499); dále pak následovali absolventi oborů nástavbového studia (7 266), absolventi oborů středního odborného vzdělání s maturitou a odborným výcvikem (7 161) a absolventi vyšších odborných škol – bez konzervatoří (5 186). Tradičně nejnižší byl počet absolventů středního vzdělání bez maturity i výučního listu (57).

Počet absolventů sekundární úrovně vzdělání byl v roce 2009 téměř o tři tisíce nižší než v roce předchozím (pokles o 2,5 %). Snížení počtu absolventů (o 7,3 %) bylo nejmarkantnější u středního vzdělání s výučním listem, kde se jednalo o 2 465 absolventů. Počty absolventů středního vzdělání s maturitní zkouškou se de facto nezměnily.

Celkové počty absolventů vysokých škol rok od roku narůstají. Počet absolventů bakalářských oborů v roce 2009 překročil hranici 30 tisíc (což je téměř dvojnásobek hodnoty z roku 2006). Vzhledem k tomu, že v posledních letech značná část absolventů bakalářských studijních programů pokračuje v navazujícím magisterském studiu, bylo by zavádějící pokračovat v časové řadě z minulých ročníků této studie a uvádět v grafu souhrnný údaj o počtu absolventů všech kategorií vysokoškolského vzdělávání (R, T, V). V letošním roce tedy došlo ke změně metodiky výpočtu a tato zpráva se soustředí pouze na situaci absolventů magisterských oborů (a to jak magisterského pětiletého studia, tak magisterského navazujícího studia), po odečtení absolventů zapsaných do doktorského studia. Touto metodou byla časová řada přepočtena zpětně až do roku 2006. V roce 2009 dokončilo magisterské studium 20 274 absolventů, což je srovnatelné s předchozím rokem.

3.2. Celkový počet nezaměstnaných absolventů škol a jeho podíl na celkové nezaměstnanosti v zemi

Počty nezaměstnaných absolventů jsou dlouhodobě sledovány úřady práce a vykazovány MPSV vždy k 30. září a k 30. dubnu příslušného roku. Hodnoty ze září jsou vždy vyšší, protože v této době dochází ke kumulaci nezaměstnaných absolventů. Hodnoty z dubna lépe zachycují situaci absolventů na trhu práce, neboť představují určitý rovnovážný stav, kdy v průběhu několika předchozích měsíců již došlo k absorpci absolventů z června předchozího roku trhem práce.

V kapitole 3.2 této studie jsou používány celkové počty nezaměstnaných absolventů škol, zjišťované MPSV pro statistické účely. Jedná se o absolventy, kteří úspěšně ukončili studium v posledních dvou letech předcházejících okamžiku zjišťování.

Celkový počet nezaměstnaných absolventů (a rovněž i podíl počtu nezaměstnaných na celkové nezaměstnanosti) a jeho vývoj je ovlivněn řadou faktorů:

- **Úrovní celkové nezaměstnanosti**, kdy absolventi škol jsou nepříznivým vývojem na trhu práce ohrožováni nezaměstnaností více než ostatní pracovníci a kdy rostoucí celková nezaměstnanost vede k rostoucí nezaměstnanosti absolventů, přičemž její úroveň je vždy vyšší než průměrná míra nezaměstnanosti.
- **Cyklem školního roku**, kdy se počet absolventů hledajících práci každoročně začne zvyšovat v červnu s koncem školního roku. Svého maxima dosahuje v září, od října se postupně opět snižuje a minimální hodnoty dosahuje v dubnu a květnu.
- **Požadavkem několikaleté praxe** ze strany zaměstnavatelů. Na rozdíl od ostatních absolventů škol na trhu práce nedisponují dostatečnými praktickými zkušenostmi.
- V některých případech i **nesprávnou volbou další vzdělávací cesty absolventů základní škol, způsobenou nesprávným odhadem budoucí situace na trhu práce, nebo náhlým obratem v hospodářském vývoji zvoleného odvětví nebo oboru činnosti**.

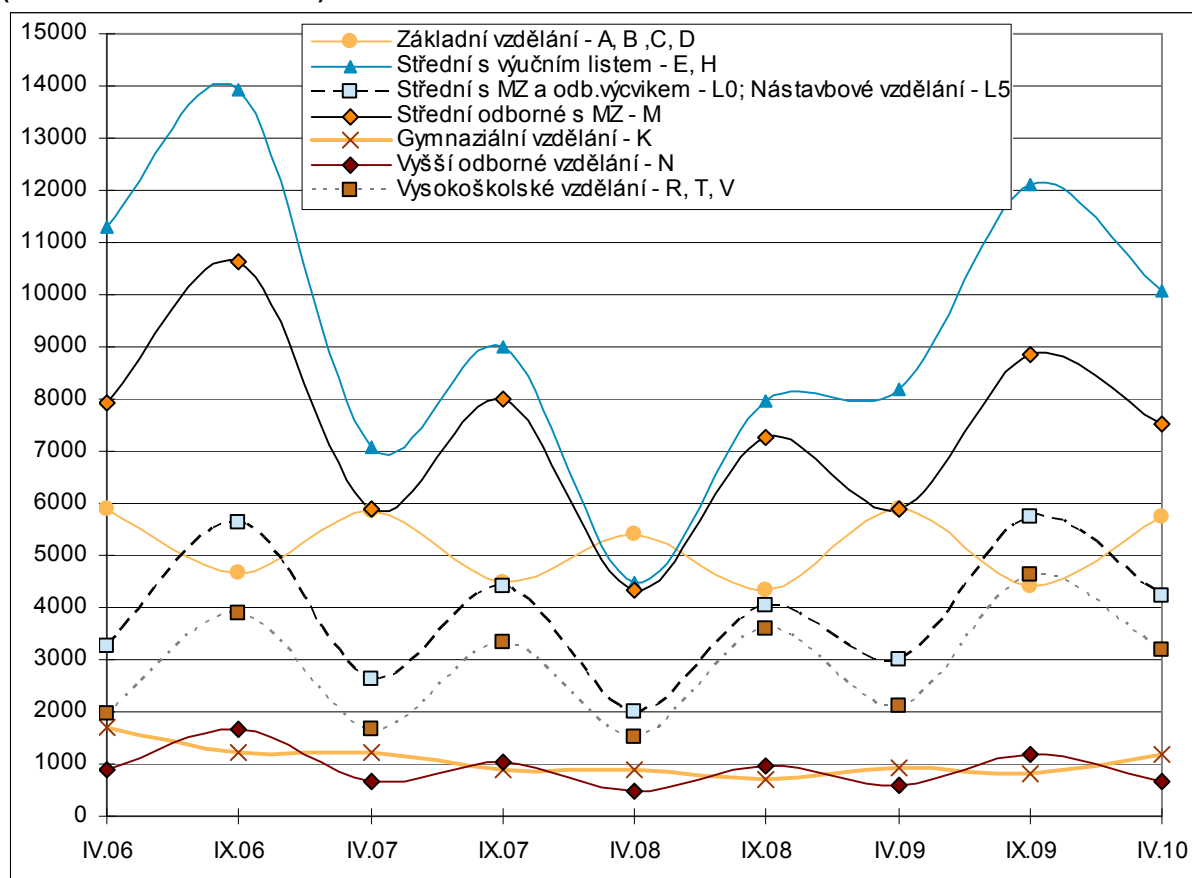
Počty nezaměstnaných absolventů lze sledovat nejen celkově, ale i v závislosti na úrovni vzdělání, kterou jednotliví nezaměstnaní dosáhli.

Školský zákon⁹ člení střední vzdělávání pouze podle dosahovaných stupňů vzdělání do tří kategorií (viz § 58 školského zákona): střední vzdělání, střední vzdělání s výučním listem a střední vzdělání s maturitní zkouškou. Pro podrobnější sledování vývoje počtu absolventů a především pro hlubší analýzu úspěšnosti přechodu absolventů škol na trh práce je vhodnější členění podle kategorií dříve platné soustavy KKOV. Tyto kategorie lépe rozčleňují absolventy z hlediska připravenosti pro uplatnění na trhu práce.

Vývoj počtu nezaměstnaných absolventů škol v členění podle kategorie vzdělání lze sledovat na obrázku 3.2. V tabulce 3.2 jsou konkrétní hodnoty uvedeny v časové řadě od září 2000. Absolventi středního vzdělání s maturitní zkouškou jsou zde rozděleni do tří skupin, a to na:

1. absolventy středního vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem a absolventy nástavbového studia (kategorie L0/L5),
2. absolventy středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (kategorie M),
3. absolventy gymnázií (kategorie K).

Obrázek 3.2 Vývoj počtu nezaměstnaných absolventů škol podle úrovně dosaženého vzdělání (duben 2006–duben 2010)

Z obrázku je zřejmé, že pravidelné kolísání v závislosti na průběhu školního roku se projevuje téměř ve všech kategoriích vzdělání. Za pozornost stojí obrácený cyklus u absolventů se základní úrovní vzdělání, který způsobují předčasné odchody ze středního vzdělávání, kdy převažující část žáků toto vzdělání opouští až po ukončení prvního pololetí. Výrazně menší kolísání je patrné u absolventů vyššího odborného vzdělání, které je

⁹ Zákon 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), účinný od 1. ledna 2005.

způsobeno dvojí délkou vzdělávání v závislosti na studovaném oboru (3 nebo 3,5 roku). U absolventů gymnázií se kolísání neprojevuje, což je zřejmě způsobeno tím, že jen část z nich vstupuje na trh práce bezprostředně po absolvování a část až v průběhu roku po předčasném odchodu z terciárního vzdělávání.

Tabulka 3.2 Vývoj počtu nezaměstnaných absolventů škol podle úrovně dosaženého vzdělání (září 2000–duben 2010), pololetní statistiky nezaměstnanosti absolventů

	IV.01	IV.02	IV.03	IV.04	IV.05	IV.06	IV.07	IV.08	IV.09	IV.10
Základní vzdělání - A, B, C, D	6 252	6886	7064	7050	6275	5882	5867	5407	5871	5742
Střední s výučním listem - E, H	16 954	20470	20014	18746	13732	11296	7074	4463	8178	10073
Střední s MZ a odb.výcvikem - L0; Nástavbové vzdělání - L5	6 108	4234	4446	5120	3783	3270	2624	1982	3010	4236
Střední odborné s MZ - M	9 666	11810	13121	11208	8538	7928	5877	4349	5902	7514
Gymnaziální vzdělání - K	2 940	3327	2607	2223	1865	1699	1216	902	913	1189
Vyšší odborné vzdělání - N	1 153	1561	1573	1131	953	897	676	463	585	679
Vysokoškolské vzdělání - R, T, V	2 435	3121	3460	3029	2135	1971	1666	1534	2128	3175

	IX.00	IX.01	IX.02	IX.03	IX.04	IX.05	IX.06	IX.07	IX.08	IX.09
Základní vzdělání - A, B, C, D	5 430	5 571	5821	5796	5449	4877	4673	4487	4320	4389
Střední s výučním listem - E, H	27 047	27 265	30131	26368	22074	16780	13930	8988	7962	12128
Střední s MZ a odb.výcvikem - L0; Nástavbové vzdělání - L5	11 290	5 953	7674	7622	7159	5836	5640	4412	4037	5732
Střední odborné s MZ - M	16 054	17 670	19631	16268	14165	12079	10635	7992	7124	8859
Gymnaziální vzdělání - K	3 674	3 265	2949	2155	2020	1436	1204	884	700	801
Vyšší odborné vzdělání - N	2 221	2 467	2574	1867	2042	1964	1658	1055	955	1191
Vysokoškolské vzdělání - R, T, V	5 007	5 203	5899	5625	5241	3998	3891	3342	3576	4618

Pozn.: Jde o všechny evidované absolventy – uchazeče o zaměstnání.

Pramen: Portál MPSV, pololetní statistiky nezaměstnanosti absolventů.

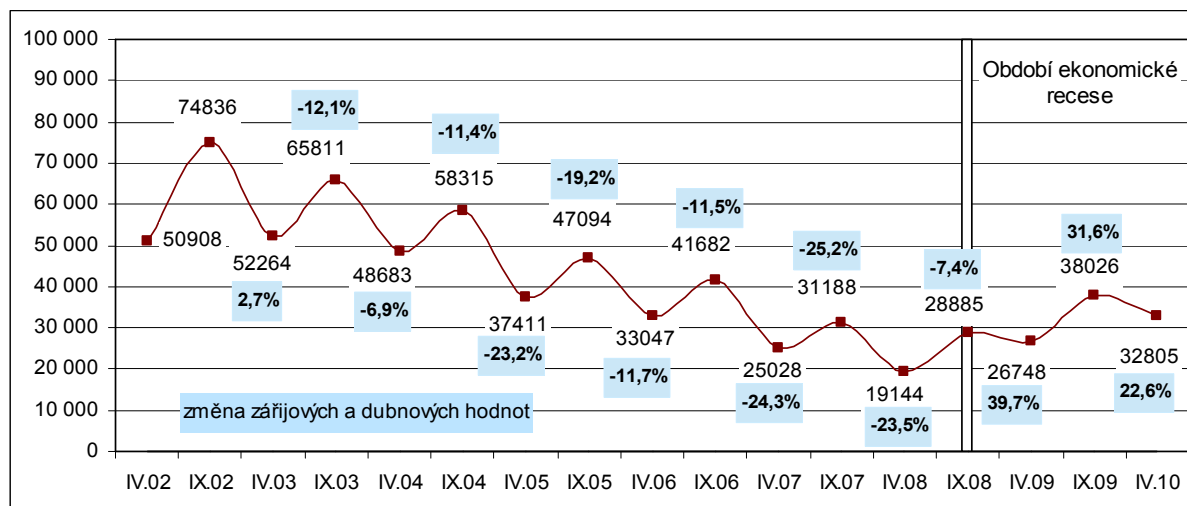
Výrazným jevem let 2003–2008 byl značný pokles počtu nezaměstnaných absolventů. Tento vývoj je zřetelný zejména v zářijových hodnotách. (Zářijové počty nezaměstnaných absolventů jsou na křivce počtu nezaměstnaných absolventů lokálními maximy – díky postupnému narůstání počtu zaregistrovaných nezaměstnaných červnových absolventů v průběhu letních měsíců na úřadech práce.) Od září 2003 do září 2008 se jejich počet snížil o 36 900, což představuje pokles na méně než poloviční hodnotu (z původních 65 800 v září 2003 na 28 900 v září 2008).¹⁰ **Na snižování nezaměstnanosti absolventů v letech 2003–2008 měla vliv především zlepšující se ekonomická situace ČR.** Tempo růstu HDP České republiky bylo stabilní a v porovnání s vyspělými členskými státy Evropské unie i velmi rychlé (zhruba dvojnásobné oproti průměru EU 15). Vznikaly desetitisíce nových pracovních míst, především ve zpracovatelském průmyslu, díky přílivu zahraničních investic. Značný podíl na statistickém snižování počtu nezaměstnaných absolventů měly rovněž: **změna metodiky jejich sledování** (změna definice absolventa – uchazeče o zaměstnání¹¹) a **legislativní změna v nároku na podporu v nezaměstnanosti u absolventa** (absolventi ztratili automatický nárok na podporu v nezaměstnanosti,¹² k registraci na úřadě práce je motivuje možnost vyhnout se placení povinného zdravotního pojištění), vliv mělo **zrušení základní vojenské služby**. Dalším příznivým jevem bylo **rozšíření nabídky terciárního vzdělávání**, díky němuž absolventi mají v posledních letech více možností pokračovat ve vzdělávání a na trh práce jich tedy přechází menší část.

¹⁰ Grafické znázornění počtu nezaměstnaných absolventů škol a jejich zářijových hodnot je zachyceno na obrázku 3.2. Konkrétní hodnoty pro jednotlivé měsíce let 2003–2010 jsou uvedeny v tabulce 3.3.

¹¹ Tento faktor ovlivňoval počty nezaměstnaných absolventů do roku 2005.

¹² Podpora může být přiznána pouze uchazečům o zaměstnání, kteří v posledních třech letech vykonávali zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost alespoň 6 měsíců, tzn. že absolventi ztratili automatický nárok na podporu v nezaměstnanosti.

Obrázek 3.3 Změna počtu nezaměstnaných absolventů¹³ (duben 2002–duben 2010)

Na podzim 2008 hospodářská krize a následná recese vážně omezila zájem zaměstnavatelů o absolventy škol, zejména o absolventy středního vzdělání s výučním listem, který byl v době vrcholící prosperity přímo enormní. Dalším doprovodným jevem byl výrazný pokles nabídky volných míst, který šance absolventů na získání pracovního uplatnění ještě snížil. Od konce roku 2008 do dubna 2009 počet nezaměstnaných absolventů škol místo obvyklého snižování kolísá kolem hodnoty 26 tisíc. Výrazně větší problémy s nezaměstnaností absolventů nastaly od září 2009, kdy bylo na úřadech práce evidováno již 38 026 absolventů škol. V následujících měsících se počet absolventů snižoval velmi pozvolna. V dubnu 2010 počet nezaměstnaných absolventů činil 32 805, pro které bylo na úřadech práce evidováno pouze 4 537 volných pracovních míst. Poslední statistické údaje bohužel naznačují, že absorpce absolventů není na trhu práce stále dostačující. V září 2010 lze proto předpokládat další meziroční nárůst počtu nezaměstnaných absolventů.

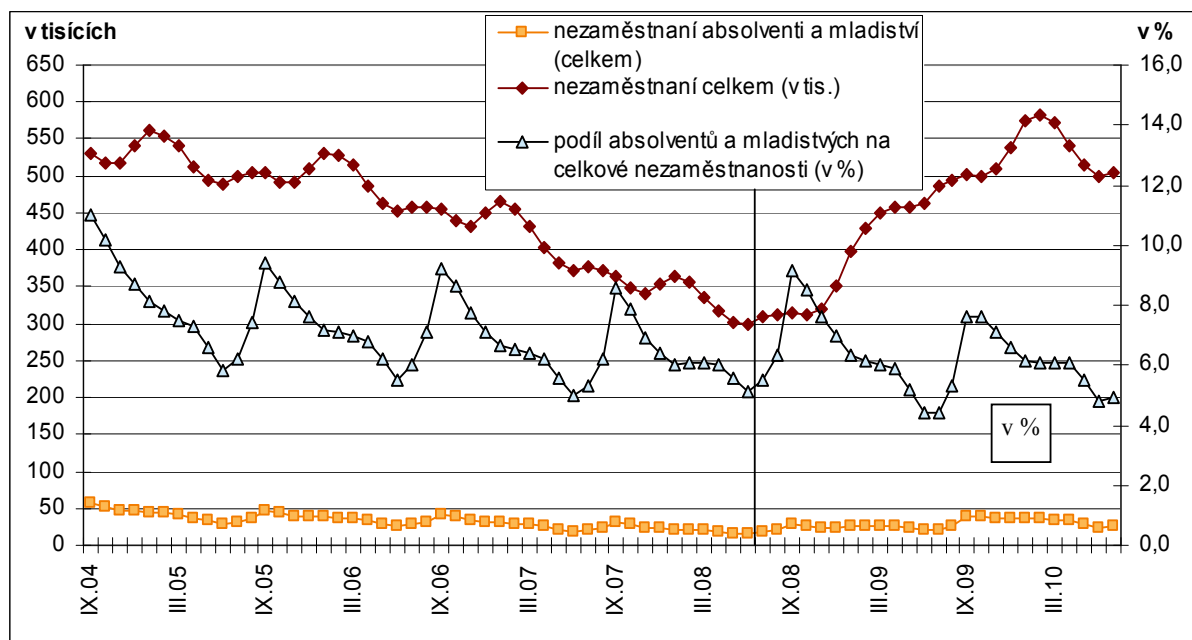
Následující obrázek ukazuje vývoj hodnot podílu absolventů a mladistvých na celkové nezaměstnanosti (v procentech) v posledních takřka šesti letech, zřejmé jsou i cyklické výkyvy v počtu nezaměstnaných absolventů (počty jsou udávány v tisících) a jejich odraz v hodnotách podílů.

Průměrný podíl absolventů na celkové nezaměstnanosti měl od roku 1999 do roku 2007 klesající tendenci. V roce 2000 se absolventi podíleli na celkové nezaměstnanosti v průměru 13,5 %, v roce 2003 10,6 % a v roce 2007 již pouhými 6,5 %. V letech 2008 a 2009 byly podíly absolventů na celkovém počtu nezaměstnaných sice stále nízké a nezvyšovaly se (v průměru se jednalo o 6,6 % a 6,0 %), počty nezaměstnaných absolventů škol však od listopadu 2008 meziročně rostly. Tato situace nastala díky tomu, že počet nezaměstnaných všech ekonomicky aktivních obyvatel rostl rychleji než počet nezaměstnaných absolventů škol. Změna trendu nastává až v březnu 2010, kdy podíl absolventů na celkové nezaměstnanosti začíná meziročně stoupat.¹⁴

¹³ Jedná se o absolventy dle definice používané MPSV pro účely statistického vykazování. Za absolventy jsou považováni ti, kteří úspěšně ukončili studium v posledních dvou letech předcházejících okamžiku zjišťování. (Bez rozlišení kategorie vzdělání.)

¹⁴ Ve stejný okamžik se rovněž poprvé od listopadu 2008 snižuje počet všech ekonomicky aktivních obyvatel. Počty nezaměstnaných absolventů však nadále meziročně stoupají.

Obrázek 3.4 Vývoj počtu nezaměstnaných absolventů, nezaměstnaných celkem a podílu absolventů na celkové nezaměstnanosti (říjen 2004–červenec 2010)

Tabulka 3.3 Počet nezaměstnaných absolventů včetně mladistvých (v tis.) a podíl absolventů na celkové nezaměstnanosti (v %) v jednotlivých měsících let 2003–2010

	Počet nezaměstnaných absolventů a mladistvých (v tisících)								Podíl absolventů a mladistvých na celkové nezaměstnanosti (v %)							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
leden	55,8	54,6	45,5	38,1	31,0	22,0	25,2	35,2	10,4	9,6	8,1	7,2	6,7	6,0	6,3	6,1
únor	54,2	54,0	43,4	37,6	29,7	21,6	26,4	35,5	10,1	9,5	7,8	7,1	6,5	6,1	6,1	6,1
březen	52,7	52,4	40,8	35,9	27,6	20,5	27,0	34,9	10,0	9,4	7,5	7,0	6,4	6,1	6,0	6,1
duben	52,3	48,7	37,4	33,0	25,1	19,1	26,7	32,8	10,3	9,1	7,3	6,8	6,2	6,0	5,9	6,1
květen	48,0	42,4	32,7	28,9	21,4	16,8	23,8	28,2	9,7	8,1	6,6	6,2	5,6	5,6	5,2	5,5
červen	50,9	38,4	28,6	24,9	18,4	15,1	20,3	24,0	10,2	7,4	5,8	5,5	5,0	5,1	4,4	4,8
červenec	55,8	44,7	30,9	27,4	20,1	17,2	21,5	24,9	10,7	8,4	6,2	6,0	5,3	5,5	4,4	4,9
srpen	57,8	51,5	37,5	32,5	23,1	19,7	26,1		11,0	9,6	7,4	7,1	6,2	6,3	5,3	
září	65,8	58,3	47,1	41,7	31,2	28,9	38,0		12,4	11,0	9,4	9,2	8,6	9,2	7,6	
říjen	60,5	52,8	43,3	37,9	27,6	26,5	38,0		11,6	10,2	8,8	8,6	7,9	8,5	7,6	
listopad	55,5	47,9	39,5	33,4	23,7	24,4	36,1		10,7	9,3	8,1	7,7	6,9	7,6	7,1	
prosinec	54,2	47,3	38,5	32,0	22,7	24,6	35,6		10,0	8,7	7,6	7,1	6,4	7,0	6,6	
Průměr za celý rok	55,3	49,4	38,8	33,6	25,1	21,4	28,7		10,6	9,2	7,6	7,1	6,5	6,6	6,0	

3.3. Počty nezaměstnaných absolventů škol a problém definice absolventa – uchazeče o zaměstnání

V současné době úřady práce monitorují tři ukazatele týkající se počtu nezaměstnaných absolventů.

1. „Všichni evidovaní absolventi – uchazeči o zaměstnání“

Do roku 2004 byl tento ukazatel ovlivněn nejednotným přístupem úřadů práce k definici uchazeče o zaměstnání – absolventa. Jednotlivé úřady práce přecházely postupně od dříve používané definice (vycházející ze zákoníku práce) k novější (vycházející ze zákona o zaměstnanosti).¹⁵ Od roku 2005 je přístup úřadů práce sjednocen.

¹⁵ Je třeba upozornit, že při analýze těchto dat („všichni evidovaní absolventi – uchazeči o zaměstnání“, a to platí i pro „disponibilní“ nezaměstnané absolventy) a jejich časových řad je třeba s tímto faktorem počítat. Přechod úřadů práce na novější definici se totiž až do roku 2005 do určité míry podílel na poklesu počtu nezaměstnaných absolventů a stejně tak i na poklesu počtu absolventů dlouhodobě nezaměstnaných.

Mezi „absolventy – uchazeče o zaměstnání“ podle definice nyní používané MPSV **pouze pro statistické účely** patří uchazeči o zaměstnání – fyzické osoby do 25 let věku, kteří mají nejvýše dva roky od ukončení školy, absolventi vysokých škol pak nejdéle do 30 let věku.

2. „Disponibilní“ nezaměstnaní absolventi

Zkušenosti ze zpracovávání dat o nezaměstnanosti absolventů získávaných na základě výše uvedených skutečností vedly od roku 2000 k produkci nových dat – počtu disponibilních nezaměstnaných absolventů a počtu nezaměstnaných „čerstvých“ absolventů (viz níže). Počet disponibilních nezaměstnaných absolventů představuje počty „všech absolventů – uchazečů o zaměstnání“ očištěné o ty, kteří nemohou ihned nastoupit do zaměstnání.¹⁶

3. Nezaměstnaní „čerství“ absolventi

Nutnost korektnějšího porovnání míry nezaměstnanosti absolventů vedla ke zjišťování a používání údajů zahrnujících nezaměstnané „čerstvé“ absolventy, mezi které patří pouze ti, kteří ukončili vzdělávání v období bezprostředně před termínem zjišťování, tj. při zjišťování v dubnu jde o absolventy, kteří úspěšně ukončili školu v období od 1. května předcházejícího roku do 30. dubna roku zjišťování. Tyto počty nezaměstnaných absolventů nebyly v letech 2001 až 2004 zatíženy nejednotným přístupem úřadů práce v definici absolventa. V dubnových datech jsou zachyceni pouze absolventi, kteří školu ukončili nejvýše před dvanácti měsíci.

V následujících třech tabulkách jsou pro možnost porovnání zaznamenány všechny tři uvedené ukazatele podle kategorií vzdělání (dubnové hodnoty). Pro roky 2008 až 2010 jsou počty absolventů oborů kategorie L0 a L5 uváděny zvlášť.

Tabulka 3.4 Počet všech evidovaných nezaměstnaných absolventů

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Střední s výučním listem - E, H	16 933	20 470	20 014	18 746	13 732	11 296	7 074	4 463	8 178	10 073
Střední s MZ a odb.výcvikem - L0; Nástavbové vzdělání - L5	6 108	4 234	4 446	5 120	3 783	3 270	2 624	875 1 104	1 354 1 656	1 841 2 395
Střední odborné s MZ - M	9 666	11 810	13 121	11 208	8 538	7 928	5 877	4 349	5 902	7 514
Gymnaziální vzdělání - K	2 940	3 327	2 607	2 223	1 865	1 699	1 216	902	913	1 189
Vyšší odborné vzdělání - N	2 222	1 561	1 573	1 131	953	897	676	463	585	679
Vysokoškolské vzdělání - R, T, V	2 392	3 121	3 460	3 029	2 135	1 971	1 666	1 534	2 128	3 175

Tabulka 3.5 Počet disponibilních nezaměstnaných absolventů

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Střední s výučním listem - E, H	17 132	17 266	17 149	12 962	10 735	6 533	4 132	8 014	9 811
Střední s MZ a odb.výcvikem - L0; Nástavbové vzdělání - L5	3 535	3 413	4 454	3 459	2 972	2 284	795 977	1 307 1 602	1 766 2 274
Střední odborné s MZ - M	9 972	11 511	10 417	7 514	7 063	5 072	3 892	5 673	7 135
Gymnaziální vzdělání - K	3 175	2 500	2 186	1 671	1 544	1 093	837	890	1 142
Vyšší odborné vzdělání - N	1 278	1 320	1 011	851	812	590	415	566	647
Vysokoškolské vzdělání - R, T, V	2 242	2 529	2 611	1 968	1 833	1 529	1 411	2 075	3 039

Pozn.: Počet disponibilních nezaměstnaných absolventů v dubnu 2001 NÚOV neměl k dispozici.

Tabulka 3.6 Počet nezaměstnaných „čerstvých“ absolventů

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Střední s výučním listem - E, H	7 721	8 892	10 430	10 434	7 592	6 402	4 049	2 487	4 512	6 030
Střední s MZ a odb.výcvikem - L0; Nástavbové vzdělání - L5	2 289	1 002	3 086	2 903	2 300	2 069	1 726	523 652	776 965	1 214 1 577
Střední odborné s MZ - M	1 920	6 918	6 928	6 312	5 195	4 905	3 575	2 637	3 554	4 779
Gymnaziální vzdělání - K	783	1 644	1 190	1 434	1 173	1 118	768	615	587	735
Vyšší odborné vzdělání - N	762	1 018	909	696	707	678	443	316	392	462
Vysokoškolské vzdělání - R, T, V	1 503	2 034	2 316	2 049	1 600	1 483	1 256	1 144	1 547	2 465

¹⁶ Jde o uchazeče o zaměstnání, kteří mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa, tj. evidovaní nezaměstnaní, kteří nemají žádnou objektivní překážku pro přijetí zaměstnání. Za disponibilní se nepovažují uchazeči o zaměstnání ve vazbě, ve výkonu trestu, uchazeči v pracovní neschopnosti, uchazeči, kteří jsou zařazení na rekvalifikační kurzy, nebo uchazeči, kteří vykonávají krátkodobé zaměstnání, a dále uchazeči, kteří pobírají peněžitou pomoc v mateřství nebo kterým je poskytováno hmotné zabezpečení po dobu mateřské dovolené.

Údaje o nezaměstnanosti absolventů zahrnující absolventy posledního roku („čerstvé“ absolventy) lze v současné době považovat za údaje nejvhodnější pro posuzování situace absolventů škol, protože **tímto způsobem lze nejkorektněji stanovit míru nezaměstnanosti. Proto analýzy v dalších kapitolách této studie vycházejí z těchto hodnot.**

3.4. Míra nezaměstnanosti absolventů škol

Nejčastěji prezentovanými ukazateli uplatnitelnosti absolventů škol jsou absolutní počty uchazečů o zaměstnání (nezaměstnaných absolventů) a míra nezaměstnanosti. Oba ukazatele lze považovat za velmi důležité.

Objektivní posouzení nezaměstnanosti absolventů by se mělo opírat především o hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů.¹⁷ **Míra nezaměstnanosti absolventů** je dána poměrem **počtu absolventů – uchazečů o zaměstnání** (nezaměstnaných absolventů) konkrétního druhu přípravy (kategorie vzdělání), skupiny oborů či oboru vzdělání k celkovému příslušnému **počtu absolventů** (tj. zaměstnaných, nezaměstnaných i pokračujících v dalším vzdělávání) v daném druhu přípravy (kategorii vzdělání), v dané skupině oborů či v daném oboru vzdělání. **Hodnota míry nezaměstnanosti vyjadřuje, kolik procent absolventů dané skupiny oborů zůstane bez zaměstnání.**¹⁸

V dříve používané metodice výpočtu míry nezaměstnanosti absolventů se pracovalo s počty absolventů dvou po sobě následujících roků (např. míra nezaměstnanosti absolventů v dubnu 2004 byla počítána jako počet všech nezaměstnaných absolventů v dubnu 2004 k součtu počtu absolventů v letech 2002 a 2003). Tato metoda výpočtu byla používána v případě „všech absolventů – uchazečů o zaměstnání“ a „disponibilních“ absolventů.

V našich publikacích pracujeme s počty nezaměstnaných „čerstvých“ absolventů a s počty absolventů posledního roku, který předchází roku zjišťování (tj. míra nezaměstnanosti „čerstvých“ absolventů v dubnu 2010 je počítána jako počet nezaměstnaných „čerstvých“ absolventů v dubnu 2010 k počtu absolventů v roce 2009).

Míru nezaměstnanosti „čerstvých“ absolventů lze v současné době považovat za nejpřesnější dostupný ukazatel nezaměstnanosti absolventů.

Míra nezaměstnanosti všech absolventů (všichni absolventi – uchazeči o zaměstnání) je v některých případech uváděna pro zachování dlouhodobého časového porovnání.

Vypovídací schopnost **míry nezaměstnanosti disponibilních absolventů** je v porovnání s mírou nezaměstnanosti všech absolventů přesnější. (Nejsou zde totiž zahrnuti ti absolventi, kteří jsou sice evidováni na úřadech práce, ale nemohou v důsledku objektivní překážky nastoupit do zaměstnání). Zároveň oproti míře nezaměstnanosti „čerstvých“ absolventů zachycuje i nezaměstnané absolventy, kteří ukončili studium před více než dvanácti měsíci.

V následujících třech tabulkách jsou zaznamenány všechny tři uvedené ukazatele podle kategorií vzdělání (dubnové hodnoty).

¹⁷ Někdy jsou uváděny pouze počty nezaměstnaných absolventů bez ohledu na množství absolventů, kteří se v odpovídajícím druhu přípravy či oboru připravují. To vede k tomu, že jsou jako problémové označovány ty skupiny oborů, ve kterých se připravují největší počty absolventů a kde jsou logicky i vysoké počty nezaměstnaných.

¹⁸ Námitka, že jsou zahrnuti do propočtů i ti, kdo odcházejí studovat na vyšší odborné či vysoké školy, je oprávněná, nicméně stejným způsobem jsou ovlivněny i absolutní počty nezaměstnaných.

Tabulka 3.7 Míra nezaměstnanosti „čerstvých“ absolventů

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Střední s výučním listem - E, H	18,3%	20,3%	23,4%	23,2%	17,9%	15,7%	10,5%	6,9%	13,4%	19,4%
Střední s MZ a odb.výcvikem - L0; Nástavbové vzdělání - L5	19,2%	21,4%	23,5%	21,2%	16,1%	14,0%	11,1%	7,5%	10,5%	17,0%
								8,0%	13,1%	21,7%
Střední odborné s MZ - M	17,0%	15,2%	16,3%	15,0%	12,2%	11,0%	7,8%	5,7%	7,8%	10,6%
Gymnaziální vzdělání - K	6,6%	7,2%	6,4%	6,1%	4,8%	4,4%	3,2%	2,5%	2,4%	3,0%
Vyšší odborné vzdělání - N	9,6%	12,9%	13,2%	13,6%	10,9%	9,1%	6,6%	6,0%	6,8%	8,9%
Vysokoškolské vzdělání - R, T, V	6,2%	8,0%	8,8%	7,7%	5,5%	4,8%	3,3%	2,5%	3,1%	4,5%

Tabulka 3.8 Míra nezaměstnanosti disponibilních absolventů

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Střední s výučním listem - E, H	19,9%	19,5%	19,2%	14,8%	12,9%	8,2%	5,6%	11,6%	15,2%
Střední s MZ a odb.výcvikem - L0; Nástavbové vzdělání - L5	21,3%	19,2%	16,6%	12,4%	10,2%	7,5%	5,6%	9,1%	12,2%
							5,9%	10,3%	15,5%
Střední odborné s MZ - M	17,6%	13,1%	12,3%	8,9%	8,1%	5,6%	4,2%	6,2%	7,9%
Gymnaziální vzdělání - K	9,2%	6,0%	5,2%	3,5%	3,1%	2,2%	1,7%	1,8%	2,3%
Vyšší odborné vzdělání - N	8,1%	8,9%	8,4%	7,3%	5,8%	4,2%	3,6%	5,1%	5,9%
Vysokoškolské vzdělání - R, T, V	4,5%	4,9%	5,0%	3,5%	3,0%	2,2%	1,7%	2,2%	2,9%

Tabulka 3.9 Míra nezaměstnanosti všech absolventů

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Střední s výučním listem - E, H	32,7%	23,8%	22,7%	20,9%	15,7%	13,6%	8,9%	6,0%	11,8%	15,6%
Střední s MZ a odb.výcvikem - L0; Nástavbové vzdělání - L5	19,0%	25,5%	25,0%	19,1%	13,5%	11,2%	8,7%	6,2%	9,5%	12,7%
								6,7%	10,7%	16,4%
Střední odborné s MZ - M	15,9%	20,8%	14,9%	13,3%	10,1%	9,1%	6,5%	4,7%	6,4%	8,3%
Gymnaziální vzdělání - K	8,9%	9,6%	6,3%	5,3%	3,9%	3,4%	2,5%	1,9%	1,9%	2,4%
Vyšší odborné vzdělání - N	8,0%	9,9%	10,6%	9,4%	8,2%	6,4%	4,8%	4,0%	5,3%	6,2%
Vysokoškolské vzdělání - R, T, V	5,1%	6,3%	6,7%	5,7%	3,8%	3,3%	2,4%	1,8%	2,2%	3,0%

4. Struktura nezaměstnaných absolventů z hlediska úrovně vzdělání

Podle platného školského zákona¹⁹ rozlišujeme absolventy škol na absolventy se základním, středním, vyšším a vysokoškolským vzděláním. Střední vzdělání se podle školského zákona člení pouze na tři stupně: „**střední vzdělání**“, kam spadají absolventi oborů dříve používaných kategorií vzdělávání (KKOV) D a J, „**střední vzdělání s výučním listem**“, kam se řadí absolventi kategorií E a H a „**střední vzdělání s maturitní zkouškou**“, kam se řadí absolventi původních kategorií K, L a M. Protože členění absolventů podle nového školského zákona je z pohledu analýz postavení absolventů na trhu práce příliš obecné, používáme pro naše účely poněkud podrobnější členění, odpovídající dále uvedeným kategoriím vzdělání:

1. Absolventi středního vzdělání s výučním listem – jde o absolventy učebních oborů, kteří se připravovali ve 3letých (téměř 90 %) nebo 2letých učebních oborech, po jejich absolvování získali výuční list; jsou připraveni pro uplatnění v dělnických profesích a pro převážně manuální a obslužné činnosti v oblasti služeb. V dalším textu a tabulkách pro tyto absolventy používáme označení „**absolventi středního vzdělání s výučním listem (kategorie vzdělání E, H)**“. Vzhledem k výrazným rozdílům v hodnotách míry nezaměstnanosti kategorií E a H jsou uváděny i jejich samostatné analýzy, kde jsou absolventi jednotlivých kategorií označeni jako „**absolventi nižšího středního vzdělání**“.

¹⁹ Zákon 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), účinný od 1. ledna 2005.

s výučním listem (kategorie vzdělání E)“ a „absolventi středního vzdělání s výučním listem (kategorie vzdělání H)“.²⁰

2. Absolventi středního vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem – jde o absolventy, kteří se připravovali ve vzdělávacích programech odpovídajících dřívějším čtyřletým studijním oborům SOU, absolvováním získali maturitní vysvědčení, součástí jejich vzdělávání byl i odborný výcvik, takže jsou vlastně i vyučení, i když výuční list nedostávají; jsou připraveni pro náročné dělnické práce nebo činnosti v oblasti služeb, mají předpoklady pro výkon nižších řídicích funkcí. Spolu s absolventy středního vzdělání s maturitní zkouškou, kteří se vyučili ve tříletém učebním oboru a po vyučení vystudovali v nástavbovém studiu pro absolventy učebních oborů, je začleňujeme do jedné skupiny. Pro tu je alternativně používáno označení „**absolventi středního (odborného) vzdělání s MZ a odborným výcvikem (kategorie vzdělání L/0); nástavbového vzdělání (kategorie vzdělání L/5)**“, přičemž kde je to považováno za účelné, jsou uvedeni absolventi kategorie L/0 a nástaveb L/5 odděleně.²¹

3. Absolventi středního vzdělání bez maturitní zkoušky i výučního listu (kategorie vzdělání J) – jde o absolventy nematuritních oborů neposkytujících vyučení, kteří se připravovali ve dvouletých a tříletých studijních oborech, po absolvování získali vysvědčení o závěrečné zkoušce a střední odborné vzdělání. Podíl této přípravy je velmi malý, v dalším textu a tabulkách se jimi vzhledem k jejich malému počtu nezabýváme.²²

4. Absolventi středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou, kteří se připravovali ve 4letých studijních oborech středních odborných škol (SOŠ) a po absolvování získali maturitní vysvědčení. Jde o úplné střední odborné vzdělání ukončené maturitou, jehož součástí není odborný výcvik. V dalším textu a v tabulkách pro ně používáme označení „**absolventi středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (kategorie vzdělání M)**“, případně hovoříme o „**absolventech maturitních oborů SOŠ**“.²³

5. Absolventi středního vzdělání s maturitní zkouškou, získanou v oborech gymnázií, kteří se připravovali ve čtyřletých i víceletých oborech gymnázií. Alternativní označení absolventů v publikaci je „**absolventi gymnázií nebo absolventi gymnaziálního vzdělání (kategorie vzdělání K)**“.²⁴

Srovnáme-li vyhlídky absolventů na uplatnění na trhu práce podle úrovně vzdělání, je jak v dlouholetém pohledu, tak i podle zkušeností z naprosté většiny evropských zemí zřejmé, že existuje **přímá závislost mezi úrovní vzdělání a možností získání zaměstnání**, naopak nepřímá závislost se ukazuje mezi úrovní vzdělání a mírou nezaměstnanosti. Tento vztah je zřejmý i z obr. 4.1 a 4.2, kde jsou uvedeny hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů v dubnových a zářijových hodnotách. Postavení absolventů gymnázií je v tomto srovnání atypické, vzhledem k tomu, že téměř všichni přecházejí do terciárního vzdělávání.

V dubnu tohoto roku dosahovala **míra nezaměstnanosti všech evidovaných absolventů** středního vzdělání s výučním listem 15,6 %, u absolventů středního odborného vzdělání s maturitou a odborným výcvikem 14,5 %, u absolventů středního odborného vzdělání s maturitou dosahovala 8,3 %, u absolventů gymnázií 2,4 %, u absolventů vyšších odborných škol (včetně konzervatoří) 6,2 % a u absolventů vysokoškolského vzdělání 3,0 %.

Z grafického znázornění je zřejmé, že od roku 2001 do roku 2008 docházelo ve všech kategoriích vzdělání k poklesu hodnot míry nezaměstnanosti. **Od roku 2009 dochází k meziročnímu zvýšení míry nezaměstnanosti u všech kategorií vzdělání.**

²⁰ V publikacích vydaných do roku 2007 byli tito absolventi označováni jako „vyučení“.

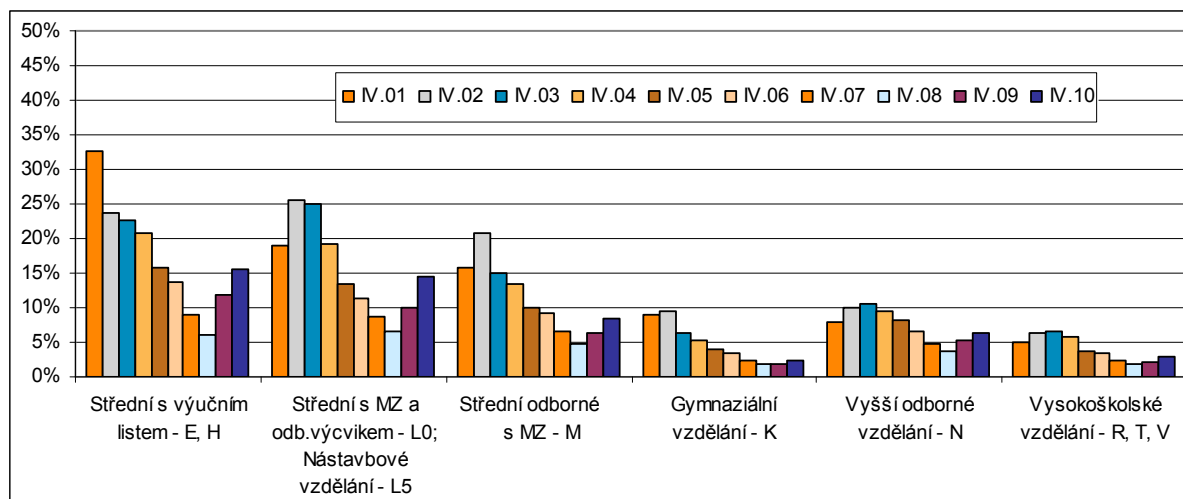
²¹ V publikacích vydaných do roku 2007 byli tito absolventi označováni jako „vyučení s MZ“ (kategorie vzdělání L).

²² V publikacích vydaných do roku 2007 byli tito absolventi označováni jako „SO“.

²³ V publikacích vydaných do roku 2007 byli tito absolventi označováni jako „SOŠ s MZ“.

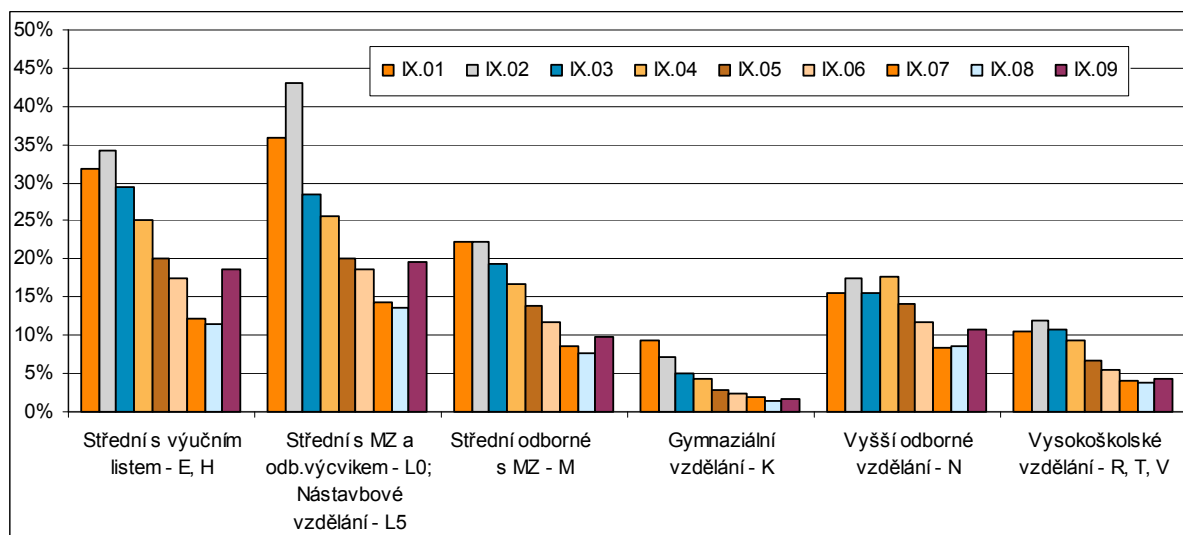
²⁴ V publikacích vydaných do roku 2007 byli tito absolventi označováni jako „Gymnázium“.

Obrázek 4.1 Vztah míry nezaměstnanosti a úrovně dosaženého vzdělání (duben 2001–2010)

Jedná se o míru nezaměstnanosti absolventů, kteří ukončili studium v posledních dvou letech.

Obrázek 4.2 Vztah míry nezaměstnanosti a úrovně dosaženého vzdělání (září 2001–2009)

Jedná se o míru nezaměstnanosti absolventů, kteří ukončili studium v posledních dvou letech.

Přehled o nezaměstnanosti absolventů škol doplňuje následující tabulka, kde jsou uvedeny počty nezaměstnaných mladistvých, tj. mladých lidí ve věku od 15 do 18 let.

Tabulka 4.1 Vývoj nezaměstnanosti mladistvých (září 2005–duben 2010)

Kategorie vzdělání	IX.05	IV.06	IX.06	IV.07	IX.07	IV.08	IX.08	IV.09	IX.09	IV.10
Madiství bez vzdělání - A,B	404	344	310	253	256	245	293	248	285	273
Madiství se základním vzděláním - C	4386	5473	4314	5570	4198	5139	4008	5581	4093	5458
Madiství celkem	4790	5817	4624	5823	4454	5384	4301	5829	4378	5731

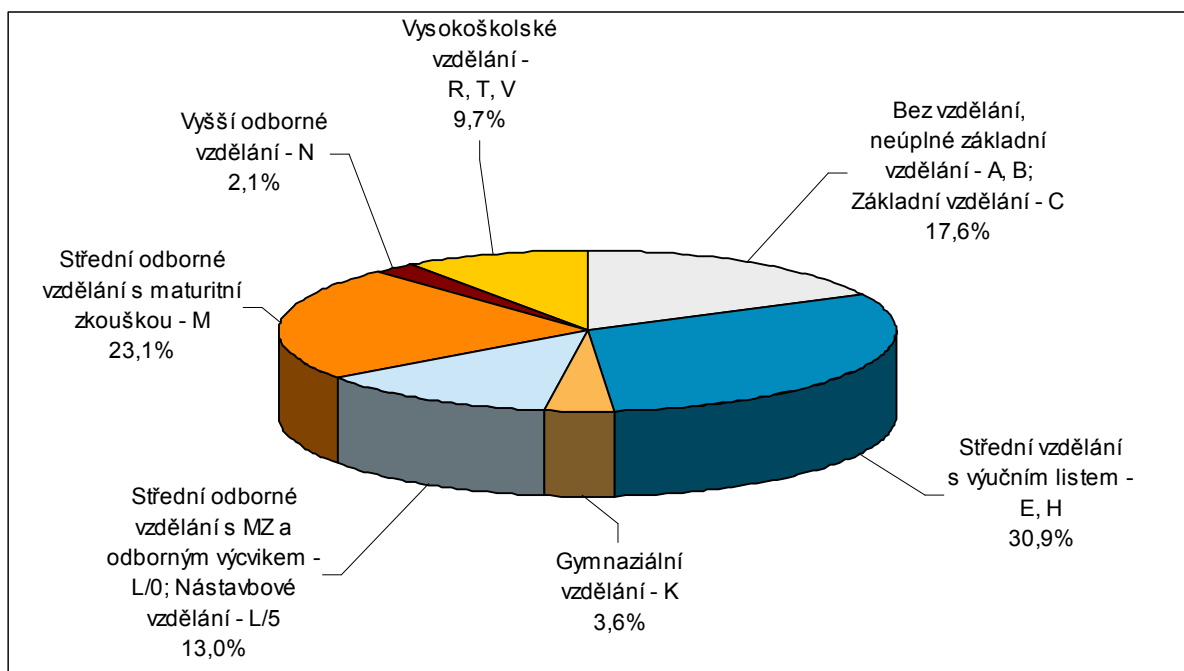
Jde o počty nezaměstnaných mladistvých, kteří ukončili školní docházku v posledních dvou letech.

Zatímco obr. 4.1 a 4.2 vychází z hodnot míry nezaměstnanosti absolventů, následující obr. 4.3 znázorňuje podíly počtů nezaměstnaných absolventů, čili současné složení nezaměstnaných absolventů na trhu práce.

Z celkového počtu nezaměstnaných absolventů včetně mladistvých v dubnu 2010 tvořili 30,9 % absolventi středního vzdělání s výučním listem, 23,1 % absolventi středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou a 17,6 % mladiství (bez vzdělání nebo se základním vzděláním). Dále následovali absolventi středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem – 13,0 %, absolventi vysokých škol – 9,7 %, absolventi gymnázií – 3,6 % a absolventi vyššího odborného vzdělání – 2,1 %. Z těchto údajů však

nelze odvozovat, že např. absolventi vyššího odborného vzdělání nacházejí uplatnění na trhu práce snadněji než kterákoli jiná kategorie absolventů.

Obrázek 4.3 Podíly počtů nezaměstnaných absolventů podle kategorie dosaženého vzdělání v dubnu 2010

Obrázek vychází z celkových počtů všech evidovaných nezaměstnaných absolventů, čili do dvou let od ukončení studia.

4.1. Nezaměstnanost čerstvých absolventů škol

Zbývající část této kapitoly se soustředí na **čerstvé absolventy škol** a jejich úspěšnost při hledání uplatnění na trhu práce. Veškeré zde uvedené počty a míry nezaměstnaných absolventů se týkají stavu k 30. dubnu 2010. Právě dubnové hodnoty nejlépe shrnují, jak se absolventům, kteří ukončili studium v průběhu roku 2009, podařilo nalézt na trhu práce uplatnění. Našli uplatnění jako samostatní podnikatelé, nebo jako zaměstnanci v domácích i zahraničních firmách a veřejných institucích – před přílivem další vlny nových maturantů a vyučených z května a června letošního roku.

Míra nezaměstnanosti čerstvých absolventů²⁵ stoupla v posledních třech letech ve všech kategoriích vzdělání. Oproti dubnu 2009 nejvyšší míra nezaměstnanosti byla zaznamenána u **absolventů s nižší úrovní vzdělání**. Dále rovněž u **absolventů nástavbového studia po vyučení** (21,7 %; což je dáno především tím, že studenti nástavbového studia mají vyšší očekávání o svém pracovním uplatnění a platovém ohodnocení po získání maturitní úrovně vzdělání). V porovnání s ostatními kategoriemi vzdělání byl u těchto absolventů zaznamenán vůbec největší meziroční nárůst nezaměstnanosti (8,6 p.b.).

Výrazně vzrostla **míra nezaměstnanosti absolventů středního vzdělání s výučním listem** v kategorii H²⁶ (z 11,9 % na 17,7 %; o 5,8 p.b.), přestože se počet absolventů meziročně snížil. Výrazný nárůst byl patrný rovněž u **absolventů středního odborného vzdělání s maturitou a odborným výcvikem** kategorie L/0 (z 10,6 % na 17,0 %; o 6,4 p.b.).

²⁵ Za **čerstvé nezaměstnané absolventy** se považují ti uchazeči o zaměstnání, kteří úspěšně ukončili studium nejdéle před 12 měsíci. V případě hodnot z dubna 2010, z nichž vychází tato analýza, se jedná o absolventy, kteří ukončili studium po 1. květnu 2009 (včetně).

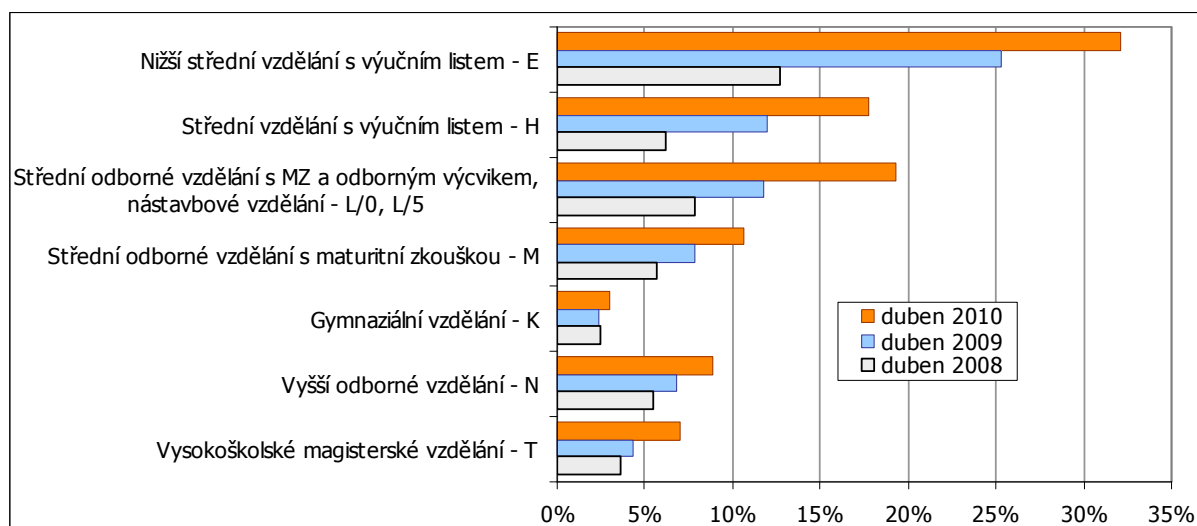
²⁶ Před dvěma lety byla nezaměstnanost vyučených, především v technických oborech, na rekordně nízké úrovni. Dokonce se přibližovala míře nezaměstnanosti čerstvých absolventů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (kategorie vzdělání M).

Míra nezaměstnanosti absolventů **nižšího středního vzdělání s výučním listem** kategorie E je tradičně nejvyšší (32,1 %) a za stávajících ekonomických podmínek je jejich uplatňování na trhu práce ještě obtížnější než v minulých letech. V porovnání s ostatními kategoriemi vzdělání byl u těchto absolventů zaznamenán druhý největší meziroční nárůst nezaměstnanosti (6,9 p.b.).

Mírný nárůst míry nezaměstnanosti absolventů **gymnaziálního vzdělávání** kategorie K (z 2,4 % na 3,0 %) není směrodatný, protože většina absolventů gymnázií pokračuje v terciárním vzdělávání.

Míra nezaměstnanosti absolventů **vyšších odborných škol (8,9 %) a maturitních oborů kategorie M (10,6 %) dosahovala úrovně z roku 2006.** V porovnání s rokem 2005²⁷ se však významně změnila zejména počty absolventů terciárního vzdělávání. Značně se zvýšily počty absolventů vysokých škol (u magisterských programů se zdvojnásobily), naopak počty absolventů VOŠ klesly zhruba o jednu čtvrtinu. Počet absolventů maturitních oborů kategorie M zůstal přibližně stejný.

Obrázek 4.4 Míra nezaměstnanosti absolventů v ČR podle kategorií vzdělání, duben 2008, 2009 a 2010

Tabulka 4.2 Míra nezaměstnanosti čerstvých absolventů podle kategorií vzdělání, duben 2010

Kategorie vzdělání	Počet absolventů (2009)	Počet nezaměstnaných absolventů (duben 2010)	Míra nezaměstnanosti absolventů v % (duben 2010)	Srovnání s dubnem 2009
Střední odborné s výučním listem - E, H	31 082	6 030	19,4%	6,0 p.b.
Nižší střední odborné vzdělání - E	3 569	1 147	32,1%	6,9 p.b.
Střední odborné s výučním listem - H	27 513	4 883	17,7%	5,8 p.b.
Střední odborné s maturitou a praktickým výcvikem - L	14 427	2 791	19,3%	7,5 p.b.
Střední odborné s maturitou a praktickým výcvikem - L/0	7 161	1 214	17,0%	6,4 p.b.
Nástavbové maturitní studium po vyučení - L/5	7 266	1 577	21,7%	8,6 p.b.
Střední odborné s maturitou - M	44 980	4 779	10,6%	2,8 p.b.
Gymnaziální vzdělání - K	24 499	735	3,0%	0,6 p.b.
Vyšší odborné vzdělání - N	5 186	462	8,9%	2,1 p.b.
Vysokoškolské magisterské vzdělání - T	20 274	1 415	7,0%	2,7 p.b.

p. b. – procentní bod

²⁷ Pro výpočet míry nezaměstnanosti absolventů za duben 2006 je třeba znát počty absolventů škol za rok 2005.

Dopad ekonomické recese na nezaměstnanost absolventů škol byl zmírněn rozšířením možností pokračování ve studiu a velkým zájmem absolventů pokračovat na vysokých a vyšších odborných školách, nebo v nástavbovém studiu po vyučení.

4.2. Nezaměstnanost absolventů středního vzdělání s výučním listem (kategorie vzdělání E, H)

Skupinu absolventů středního vzdělání s výučním listem tvoří na trhu práce absolventi běžných učebních oborů kategorie H a absolventi učebních oborů kategorie E.

Obory **kategorie E** připravují mladé lidi pro méně náročná dělnická povolání, délka studia je většinou tři roky (pak je součástí kódu oboru E/0), výjimečně dva (kód oboru obsahuje E/5). Jde o obory vzdělání vhodné pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, míra nezaměstnanosti těchto absolventů je vysoká, v dubnu letošního roku činila 32,1 %. Celkový počet absolventů této skupiny oborů v roce 2009 byl 3 569.

Většina absolventů středního vzdělání s výučním listem prochází vzděláváním v oborech **kategorie H** (v roce 2009 to bylo 27 513 absolventů). Jde o klasické vyučení v učebních oborech středních odborných učilišť, doba přípravy je obvykle tři roky (H/0), výjimečně dva roky (H/5). Absolventi tříletých oborů mohou pokračovat v nástavbovém studiu, k získání maturitní úrovně. Míra nezaměstnanosti těchto absolventů v dubnu 2010 dosahovala 17,7 %.

Absolventi středního vzdělání s výučním listem kategorie H mají výrazně nižší míru nezaměstnanosti než absolventi nižšího středního vzdělání s výučním listem v kategorii E. Počet absolventů vyučených v kategorii H však mnohonásobně převyšuje počet absolventů v kategorii E. Vliv vyšší nezaměstnanosti absolventů kategorie E na **míru nezaměstnanosti všech absolventů středního vzdělání s výučním listem** kategorie (E+H) tedy není výrazný, tyto hodnoty **se příliš neliší od míry nezaměstnanosti absolventů kategorie H**.

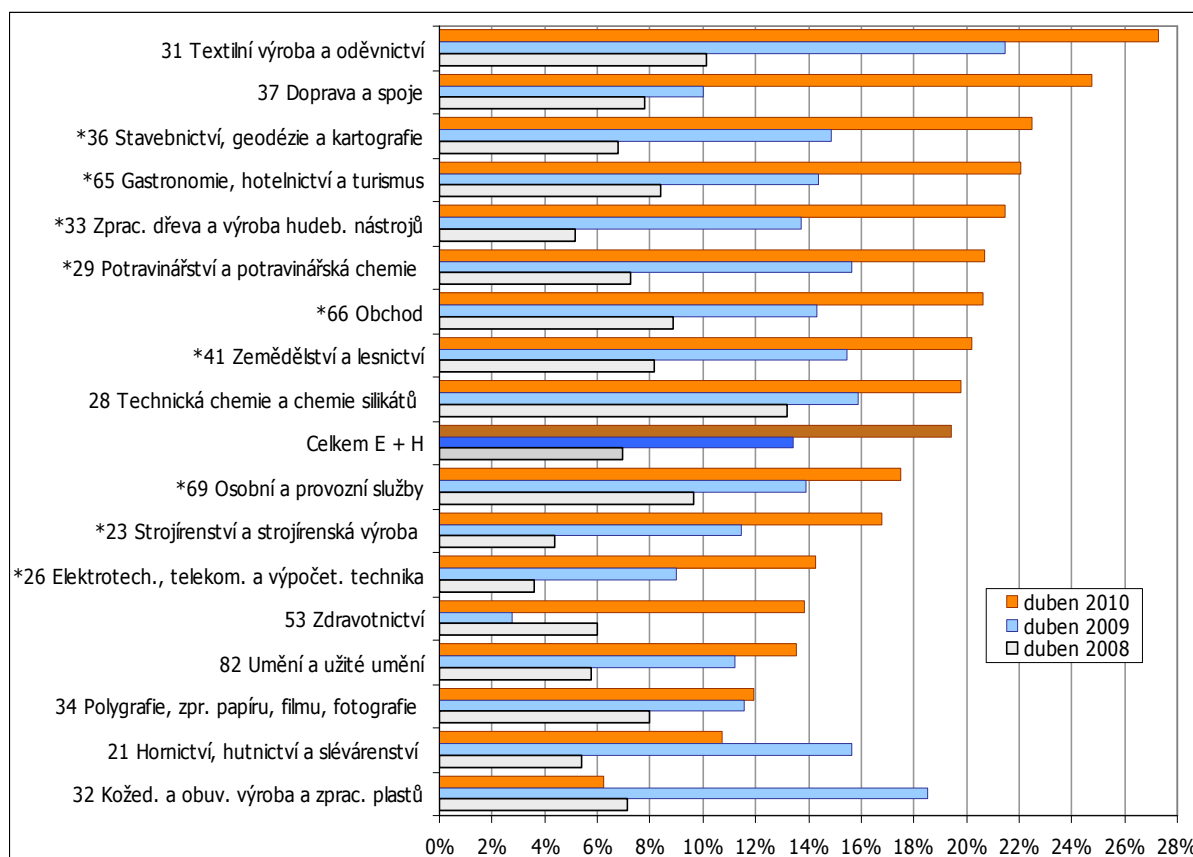
Od roku 2000 do roku 2003 můžeme pozorovat pozvolný nárůst počtu absolventů středního vzdělání s výučním listem kategorie E+H (rok 2000 – 42 270 absolventů, rok 2001 – 43 870, rok 2002 – 44 483, rok 2003 – 45 048). **Od roku 2003 dochází k postupnému poklesu počtu absolventů kategorie E+H** (rok 2004 – 42 421 absolventů, rok 2005 – 40 752, rok 2006 – 38 559, rok 2007 – 35 802, rok 2008 – 33 547). V roce 2009 počet těchto absolventů dosahoval 31 082 absolventů (z toho téměř 89 % tvořili absolventi kategorie H). V roce 2010 lze očekávat další snížení (počet učňů v posledním ročníku studia byl ve školním roce 2009/2010 opět nižší oproti předchozímu školnímu roku).

V roce 2009 nejvíce absolventů středního vzdělání s výučním listem (kategorie E+H) ukončilo studium ve skupinách oborů 65 Gastronomie, hotelnictví, turismus (22,0 %), 23 Strojírenství a strojírenská výroba (20,8 %), 69 Osobní a provozní služby (9,5 %), 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie (8,5 %), 26 Elektrotechnika, telekomunikace a výpočetní technika (8,3 %), 41 Zemědělství a lesnictví (7,8 %), 66 Obchod (7,1 %), 33 Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů (6,0 %) a 29 Potravinářství a potravinářská chemie (5,5 %); z výše uvedených skupin oborů vzdělání vycházelo 95 % absolventů středního vzdělání s výučním listem kategorie E+H.

Od roku 2008 nastává **zlom ve vývoji míry nezaměstnanosti čerstvých absolventů kategorie E+H**, který je způsoben obratem ekonomického vývoje. Dochází k výraznému **zvýšení tohoto ukazatele** z 6,9 % (duben 2008) na hodnotu 13,4 % v dubnu 2009 (což znamená meziroční nárůst téměř na dvojnásobek) a dále **na hodnotu 19,4 % v dubnu 2010** (což je nárůst o dalších 6 procentních bodů). S výjimkou – skupin oborů 32 Kožedělná a obuvnická výroba a zpracování plastů a 21 Hornictví, hutnictví a slévárenství (s nevelkými počty absolventů) – se míra nezaměstnanosti **meziročně zvýšila u všech skupin oborů vzdělání**. Její hodnotové rozpětí u nejpočetnějších skupin absolventů středního vzdělání s výučním listem bylo menší než u oborů maturitních.

Následující obrázek ukazuje míru nezaměstnanosti absolventů oborů kategorie E a H, se středním vzděláním s výučním listem, v dubnu 2008, 2009 a 2010.

Obrázek 4.5 Míra nezaměstnanosti absolventů: střední vzdělání s výučním listem, duben 2008, 2009 a 2010, skupiny oborů kategorie E a H

* Označení skupin oborů vzdělání, které měly v roce 2009 v dané kategorii vzdělání více než 1 700 absolventů.

Z obrázku je zřejmé, že v kategorii čerstvých absolventů středního vzdělání s výučním listem **nalézají uplatnění nejnáze** absolventi skupiny oborů 32 Kožedělná a obuvnická výroba a zpracování plastů²⁸ (6,3 %). Dále potom absolventi 21 Hornictví, hutnictví a slévárnictví (10,7 %) a 34 Polygrafie, zpracování papíru, filmu, fotografie (11,9 %). Mezi skupinami s vyššími počty absolventů s nejnižší mírou nezaměstnanosti patřily skupiny oborů 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika (14,2 %) a 23 Strojírenství a strojírenská výroba (16,8 %).

Nepříliš dobré postavení na trhu práce měli čerství absolventi oborů náležejících do skupin 31 Textilní výroba a oděvnictví (27,3 %) a 37 Doprava a spoje (24,8 %). Nezaměstnaností byli podle dubnových hodnot velmi výrazně postiženi čerství absolventi skupin oborů 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie (22,5 %) a 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus (22,1 %).

4.2.1 Nezaměstnanost absolventů středního vzdělání s výučním listem (kategorie vzdělání H)

V rámci kategorie H vychází nejvíce absolventů ze skupin oborů 23 Strojírenství a strojírenská výroba (22,6 %), 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus (21,4 %), 69 Osobní a provozní služby (9,5 %), 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika (9,2 %), 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie (7,5 %), 66 Obchod (7,5 %), 41 Zemědělství a

²⁸ Míra nezaměstnanosti absolventů u této skupiny oborů bývá kvůli malému počtu absolventů velmi nestabilní.

lesnictví (6,8 %), 33 Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů (5,8 %) a 29 Potravinářství a potravinářská chemie (5,2 %).

Míra nezaměstnanosti absolventů středního vzdělání s výučním listem kategorie H měřená v prvním roce po absolvování v období ekonomického růstu plynule klesala,²⁹ a to z hodnoty 21,1 % v dubnu 2004 na 16,1 % v dubnu 2005, 14,1 % v dubnu 2006, 9,3 % v dubnu 2007 a pouhých 6,2 % v dubnu 2008. Od roku 2008 nastává zlom ve vývoji míry nezaměstnanosti čerstvých absolventů kategorie H, který je způsoben obratem ekonomického vývoje. Dochází k výraznému zvýšení tohoto ukazatele na hodnotu 12,0 % v dubnu 2009 (což znamená meziroční nárůst téměř na dvojnásobek) a dále na hodnotu 17,7 % v dubnu 2010 (což je nárůst o dalších téměř 6 procentních bodů).

Nejvyšší hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů kategorie H v dubnu 2010 jsou charakteristické zejména pro skupiny s nižším počtem absolventů. Jedná se o skupinu 31 Textilní výroba a oděvnictví (26,8 %) a 37 Doprava a spoje (24,8 %). Textilní průmysl čelí v posledních letech silné konkurenci tvořenou levným textilem z dovozu, míra nezaměstnanosti absolventů textilních oborů byla nadprůměrná i v předchozích letech. Míra nezaměstnanosti absolventů u skupiny oborů 37 Doprava a spoje bývá kvůli malému počtu absolventů velmi nestabilní (podléhá značným meziročním výkyvům), a tudíž i vypovídací schopnost tohoto ukazatele je velmi nízká.

Vysokou míru nezaměstnanosti mají dále skupiny oborů s vyššími počty absolventů, a to skupina 33 Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů (20,6 %), 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus (kde jsou připravováni především kuchaři a číšníci; 19,9 %), 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie (19,6 %), 66 Obchod (kde jsou připravováni především prodáváci a skladníci; 19,3 %) a 29 Potravinářství a potravinářská chemie (18,5 %).

Nejnižší hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů kategorie H v dubnu 2010 dosahují a relativně snadnější uplatnění na trhu práce nalézají absolventi skupin oborů vzdělání 32 Kožedělná a obuvnická výroba a zpracování plastů (0,0 %)³⁰. Dále potom absolventi 21 Hornictví, hutnictví a slévárenství (10,7 %) a 34 Polygrafie, zpracování papíru, filmu, fotografie (10,8 %), 83 Umění a užité umění (13,5 %) a 53 Zdravotnictví (13,8 %). Mezi skupinami s vysokými počty absolventů s nejnižší mírou nezaměstnanosti patřily skupiny oborů 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika (14,1 %)³¹, 69 Osobní a provozní služby (16,2 %) a 23 Strojírenství a strojírenská výroba (16,2 %).³²

Podrobnější údaje o situaci a vývoji nezaměstnanosti absolventů středního vzdělání s výučním listem (kategorie H) poskytuje přehled v následujícím grafu a tabulce,³³ kde jsou z hlediska členění podle skupin oborů vzdělání uvedeny tyto skutečnosti:

1. **pořadí skupin oborů vzdělání podle míry nezaměstnanosti absolventů kategorie vzdělání H** v dubnu 2010 s doplňujícími hodnotami za duben 2008 a 2009 (vyjádřeno graficky),
2. **počet absolventů středního vzdělání s výučním listem v kategorii vzdělání H za rok 2009, počet nezaměstnaných absolventů, míra nezaměstnanosti absolventů**³⁴ středního vzdělání s výučním listem v kategorii vzdělání H v dubnu 2010 a **meziroční změna míry nezaměstnanosti absolventů** v kategorii vzdělání H (vyjádřeno tabulkově).

Stejně jako v předchozím vydání i tentokrát se v této části publikace zaměřujeme na **počty a hodnoty míry nezaměstnaných „čerstvých“ absolventů**. Je tomu tak proto, že tyto ukazatele v porovnání s dosavadními dostupnými údaji o nezaměstnanosti absolventů mají v současné době nejpřesnější vypovídací schopnost

²⁹ Důvody tohoto výrazného poklesu jsou shrnuty v kap. 3.2.

³⁰ Míra nezaměstnanosti absolventů u této skupiny oborů bývá kvůli malému počtu absolventů velmi nestabilní.

³¹ Elektrotechnické a strojírenské obory si tradičně udržují nejnižší hodnoty míry nezaměstnanosti v rámci kategorie H.

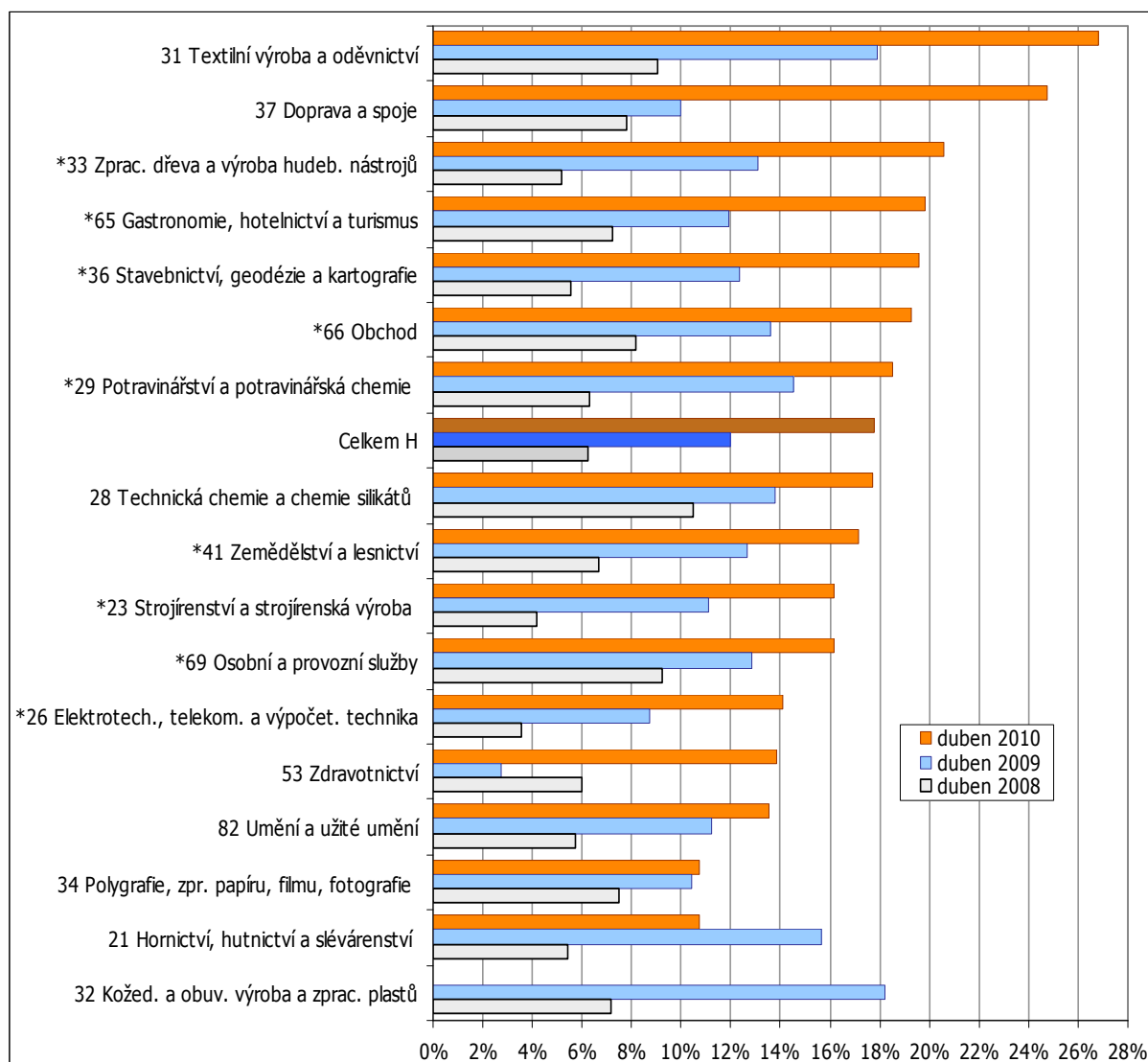
³² Spolu se skupinou oborů 65 tvoří čtveřici, ve které je připravováno nejvíce absolventů v rámci kategorie H.

³³ Při malém počtu absolventů jsou údaje za jeden rok značně citlivé na náhodné výkyvy v počtech nezaměstnaných či na případné chybné údaje v databázích.

³⁴ Míru nezaměstnanosti absolventů dané skupiny oborů vzdělání lze získat podílem počtu nezaměstnaných absolventů a počtu absolventů dané skupiny oborů vzdělání.

o situaci absolventů na trhu práce v ČR. Jde totiž o statistiky, kde jsou mezi nezaměstnané zahrnováni pouze ti absolventi, kteří absolvovali školu ve školním roce předcházejícím sledovanému období.

Obrázek 4.6 Míra nezaměstnanosti absolventů: střední vzdělání s výučním listem, duben 2008, 2009 a 2010, skupiny oborů kategorie H

* Označení skupin oborů vzdělání, které měly v roce 2009 v dané kategorii vzdělání více než 1 400 absolventů.

S výjimkou skupin 21 Hornictví, hutnictví a slévárenství a 32 Kožedělná a obuvnická výroba a zpracování plastů **míra nezaměstnanosti v dubnu 2010 ve všech skupinách oborů převyšovala hodnoty z předchozího roku**. Pro ilustraci meziročního nárůstu míry nezaměstnanosti jsou v grafu uvedeny i hodnoty za rok 2008.

Největší absolutní nárůst míry nezaměstnanosti oproti stavu v dubnu 2009 proběhl ve skupinách 37 Doprava a spoje (14,8 p. b.), 53 Zdravotnictví (11,1 p. b.) a 31 Textilní výroba a oděvnictví (8,9 p. b.), což jsou skupiny s nižším počtem absolventů. Čtvrté největší absolutní zvýšení nastalo ve druhé na absolventy nejpočetnější skupině 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus (8,0 p. b.).

Největší relativní nárůst míry nezaměstnanosti zaznamenaly skupiny oborů vzdělání 53 Zdravotnictví a 37 Doprava a spoje. Dále potom skupina 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus, 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika, 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie, 33 Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů, 31 Textilní výroba a oděvnictví. U všech těchto skupin se míra nezaměstnanosti čerstvých absolventů meziročně zvýšila minimálně o polovinu.

Tabulka 4.3 Přehled o nezaměstnanosti absolventů: střední vzdělání s výučním listem, duben 2010, skupiny oborů kategorie H

Skupina oborů vzdělání	Počet absolventů (2009)	Počet nezaměstnaných absolventů (duben 2010)	Míra nezaměstnanosti absolventů v % (duben 2010)	Srovnání s dubnem 2009
21 Hornictví, hutnictví a slévárenství	28	3	10,7%	-4,9 p.b.
23 Strojírenství a strojírenská výroba	6208	1004	16,2%	5,1 p.b.
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	2538	358	14,1%	5,4 p.b.
28 Technická chemie a chemie silikátů	147	26	17,7%	3,9 p.b.
29 Potravinářství a potravinářská chemie	1430	265	18,5%	4,0 p.b.
31 Textilní výroba a oděvnictví	261	70	26,8%	8,9 p.b.
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů	8	0	0,0%	-18,2 p.b.
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	1608	331	20,6%	7,5 p.b.
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	279	30	10,8%	0,4 p.b.
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	2050	401	19,6%	7,2 p.b.
37 Doprava a spoje	101	25	24,8%	14,8 p.b.
41 Zemědělství a lesnictví	1873	321	17,1%	4,5 p.b.
53 Zdravotnictví	123	17	13,8%	11,1 p.b.
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	5878	1167	19,9%	8,0 p.b.
66 Obchod	2068	399	19,3%	5,7 p.b.
69 Osobní a provozní služby	2610	422	16,2%	3,3 p.b.
82 Umění a užité umění	303	41	13,5%	2,3 p.b.
Celkem H	27513	4883	17,7%	5,8 p.b.

p. b. – procentní bod

4.2.2 Nezaměstnanost absolventů nižšího středního vzdělání s výučním listem (kategorie vzdělání E)

V rámci kategorie E vychází nejvíce absolventů ze skupin oborů 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus (26,8 %), 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie (16,2 %), 41 Zemědělství a lesnictví (15,6 %) a 69 Osobní a provozní služby (9,5 %).

Míra nezaměstnanosti absolventů nižšího středního vzdělání s výučním listem kategorie E měřená v prvním roce po absolvování se v posledních dvou letech výrazně zvýšila. Z 12,8 % naměřených v dubnu 2008 vzrostla meziročně na dvojnásobek (čili 25,3 % v dubnu 2009), v dubnu 2010 dosahovala 32,1 % (což je nárůst o dalších téměř 7 procentních bodů). Je to kategorie s každoročně nejvyšší mírou nezaměstnanosti.

Nejvyšší hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů kategorie E byly v dubnu 2010 zjištěny ve skupinách oborů vzdělání 66 Obchod (42,5 %), 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus (35,8 %) a 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie (32,8 %). Ve skupinách oborů 65 a 36 je připravováno nejvíce absolventů v rámci kategorie E.

Nejnižší hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů kategorie E byly v dubnu 2010 zjištěny ve skupinách oborů vzdělání 32 Kožedělná a obuvnická výroba, zpracování plastů (12,5 %) a 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika (23,7 %).

Podrobnější údaje o situaci a vývoji nezaměstnanosti absolventů nižšího středního vzdělání s výučním listem (kategorie E) poskytuje přehled v následujícím grafu a tabulce,³⁵ kde jsou z hlediska členění podle skupin oborů vzdělání uvedeny tyto skutečnosti:

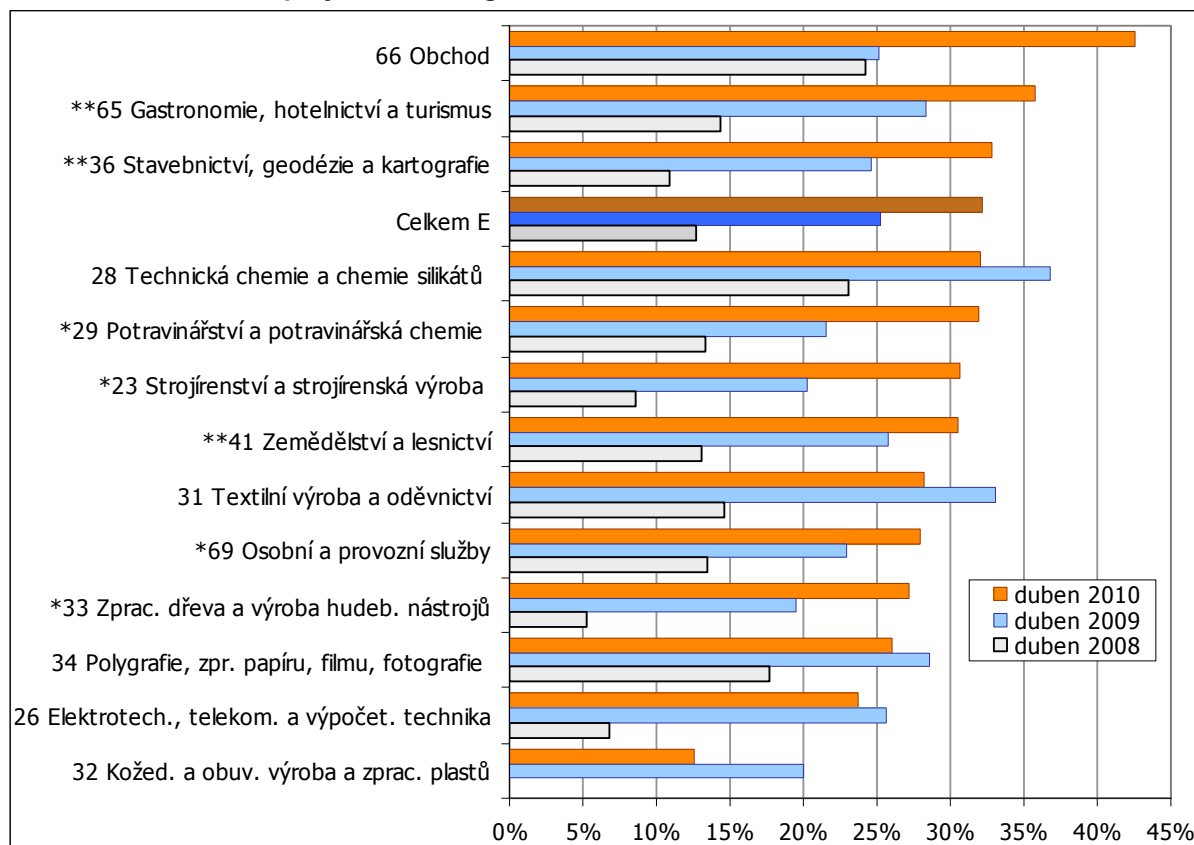
1. **pořadí skupin oborů vzdělání podle míry nezaměstnanosti absolventů** kategorie vzdělání E v dubnu 2010 s doplňujícími hodnotami za duben 2008 a 2009 (vyjádřeno graficky),
2. **počet absolventů** nižšího středního vzdělání s výučním listem v kategorii vzdělání E za rok 2009, **počet nezaměstnaných absolventů**, **míra nezaměstnanosti absolventů**³⁶ nižšího středního vzdělání

³⁵ Při malém počtu absolventů jsou údaje za jeden rok značně citlivé na náhodné výkyvy v počtech nezaměstnaných či na případné chybné údaje v databázích.

s výučním listem v kategorii vzdělání E v dubnu 2010 a **meziroční změna míry nezaměstnanosti absolventů** v kategorii vzdělání E (vyjádřeno tabulkově).

Stejně jako v předchozím vydání i tentokrát se v této části publikace zaměřujeme na **počty a hodnoty míry nezaměstnaných „čerstvých“ absolventů**. Je tomu tak proto, že tyto ukazatele v porovnání s dosavadními dostupnými údaji o nezaměstnanosti absolventů mají v současné době nejpřesnější vypovídací schopnost o situaci absolventů na trhu práce v ČR. Jde totiž o statistiky, kde jsou mezi nezaměstnané zahrnováni pouze ti absolventi, kteří absolvovali školu ve školním roce předcházejícím sledovanému období.

Obrázek 4.7 Míra nezaměstnanosti absolventů: nižší střední vzdělání s výučním listem, duben 2008, 2009 a 2010, skupiny oborů kategorie E

* Označení skupin oborů vzdělání, které měly v roce 2009 v dané kategorii vzdělání více než 200 absolventů.

** Označení skupin oborů vzdělání, které měly v roce 2009 v dané kategorii vzdělání více než 550 absolventů.

Míra nezaměstnanosti absolventů u většiny skupin oborů kategorie E oproti dubnu 2009 vzrostla. Pro ilustraci meziročního nárůstu míry nezaměstnanosti jsou v grafu uvedeny i hodnoty za rok 2008.

Největší absolutní i relativní nárůst míry nezaměstnanosti oproti dubnu 2009 byl zaznamenán ve skupinách 66 Obchod, 23 Strojírenství a strojírenská výroba a 29 Potravinářství a potravinářská chemie. U všech těchto skupin se míra nezaměstnanosti čerstvých absolventů meziročně zvýšila minimálně o polovinu.

³⁶ Míru nezaměstnanosti absolventů dané skupiny oborů vzdělání získáte, když vydělíte počet nezaměstnaných absolventů počtem absolventů dané skupiny oborů vzdělání.

Tabulka 4.4 Přehled o nezaměstnanosti absolventů: nižší střední vzdělání s výučním listem, duben 2010, skupiny oborů kategorie E

Skupina oborů vzdělání	Počet absolventů (2009)	Počet nezaměstnaných absolventů (duben 2010)	Míra nezaměstnanosti absolventů v % (duben 2010)	Srovnání s dubnem 2009
23 Strojírenství a strojírenská výroba	264	81	30,7%	10,5 p.b.
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	38	9	23,7%	-1,9 p.b.
28 Technická chemie a chemie silikátů	25	8	32,0%	-4,8 p.b.
29 Potravinářství a potravinářská chemie	273	87	31,9%	10,3 p.b.
31 Textilní výroba a oděvnictví	135	38	28,1%	-4,9 p.b.
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů	8	1	12,5%	-7,5 p.b.
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	243	66	27,2%	7,7 p.b.
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	23	6	26,1%	-2,5 p.b.
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	579	190	32,8%	8,2 p.b.
41 Zemědělství a lesnictví	558	170	30,5%	4,7 p.b.
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	956	342	35,8%	7,4 p.b.
66 Obchod	127	54	42,5%	17,4 p.b.
69 Osobní a provozní služby	340	95	27,9%	4,9 p.b.
Celkem E	3569	1147	32,1%	6,9 p.b.

p. b. – procentní bod

4.3. Nezaměstnanost absolventů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem a absolventů nástavbového studia (kategorie vzdělání L0/L5)

V této kategorii vzdělání jsou zařazeni absolventi dvou vzdělávacích cest. Jednak jsou to absolventi studijních oborů středních odborných učilišť (SOU), které poskytují střední vzdělání s maturitní zkouškou, v jehož průběhu žáci projdou také praktickým výcvikem, v rozsahu obdobném jako ve tříletých učebních oborech – absolvent je tedy fakticky vyučen, připraven pro uplatnění v dělnickém povolání). Délka vzdělávání v denní formě je čtyři roky, v kódu těchto oborů je uvedeno **L/0**.

Dále jsou v této kategorii zahrnuti i absolventi, kteří se připravovali v nástavbovém studiu pro absolventy tříletých učebních oborů, kde získávají po vyučení maturitní vzdělání. Návaznost mezi učebním oborem a oborem nástavbového studia, v němž lze pokračovat k získání středního vzdělání s maturitní zkouškou je určena nařízením vlády.³⁷ Studium trvá v denní formě jeden až dva roky, v kódu oboru je uvedeno **L/5**, absolventi mohou pokračovat ve vyšším odborném nebo vysokoškolském studiu.

V období 2001–2006 můžeme pozorovat trvalý nárůst počtu absolventů denního studia této kategorie vzdělání (rok 2001 – 4 684 absolventů, rok 2002 – 13 108, rok 2003 – 13 692, rok 2004 – 14 294, rok 2005 – 14 798, rok 2006 – 15 506 absolventů). **Od roku 2006 dochází k mírnému poklesu počtu těchto absolventů** (rok 2007 – 15 075 absolventů, rok 2008 – 14 736). V roce 2009 počet absolventů **kategorie L** v souhrnu dosahoval 14 427 absolventů³⁸.

Nejvíce absolventů této kategorie studovalo ve skupinách oborů 64 Podnikání v oborech, v odvětvích (28,9 %), 26 Elektrotechnika, telekomunikace a výpočetní technika (16,8 %), 23 Strojírenství a strojírenská výroba (12,8 %), 66 Obchod (9,7 %), 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus (7,1 %) a 69 Osobní a provozní služby (6,4 %); z výše uvedených skupin oborů vzdělání vycházelo 81,6 % absolventů kategorie L0/L5.

³⁷ Nařízení vlády č. 689/2004 Sb. a 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

³⁸ U středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem – L0 se jednalo o 7 161 absolventů. U denního nástavbového vzdělání – L5 počet absolventů dosahoval 7 266. Zatímco u kategorie L0 má počet absolventů od roku 2006 tendenci kolísat, v případě kategorie L5 je patrný jeho stabilní pokles.

Míra nezaměstnanosti absolventů středního odborného vzdělání s maturitou a odborným výcvikem a absolventů nástavbového vzdělání měřená v prvním roce po absolvování v období ekonomického růstu trvale klesala, a to z hodnoty 21,2 % v dubnu 2004 na 16,1 % v dubnu 2005, dále na 14,0 % v dubnu 2006, na 11,1 % v dubnu 2007 a na 7,8 % v dubnu 2008.³⁹ V dubnu 2009 v důsledku hospodářského vývoje stoupla na 11,8 % a v dubnu 2010 dosahovala 19,3 % (což znamená nárůst na více než dvojnásobek za poslední dva roky).

Nejvyšší hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů kategorie L0/L5 v dubnu 2010 byly zaznamenány ve skupinách 31 Textilní výroba a oděvnictví (28,8 %) a 29 Potravinářství a potravinářská chemie (25,0 %).

Vysokou míru nezaměstnanosti měli i absolventi skupin 63 Ekonomika a administrativa (23,8 %), 33 Zpracování dřeva výroba hudebních nástrojů (23,6 %), 69 Osobní a provozní služby (22,5 %), 64 Podnikání v oborech, v odvětvích (21,5 %), 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus (21,4 %), 82 Umění a užité umění (21,3 %) a 34 Polygrafie, zpracování papíru, filmu, fotografie (21,3 %).

Nejnižší hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů kategorie L0/L5 v dubnu 2010 měli absolventi skupin 28 Technická chemie a chemie silikátů (11,7 %) a 37 Doprava a spoje (13,0 %). Ze skupin, ve kterých jsou připravovány vyšší počty absolventů, se nejlépe uplatňují absolventi skupiny oborů 23 Strojírenství a strojírenská výroba (15,1 %). Za poslední tři roky absolventi těchto tří oborových skupin nacházejí uplatnění na trhu práce nejsnadněji.

Podrobnější údaje o situaci a vývoji nezaměstnanosti absolventů středního odborného vzdělání s maturitou a odborným výcvikem a absolventů nástavbového vzdělání (kategorie L0/L5) poskytuje přehled v následujícím grafu a tabulce,⁴⁰ kde jsou z hlediska členění podle skupin oborů vzdělání uvedeny tyto skutečnosti:

1. **pořadí skupin oborů vzdělání podle míry nezaměstnanosti absolventů** kategorie vzdělání L0/L5 v dubnu 2010 s doplňujícími hodnotami za duben 2008 a 2009 (vyjádřeno graficky),
2. **počet absolventů** kategorie vzdělání L0/L5 za rok 2009, **počet nezaměstnaných absolventů, míra nezaměstnanosti absolventů**⁴¹ kategorie vzdělání L0/L5 v dubnu 2010, **meziroční změna míry nezaměstnanosti absolventů** v kategorii vzdělání L0/L5 (vyjádřeno tabulkově).

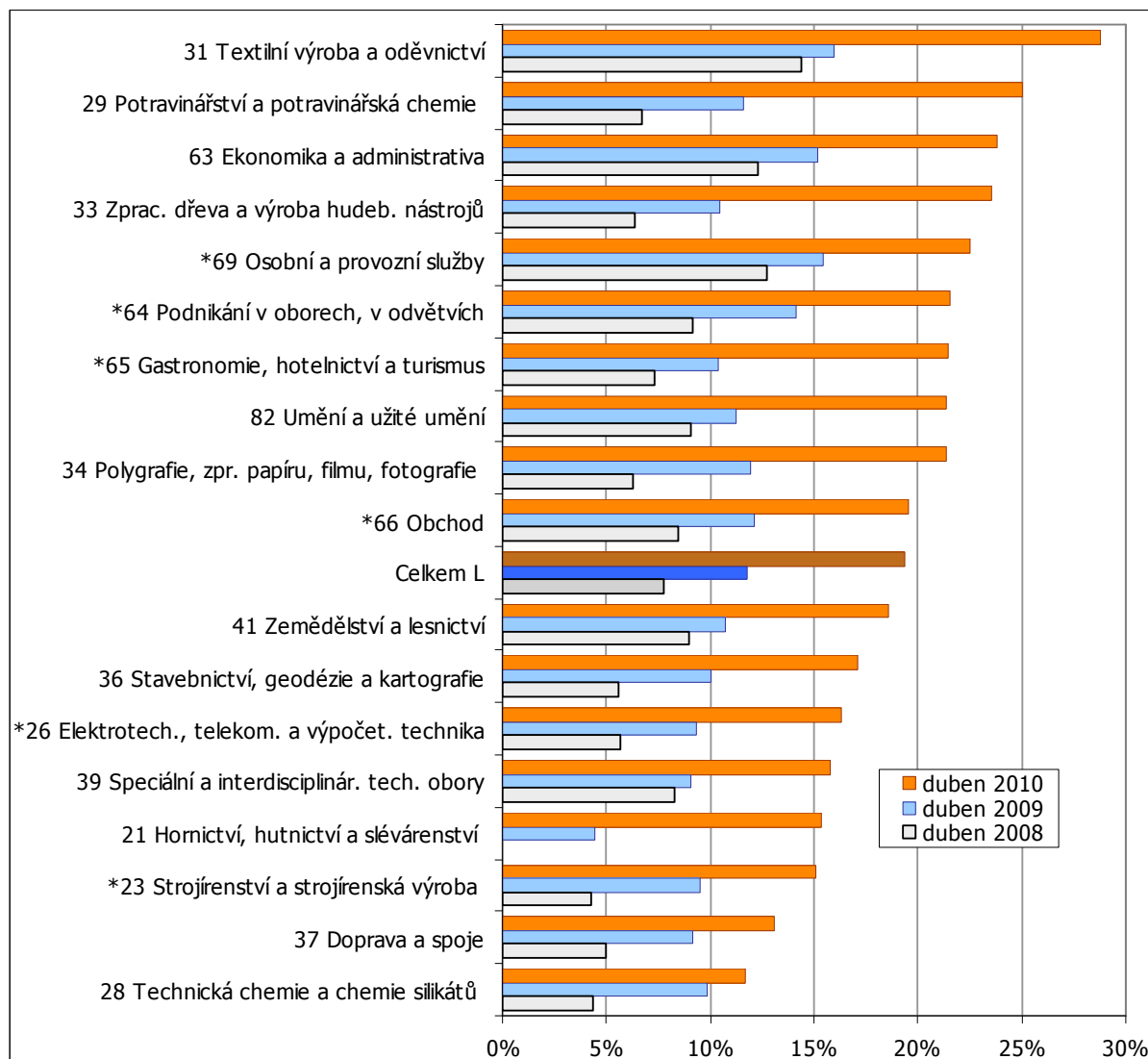
Stejně jako v předchozím vydání i tentokrát se v této části publikace zaměřujeme na **počty a hodnoty míry nezaměstnaných „čerstvých“ absolventů**. Je tomu tak proto, že tyto ukazatele v porovnání s dosavadními dostupnými údaji o nezaměstnanosti absolventů mají v současné době nejpřesnější vypovídací schopnost o situaci absolventů na trhu práce v ČR. Jde totiž o statistiky, kde jsou mezi nezaměstnané zahrnováni pouze ti absolventi, kteří absolvovali školu ve školním roce předcházejícím sledovanému období.

³⁹ Důvody tohoto výrazného poklesu jsou analyzovány v kap. 3.2.

⁴⁰ Při malém počtu absolventů jsou údaje za jeden rok značně citlivé na náhodné výkyvy v počtech nezaměstnaných či na případné chybné údaje v databázích.

⁴¹ Míru nezaměstnanosti absolventů dané skupiny oborů vzdělání získáte, když vydělíte počet nezaměstnaných absolventů počtem absolventů dané skupiny oborů vzdělání.

Obrázek 4.8 Míra nezaměstnanosti absolventů: střední odborné vzdělání s maturitou a odborným výcvikem a nástavbové vzdělání, duben 2008, 2009 a 2010, skupiny oborů kategorie L0/L5

* Označení skupin oborů vzdělání, které měly v roce 2009 v dané kategorii vzdělání více než 900 absolventů.

Míra nezaměstnanosti v dubnu 2010 ve všech skupinách oborů převyšovala hodnoty z předchozího roku. Pro ilustraci meziročního nárůstu míry nezaměstnanosti čerstvých absolventů jsou v grafu uvedeny i údaje za rok 2008.

Největší absolutní nárůst míry nezaměstnanosti oproti stavu v dubnu 2009 proběhl ve skupinách 29 Potravinářství a potravinářská chemie (13,4 p. b.), 33 Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů (13,1 p. b.), 31 Textilní výroba a oděvnictví (12,8 p. b.), 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus (11,0 p. b.), 21 Hornictví, hutnictví a slévárnictví (10,9 p. b.) a 82 Umění a užité umění (10,1 p. b.). Všechny tyto skupiny připravují pro vstup na trh práce spíše nižší počet absolventů, výjimkou je skupina oborů 65, kterou každoročně vystuduje více než tisíc mladých lidí.

Největší relativní nárůst míry nezaměstnanosti zaznamenaly skupiny oborů vzdělání 21 Hornictví, hutnictví a slévárnictví, 33 Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů, 29 Potravinářství a potravinářská chemie a 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus. U skupiny 21 se míra nezaměstnanosti čerstvých absolventů meziročně více než ztrojnásobila, v případě ostatních skupin byl zjištěn nárůst zhruba na dvojnásobek původní hodnoty.

Tabulka 4.5 Přehled o nezaměstnanosti absolventů: střední odborné vzdělání s maturitou a odborným výcvikem a nástavbové vzdělání, duben 2010, skupiny oborů kategorie L0/L5

Skupina oborů vzdělání	Počet absolventů (2009)	Počet nezaměstnaných absolventů (duben 2010)	Míra nezaměstnanosti absolventů v % (duben 2010)	Srovnání s dubnem 2009
21 Hornictví, hutnictví a slévárenství	39	6	15,4%	10,9 p.b.
23 Strojírenství a strojírenská výroba	1853	279	15,1%	5,6 p.b.
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	2426	395	16,3%	6,9 p.b.
28 Technická chemie a chemie silikátů	94	11	11,7%	1,8 p.b.
29 Potravinářství a potravinářská chemie	52	13	25,0%	13,4 p.b.
31 Textilní výroba a oděvnictví	146	42	28,8%	12,8 p.b.
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	365	86	23,6%	13,1 p.b.
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	286	61	21,3%	9,4 p.b.
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	158	27	17,1%	7,1 p.b.
37 Doprava a spoje	253	33	13,0%	3,9 p.b.
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory	531	84	15,8%	6,7 p.b.
41 Zemědělství a lesnictví	129	24	18,6%	7,8 p.b.
63 Ekonomika a administrativa	269	64	23,8%	8,6 p.b.
64 Podnikání v oborech, v odvětvích	4167	897	21,5%	7,4 p.b.
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	1018	218	21,4%	11,0 p.b.
66 Obchod	1396	273	19,6%	7,4 p.b.
69 Osobní a provozní služby	917	206	22,5%	7,0 p.b.
82 Umění a užité umění	328	70	21,3%	10,1 p.b.
Celkem L/0 a L5	14427	2791	19,3%	7,5 p.b.

p. b. – procentní bod

Pro podrobnější náhled na situaci absolventů oborů kategorie L jsou míry nezaměstnanosti čerstvých absolventů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem (kategorie L/0) a nástavbového studia po vyučení (kategorie L/5) v následujících dvou podkapitolách analyzovány odděleně.

4.3.1 Nezaměstnanost absolventů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem (kategorie vzdělání L/0)

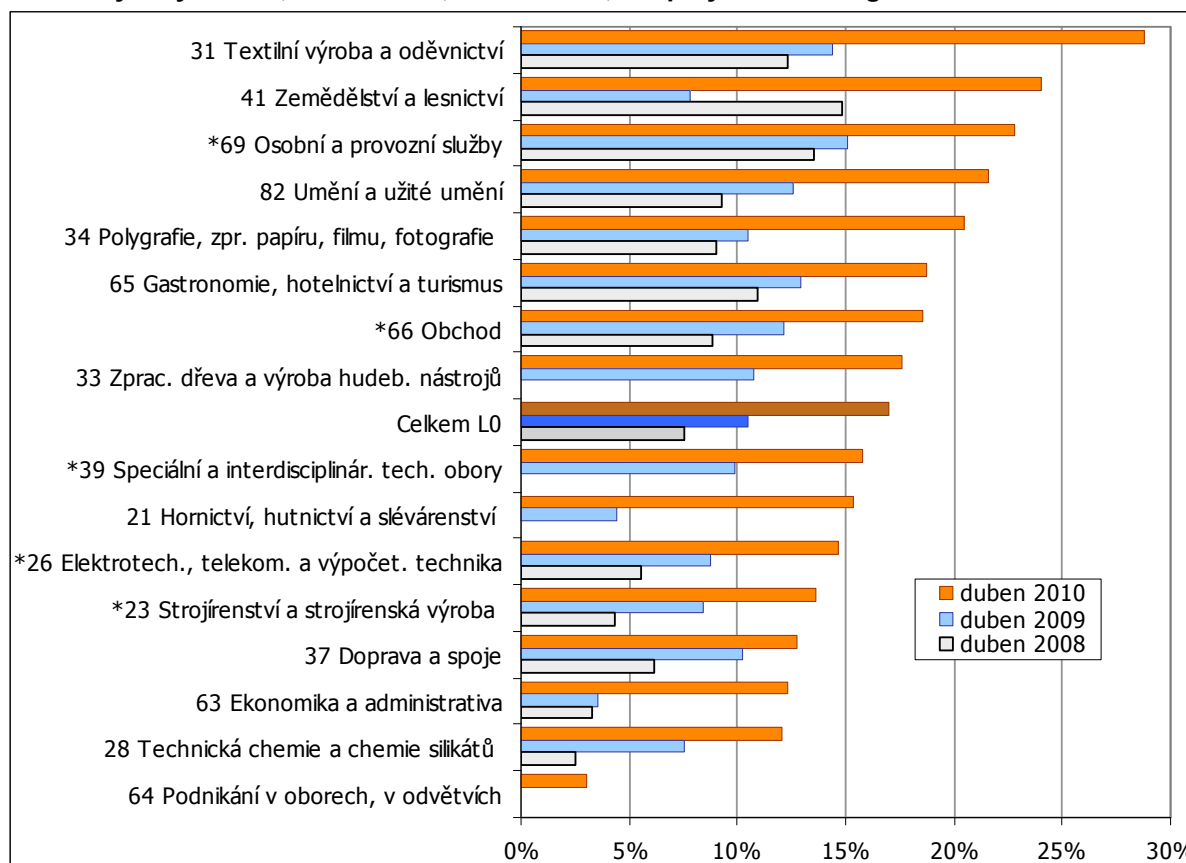
V rámci kategorie L/0 vychází největší podíl absolventů ze skupin oborů 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika (25,3 %), 23 Strojírenství a strojírenská výroba (18,7 %), 66 Obchod (16,5 %), 69 Osobní a provozní služby (10,7 %), 39 Speciální a interdisciplinární technické obory (7,4 %) a 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus (5,4 %); v roce 2009 z výše uvedených skupin oborů vycházelo 84 % absolventů kategorie L/0.

Míra nezaměstnanosti čerstvých absolventů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem – L/0 v dubnu 2010 dosáhla 17 %, oproti dubnu 2009 se zvýšila o 6,4 procentního bodu (pro porovnání: v dubnu 2008 vykazovala 7,5 %).

Nejvyšší míra nezaměstnanosti absolventů byla ve skupinách 31 Textilní výroba a oděvnictví (28,8 %), 41 Zemědělství a lesnictví (24,0 %), 69 Osobní a provozní služby (22,8 %), 82 Umění a užité umění (21,6 %) a 34 Polygrafie, zpracování papíru, filmu, fotografie (20,5 %).

Nejnižší hodnotu míry nezaměstnanosti absolventů měli absolventi skupin s nízkým počtem absolventů (v řádu desítek) a dále absolventi dvou velmi silných skupin 23 Strojírenství a strojírenská výroba a 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočet. technika, kde nabývala hodnot 13,6 a 14,7 %.

Obrázek 4.9 Míra nezaměstnanosti čerstvých absolventů: střední odborné vzdělání s maturitou a odborným výcvikem, duben 2008, 2009 a 2010, skupiny oborů kategorie L0

Pozn.: Skupina oborů 39 neměla v roce 2007 žádné absolventy.

*Označení skupin oborů vzdělání, které měly v roce 2009 v dané kategorii vzdělání více než 400 absolventů.

Tabulka 4.6 Přehled o nezaměstnanosti čerstvých absolventů: střední odborné vzdělání s maturitou a odborným výcvikem, duben 2010, skupiny oborů kategorie L0

Skupina oborů vzdělání	Počet absolventů (2009)	Počet nezaměstnaných absolventů (duben 2010)	Míra nezaměstnanosti absolventů v % (duben 2010)	Srovnání s dubnem 2009
21 Hornictví, hutnictví a slévárnictví	39	6	15,4%	10,9 p.b.
23 Strojírenství a strojírenská výroba	1340	182	13,6%	5,2 p.b.
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	1813	266	14,7%	5,9 p.b.
28 Technická chemie a chemie silikátů	83	10	12,0%	4,5 p.b.
31 Textilní výroba a oděvnictví	146	42	28,8%	14,4 p.b.
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	74	13	17,6%	6,8 p.b.
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	249	51	20,5%	10,0 p.b.
37 Doprava a spoje	133	17	12,8%	2,5 p.b.
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory	531	84	15,8%	5,9 p.b.
41 Zemědělství a lesnictví	25	6	24,0%	16,2 p.b.
63 Ekonomika a administrativa	81	10	12,3%	8,8 p.b.
64 Podnikání v oborech, v odvětvích	33	1	3,0%	3,0 p.b.
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	389	73	18,8%	5,8 p.b.
66 Obchod	1179	219	18,6%	6,5 p.b.
69 Osobní a provozní služby	763	173	22,8%	7,7 p.b.
82 Umění a užité umění	283	61	21,6%	9,0 p.b.
Celkem L0	7161	1215	17,0%	6,4 p.b.

p. b. – procentní bod

Míra nezaměstnanosti v dubnu 2010 ve všech skupinách oborů převyšovala hodnoty z předchozího roku. V porovnání s dubnem 2009 největší absolutní nárůst míry nezaměstnanosti byl zjištěn ve skupinách 41 Zemědělství a lesnictví (16,2 p. b.), 31 Textilní

výroba a oděvnictví (14,4 p. b.), 21 Hornictví, hutnictví a slévárenství (10,9 p. b.) a 34 Polygrafie, zpracování papíru, filmu, fotografie (10,0 p. b.).

Největší relativní nárůst míry nezaměstnanosti zaznamenaly skupiny oborů vzdělání 63 Ekonomika a administrativa a 21 Hornictví, hutnictví a slévárenství (téměř o 3,5 násobek). Dále potom skupina 41 Zemědělství a lesnictví (nárůst zhruba na trojnásobek) a 31 Textilní výroba a oděvnictví (nárůst na dvojnásobek).

4.3.2 Nezaměstnanost absolventů nástavbového studia (kategorie vzdělání L/5)

V rámci kategorie L/5 vychází největší podíl absolventů ze skupin oborů 64 Podnikání v oborech, odvětvích (56,9 %), se značným odstupem následují skupiny 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus (8,7 %), 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika (8,4 %) a 23 Strojírenství a strojírenská výroba (7,1 %). Ostatní skupiny čítají méně než 300 absolventů.

Míra nezaměstnanosti čerstvých absolventů v kategorii středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou, získaného **v nástavbovém vzdělávání – L/5** v dubnu 2010 dosahovala 21,7 %, a byla tedy vyšší než míra nezaměstnanosti absolventů čtyřletých oborů středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou a praktickým výcvikem (L/0). Oproti dubnu 2009 se zvýšila o 8,6 procentního bodu (pro porovnání: v dubnu 2008 vykazovala pouhých 8 %).

Nejvyšší míra nezaměstnanosti absolventů byla ve skupinách 63 Ekonomika a administrativa (28,7 %) a 34 Polygrafie, zpracování papíru, filmu, fotografie (27,0 %).

Průměrných hodnot dosahovali absolventi skupin 64 Podnikání v oborech, v odvětvích a 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika. Mírně nadprůměrná byla míra nezaměstnanosti skupiny 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus (23,1 %).

Nejnižší míru nezaměstnanosti čerstvých absolventů vykazovaly skupiny 28 Technická chemie a chemie silikátů (9,1 %), 37 Doprava a spoje (13,3 %), 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie (17,1 %) a 41 Zemědělství a lesnictví (17,3 %). S početnějších skupin oborů vzdělání se lépe uplatňují absolventi strojírenských oborů (18,9 %).

S výjimkou skupiny 28 Technická chemie a chemie silikátů se **míra nezaměstnanosti ve všech skupinách oborů nástavbového vzdělávání meziročně zvýšila**.

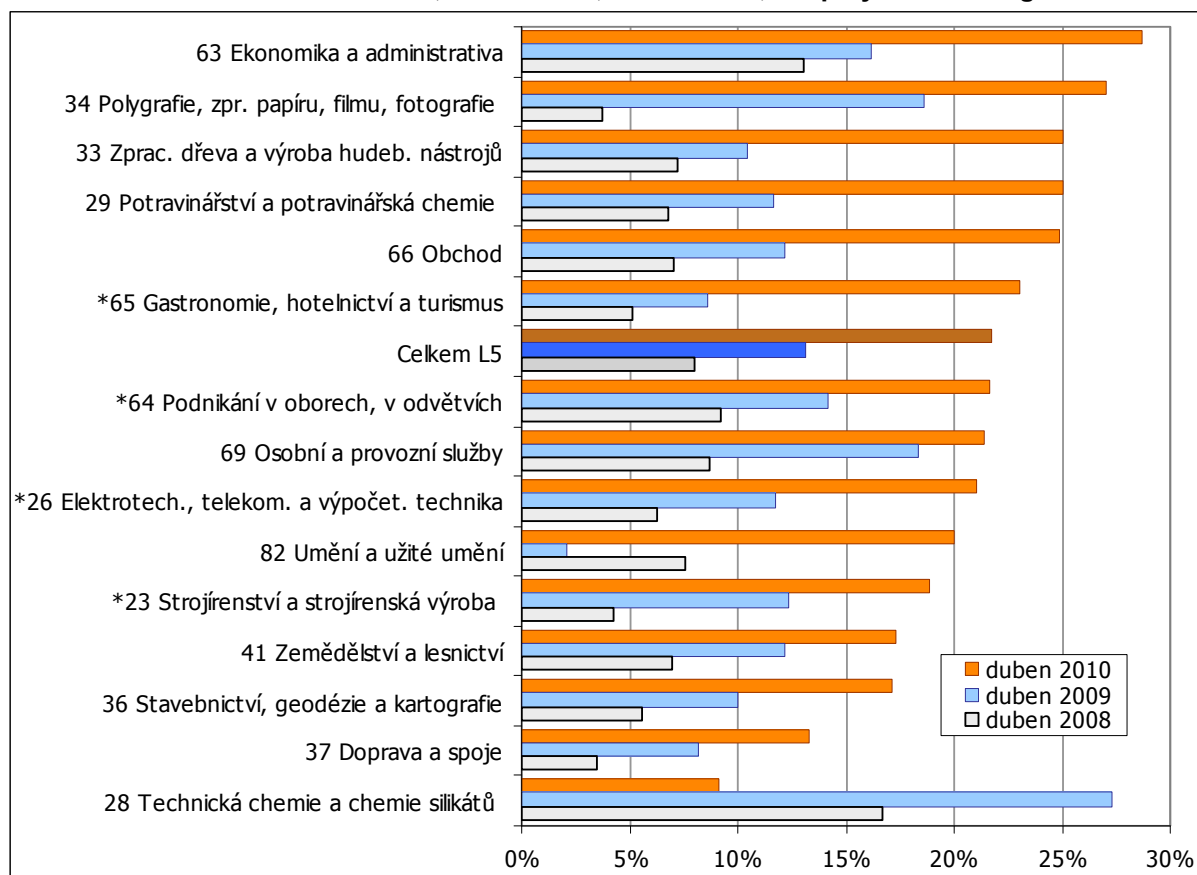
Největší absolutní nárůst míry nezaměstnanosti čerstvých absolventů (v rámci skupin s nejméně 100 absolventy) byl pozorován ve skupinách 33 Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů (14,7 p. b.), 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus (14,5 p. b.), 66 Obchod (12,7 p. b.), 63 Ekonomika a administrativa (12,5 p. b.) a 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika (9,3 p. b.).

Největší relativní nárůst míry nezaměstnanosti zaznamenaly (v rámci skupin s nejméně 100 absolventy) výše uvedené skupiny oborů vzdělání. V případě skupin 65, 33 a 66 se míra nezaměstnanosti minimálně zdvojnásobila, v případě 26 a 63 se zdvojnásobila téměř.

Podrobnější údaje o situaci a vývoji nezaměstnanosti absolventů středního odborného vzdělání s maturitou získaného v nástavbovém vzdělávání (kategorie L5) poskytuje přehled v následujícím grafu a tabulce⁴².

⁴² Při malém počtu absolventů jsou údaje za jeden rok značně citlivé na náhodné výkyvy v počtech nezaměstnaných či na případné chybné údaje v databázích.

Obrázek 4.10 Míra nezaměstnanosti čerstvých absolventů: střední odborné vzdělání s maturitou – nástavbové vzdělání, duben 2008, 2009 a 2010, skupiny oborů kategorie L5

* Označení skupin oborů vzdělání, které měly v roce 2009 v dané kategorii vzdělání více než 500 absolventů.

Tabulka 4.7 Přehled o nezaměstnanosti čerstvých absolventů: střední odborné vzdělání s maturitou – nástavbové vzdělání, duben 2010, skupiny oborů kategorie L5

Skupina oborů vzdělání	Počet absolventů (2009)	Počet nezaměstnaných absolventů (duben 2010)	Míra nezaměstnanosti absolventů v % (duben 2010)	Srovnání s dubnem 2009
23 Strojírenství a strojírenská výroba	513	97	18,9%	6,6 p.b.
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	613	129	21,0%	9,3 p.b.
28 Technická chemie a chemie silikátů	11	1	9,1%	-18,2 p.b.
29 Potravinářství a potravinářská chemie	52	13	25,0%	13,4 p.b.
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	291	73	25,1%	14,7 p.b.
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	37	10	27,0%	8,4 p.b.
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	158	27	17,1%	7,1 p.b.
37 Doprava a spoje	120	16	13,3%	5,1 p.b.
41 Zemědělství a lesnictví	104	18	17,3%	5,2 p.b.
63 Ekonomika a administrativa	188	54	28,7%	12,5 p.b.
64 Podnikání v oborech, v odvětvích	4134	896	21,7%	7,5 p.b.
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	629	145	23,1%	14,5 p.b.
66 Obchod	217	54	24,9%	12,7 p.b.
69 Osobní a provozní služby	154	33	21,4%	3,1 p.b.
82 Umění a užité umění	45	9	20,0%	17,9 p.b.
Celkem L5	7266	1577	21,7%	8,6 p.b.

p. b. – procentní bod

4.4. Nezaměstnanost absolventů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (kategorie vzdělání M)

V této kategorii vzdělání jsou zařazeni absolventi, kteří se připravovali ve 4letých studijních oborech středních odborných škol (SOŠ) a po absolvování získali maturitní vysvědčení. Ze všech kategorií středoškolského vzdělání se nejvyšší počet absolventů připravuje právě v této kategorii vzdělání.

V letech 2001–2003 docházelo k mírnému poklesu počtu absolventů této kategorie vzdělání (rok 2001 – 45 537 absolventů, rok 2002 – 42 428 a rok 2003 – 41 987). **V letech 2004–2007 počty absolventů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou každoročně mírně stoupaly** (rok 2004 – 42 687 absolventů, rok 2005 – 44 581, rok 2006 – 45 872, rok 2007 – 46 511). **Od roku 2007 dochází k mírnému poklesu** na 45 298 (v roce 2008) a 44 980 absolventů (v roce 2009).

Nejvíce absolventů maturitních oborů SOŠ ukončilo v roce 2009 studium ve skupinách oborů 63 Ekonomika a administrativa (21,4 %), 78 Obecně odborná příprava (lycea – 10,6 %), 26 Elektrotechnika, telekomunikace a výpočetní technika (9,9 %), 53 Zdravotnictví (7,3 %), 65 Gastronomie, hotelnictví, turismus (6,8 %), 23 Strojírenství a strojírenská výroba (6,7 %), 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie (5,7 %), 64 Podnikání v oborech, v odvětvích (5,7 %), 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče (4,7 %) a 41 Zemědělství a lesnictví (4,6 %). V těchto skupinách se v roce 2009 připravovalo 83,4 % absolventů maturitních oborů kategorie M (s vynětím gymnázií).

Míra nezaměstnanosti absolventů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou v roce po absolvování vykazovala v letech ekonomického růstu setrvalý pokles (duben 2004 – 15,0 %, duben 2005 – 12,2 %, duben 2006 – 11,0 %, duben 2007 – 7,8 %).⁴³ Od roku 2008 nastává zlom ve vývoji míry nezaměstnanosti čerstvých absolventů kategorie M, který je způsoben obratem ekonomického vývoje. Dochází k zvýšení tohoto ukazatele z 5,7 % (duben 2008) na hodnotu 7,8 % v dubnu 2009 a dále na hodnotu 10,6 % v dubnu 2010.

Nejvyšší hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů kategorie M v dubnu 2010 vykazují skupiny oborů 21 Hornictví, hutnictví a slévárenství (20,8 %), 33 Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů (17,0 %), 41 Zemědělství a lesnictví (16,2 %) a 31 Textilní výroba a oděvnictví (15,6 %). S mírou nezaměstnanosti okolo čtrnácti procent následovaly obory skupin 29 Potravinářství a potravinářská chemie, 39 Speciální a interdisciplinární technické obory a 64 Podnikání v oborech, v odvětvích. Z těchto skupin jsou na absolventy nejpočetnější skupiny 41 a 64.

Situace absolventů **nejpočetnějších skupin oborů** byla v dubnu 2010 relativně dobrá, tyto hodnoty se pohybovaly blízko průměru za danou kategorii vzdělání, u některých skupin byly dokonce podprůměrné. Míra nezaměstnanosti absolventů skupiny 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika, 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče a 63 Ekonomika a administrativa byla lehce pod průměrem, další silné skupiny 78 Obecně odborná příprava (6,4 %) a 53 Zdravotnictví (5,5 %) měly míru nezaměstnanosti absolventů dokonce nejnižší v rámci kategorie M.

Nízká nezaměstnanost čerstvých absolventů byla zjištěna také u skupin 69 Osobní a provozní služby (6,5 %; kde byli evidováni pouze 4 nezaměstnaní ze 62 absolventů), 66 Obchod (8,4 %; 8 nezaměstnaných z 95 absolventů) a 28 Technická chemie a chemie silikátů (8,5 %).

Podrobnější údaje o situaci a vývoji nezaměstnanosti absolventů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (kategorie M) poskytuje přehled v následujícím grafu a tabulce,⁴⁴ kde je uvedeno:

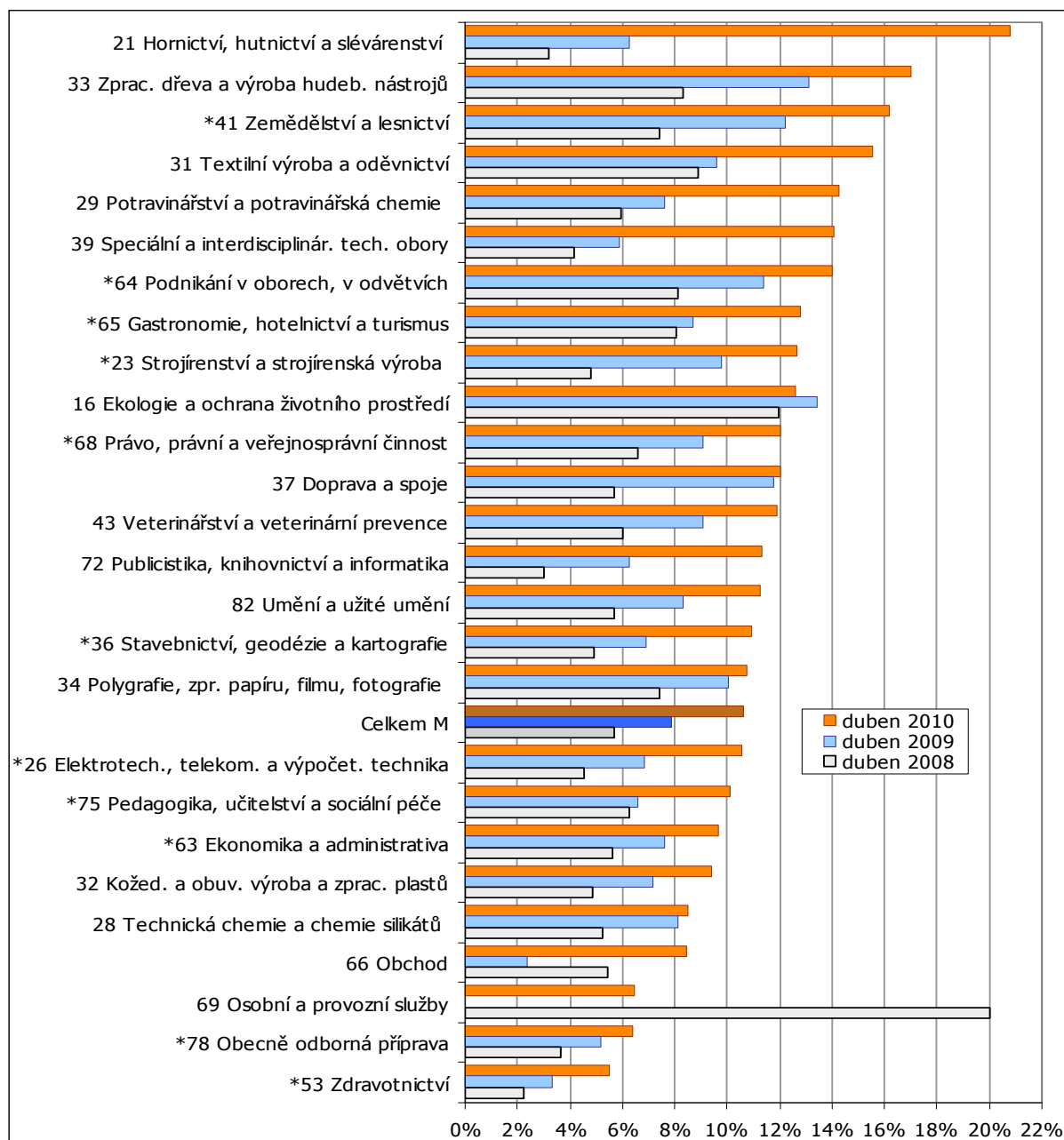
⁴³ Důvody a souvislosti tohoto poklesu jsou analyzovány v kap. 3.2.

⁴⁴ Při malém počtu absolventů jsou údaje za jeden rok značně citlivé na náhodné výkyvy v počtech nezaměstnaných či na případné chybné údaje v databázích.

1. pořadí skupin oborů vzdělání podle míry nezaměstnanosti absolventů kategorie vzdělání M v dubnu 2010 s doplňujícími hodnotami za duben 2008 a 2009 (vyjádřeno graficky),
2. počet absolventů kategorie vzdělání M za rok 2009, počet nezaměstnaných absolventů, míra nezaměstnanosti absolventů⁴⁵ kategorie vzdělání M v dubnu 2010 a meziroční změna míry nezaměstnanosti absolventů v kategorii vzdělání M (vyjádřeno tabulkově).

Stejně jako v předchozím vydání i tentokrát se v této části publikace zaměřujeme na **počty a hodnoty míry nezaměstnaných „čerstvých“ absolventů**. Je tomu tak proto, že tyto ukazatele v porovnání s dosavadními dostupnými údaji o nezaměstnanosti absolventů mají v současné době nejpřesnější vypovídací schopnost o situaci absolventů na trhu práce v ČR. Jde totiž o statistiky, kde jsou mezi nezaměstnané zahrnováni pouze ti absolventi, kteří absolvovali školu ve školním roce předcházejícím sledovanému období.

Obrázek 4.11 Míra nezaměstnanosti absolventů: střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou, duben 2008, 2009 a 2010, skupiny oborů kategorie M

* Označení skupin oborů vzdělání, které měly v roce 2009 v dané kategorii vzdělání více než 1 800 absolventů.

⁴⁵ Míru nezaměstnanosti absolventů dané skupiny oborů vzdělání získáte, když vydělíte počet nezaměstnaných absolventů počtem absolventů dané skupiny oborů vzdělání.

S výjimkou skupiny 16 Ekologie a ochrana životního prostředí (kde byl zaznamenán pokles o necelý procentní bod) **míra nezaměstnanosti v dubnu 2010 ve všech skupinách oborů převyšovala hodnoty z předchozího roku.** Pro ilustraci meziročního nárůstu míry nezaměstnanosti čerstvých absolventů jsou v grafu uvedeny i údaje za rok 2008.

V porovnání s dubnem 2009 byl **nejvýraznější absolutní nárůst** míry nezaměstnanosti absolventů zaznamenán u skupin oborů 21 Hornictví, hutnictví a slévárenství (14,5 p. b.; nárůst na více než trojnásobek), 39 Speciální a interdisciplinární technické obory (8,2 p. b.; nárůst na více než dvojnásobek), 29 Potravinářství a potravinářská chemie (6,7 p. b.; nárůst téměř na dvojnásobek), 69 Osobní a provozní služby (6,5 p. b.), 66 Obchod (6,0 p. b.) a 31 Textilní výroba a oděvnictví (6,0 p. b.).

Naopak **téměř nezměněná zůstala míra nezaměstnanosti** čerstvých absolventů skupin oborů 16 Ekologie a ochrana životního prostředí, 28 Technická chemie a chemie silikátů, 34 Polygrafie, zpracování papíru, filmu, fotografie, 37 Doprava a spoje, 78 Obecně odborná příprava.

Tabulka 4.8 Přehled o nezaměstnanosti absolventů: střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou, duben 2010, skupiny oborů kategorie M

Skupina oborů vzdělání	Počet absolventů (2009)	Počet nezaměstnaných absolventů (duben 2010)	Míra nezaměstnanosti absolventů v % (duben 2010)	Srovnání s dubnem 2009
16 Ekologie a ochrana životního prostředí	588	74	12,6%	-0,9 p.b.
21 Hornictví, hutnictví a slévárenství	77	16	20,8%	14,5 p.b.
23 Strojírenství a strojírenská výroba	3022	383	12,7%	2,9 p.b.
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	4447	469	10,5%	3,7 p.b.
28 Technická chemie a chemie silikátů	365	31	8,5%	0,4 p.b.
29 Potravinářství a potravinářská chemie	329	47	14,3%	6,7 p.b.
31 Textilní výroba a oděvnictví	469	73	15,6%	6,0 p.b.
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů	128	12	9,4%	2,2 p.b.
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	335	57	17,0%	3,9 p.b.
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	121	13	10,7%	0,7 p.b.
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	2578	282	10,9%	4,0 p.b.
37 Doprava a spoje	997	120	12,0%	0,3 p.b.
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory	206	29	14,1%	8,2 p.b.
41 Zemědělství a lesnictví	2056	333	16,2%	4,0 p.b.
43 Veterinářství a veterinární prevence	277	33	11,9%	2,9 p.b.
53 Zdravotnictví	3295	181	5,5%	2,1 p.b.
63 Ekonomika a administrativa	9624	927	9,6%	2,0 p.b.
64 Podnikání v oborech, v odvětvích	2572	361	14,0%	2,6 p.b.
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	3039	388	12,8%	4,1 p.b.
66 Obchod	95	8	8,4%	6,0 p.b.
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost	1875	226	12,1%	2,9 p.b.
69 Osobní a provozní služby	62	4	6,5%	6,5 p.b.
72 Publicistika, knihovnictví a informatika	194	22	11,3%	5,1 p.b.
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče	2109	213	10,1%	3,5 p.b.
78 Obecně odborná příprava	4790	306	6,4%	1,2 p.b.
82 Umění a užité umění	1330	150	11,3%	3,0 p.b.
Celkem M	44980	4779	10,6%	2,8 p.b.

p. b. – procentní bod

Nejpočetnější skupina absolventů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou **63 Ekonomika a administrativa** představuje zároveň nejpočetnější skupinu nezaměstnaných absolventů maturitních oborů evidovaných na úřadech práce. To však ještě neznamená, že jejich situace je závažná. Dokladem toho je její zařazení mezi skupiny oborů s průměrnou mírou nezaměstnanosti (9,6 %), které se v posledních obdobích prozatím jeví jako stabilní. Úřady práce často vnímají absolventy obchodních akademií jako problematickou skupinu. Důvodem těchto úvah je především to, že vycházejí z již zmiňovaného vysokého počtu nezaměstnaných. Velké procento jich většinou nachází práci

poměrně snadno a pokud jsou ostatní evidováni jako uchazeči o zaměstnání, tak jsou následně poměrně snadno absorbováni trhem práce. Ohroženost nezaměstnaností je vždy nutno posuzovat na základě jejího relativního vyjádření, například mírou nezaměstnanosti. Míra nezaměstnanosti maturantů SOŠ skupiny 63 zatím nenaznačuje hrozící nebezpečí, protože nepřevyšuje průměrnou hodnotu za všechny skupiny oborů.

I přes výrazný vzestup počtu absolventů lyceí (rok 2004 – 1 054 absolventů, rok 2005 – 1 622, rok 2006 – 2 132, rok 2007 – 3 018, rok 2008 – 3 580, rok 2009 – 4 696, tedy více než na čtyřnásobek hodnoty z roku 2004) **se postavení této skupiny absolventů na trhu práce jeví jako velmi příznivé.** Jejich míra nezaměstnanosti patří mezi jednu z nejnižších a v porovnání s dubnem 2009 (i přes nárůst počtu absolventů) bylo její zvýšení mírné (ze 4,2 % na 6,2 %). Této skutečnosti značně napomáhá samotná koncepce lyceí, která se vedle odborné stránky zaměřuje na přípravu absolventů pro pokračování ve studiu na vyšší terciární úrovni vzdělávání.

4.5. Nezaměstnanost absolventů vyššího odborného vzdělání (kategorie vzdělání N)

V této kategorii vzdělání jsou zařazeni absolventi, kteří se připravovali ve tří- až tříapůlletých oborech poskytujících vyšší odborné vzdělání (VOŠ). Jde o historicky nejmladší kategorii vzdělání, ve které se vyšší počty absolventů začaly objevovat v roce 1998. Do této kategorie přísluší i relativně malý počet absolventů konzervatoří⁴⁶.

V letech 2003–2005 docházelo k významnému nárůstu počtu absolventů této kategorie vzdělání (rok 2003 – 4 701 absolventů, rok 2004 – 6 075 a rok 2005 – 7 025). **Od roku 2006 se počty absolventů VOŠ každoročně snižují** (rok 2006 – 6 338 absolventů, rok 2007 – 5 310 a rok 2008 – 5 774). V roce 2009 úspěšně ukončilo studium 5 186 absolventů. Hlavním faktorem, který tento trend odstartoval, bylo rozšíření vzdělávací nabídky bakalářského studia na vysokých školách (zejména s přispěním soukromých vysokých škol).

Nejvíce absolventů vyšších odborných škol ukončilo v roce 2009 studium ve skupinách oborů 53 Zdravotnictví (20,0 %), 63 Ekonomika a administrativa (18,2 %), 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče (13,9 %), 65 Gastronomie, hotelnictví, turismus (9,5 %) a 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost (8,0 %); z výše uvedených skupin oborů vzdělání vycházelo 69,5 % absolventů.

Míra nezaměstnanosti absolventů vyššího odborného vzdělání v roce po absolvování v posledních několika letech klesala (duben 2004 – 13,6 %, duben 2005 – 10,6 %, duben 2006 – 9,1 %, duben 2007 – 6,6 %, duben 2008 – 5,5 %).⁴⁷ V posledních dvou letech došlo k jejímu mírnému zvýšení na hodnoty 6,8 % v dubnu 2009 a 8,9 % v dubnu 2010.

Nejvyšší hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů kategorie N byly v dubnu 2010 zjištěny u skupin oborů vzdělání s nízkými počty absolventů. Jednalo se o skupiny: 16 Ekologie a ochrana životního prostředí (34,9 %), 61 Filozofie, teologie (30,0 %; skupina měla pouze 10 absolventů a 3 nezaměstnané), 29 Potravinářství a potravinářská chemie (27,6 %) a 28 Technická chemie a chemie silikátů (18,2 %; skupina měla pouze 11 absolventů a 2 nezaměstnané).

Ze skupin s vyššími počty absolventů poměrně vysoké hodnoty dosahovala skupina 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika (14,0 %). Mírně nad průměrem (okolo 11 %) se pohybovaly skupiny 63 Ekonomika a administrativa, 82 Umění a užité umění a 39 Speciální a interdisciplinární technické obory.

⁴⁶ Absolventi konzervatoří nejsou v následujících analýzách zahrnuti.

⁴⁷ Důvody a souvislosti tohoto poklesu jsou analyzovány v kap. 3.2.

Nejnižší hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů kategorie N měly skupiny 53 Zdravotnictví (4,2 %), 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče (5,3 %), 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus (5,9 %) a 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie (6,0 %).

Podrobnější údaje o situaci a vývoji nezaměstnanosti absolventů vyššího odborného vzdělání (kategorie N) poskytuje přehled v následujícím grafu a tabulce,⁴⁸ kde jsou z hlediska členění podle skupin oborů vzdělání uvedeny tyto skutečnosti:

1. **pořadí skupin oborů vzdělání podle míry nezaměstnanosti absolventů** kategorie vzdělání N v dubnu 2010 s doplňujícími hodnotami za duben 2008 a 2009 (vyjádřeno graficky),
2. **počet absolventů** kategorie vzdělání N za rok 2009, **počet nezaměstnaných absolventů**, **míra nezaměstnanosti absolventů**⁴⁹ kategorie vzdělání N v dubnu 2010 a **meziroční změna míry nezaměstnanosti absolventů** v kategorii vzdělání N (vyjádřeno tabulkově).

Stejně jako v předchozím vydání i tentokrát se v této části publikace zaměřujeme na **počty a hodnoty míry nezaměstnaných „čerstvých“ absolventů**. Je tomu tak proto, že tyto ukazatele v porovnání s dosavadními dostupnými údaji o nezaměstnanosti absolventů mají v současné době nejpřesnější vypovídací schopnost o situaci absolventů na trhu práce v ČR. Jde totiž o statistiky, kde jsou mezi nezaměstnané zahrnováni pouze ti absolventi, kteří absolvovali školu ve školním roce předcházejícím sledovanému období.

Tabulka 4.9 Přehled o nezaměstnanosti absolventů: vyšší odborné vzdělání, duben 2010, skupiny oborů kategorie N

Skupina oborů vzdělání	Počet absolventů (2009)	Počet nezaměstnaných absolventů (duben 2010)	Míra nezaměstnanosti absolventů v % (duben 2010)	Srovnání s dubnem 2009
16 Ekologie a ochrana životního prostředí	63	22	34,9%	23,8 p.b.
23 Strojírenství a strojírenská výroba	127	16	12,6%	1,4 p.b.
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	278	39	14,0%	4,2 p.b.
28 Technická chemie a chemie silikátů	11	2	18,2%	-31,8 p.b.
29 Potravinářství a potravinářská chemie	29	8	27,6%	18,5 p.b.
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	33	4	12,1%	0,1 p.b.
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	117	7	6,0%	1,7 p.b.
37 Doprava a spoje	30	4	13,3%	8,3 p.b.
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory	54	6	11,1%	1,8 p.b.
41 Zemědělství a lesnictví	141	18	12,8%	-1,8 p.b.
53 Zdravotnictví	1035	43	4,2%	0,5 p.b.
61 Filozofie, teologie	10	3	30,0%	30,0 p.b.
63 Ekonomika a administrativa	942	106	11,3%	0,0 p.b.
64 Podnikání v oborech, v odvětvích	251	22	8,8%	5,0 p.b.
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	494	29	5,9%	1,1 p.b.
66 Obchod	42	6	14,3%	7,5 p.b.
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost	416	50	12,0%	3,1 p.b.
72 Publicistika, knihovnictví a informatika	127	9	7,1%	4,6 p.b.
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče	719	38	5,3%	2,0 p.b.
82 Umění a užité umění	267	30	11,2%	5,5 p.b.
Celkem N	5186	462	8,9%	2,1 p.b.

p. b. – procentní bod

S výjimkou skupin 41 Zemědělství a lesnictví (kde byl zaznamenán pokles o necelé dva procentní body) a 28 Technická chemie a chemie silikátů **míra nezaměstnanosti v dubnu 2010 ve všech skupinách oborů převyšovala hodnoty z předchozího roku**. Pro ilustraci meziročního nárůstu míry nezaměstnanosti čerstvých absolventů jsou v grafu uvedeny i údaje za rok 2008.

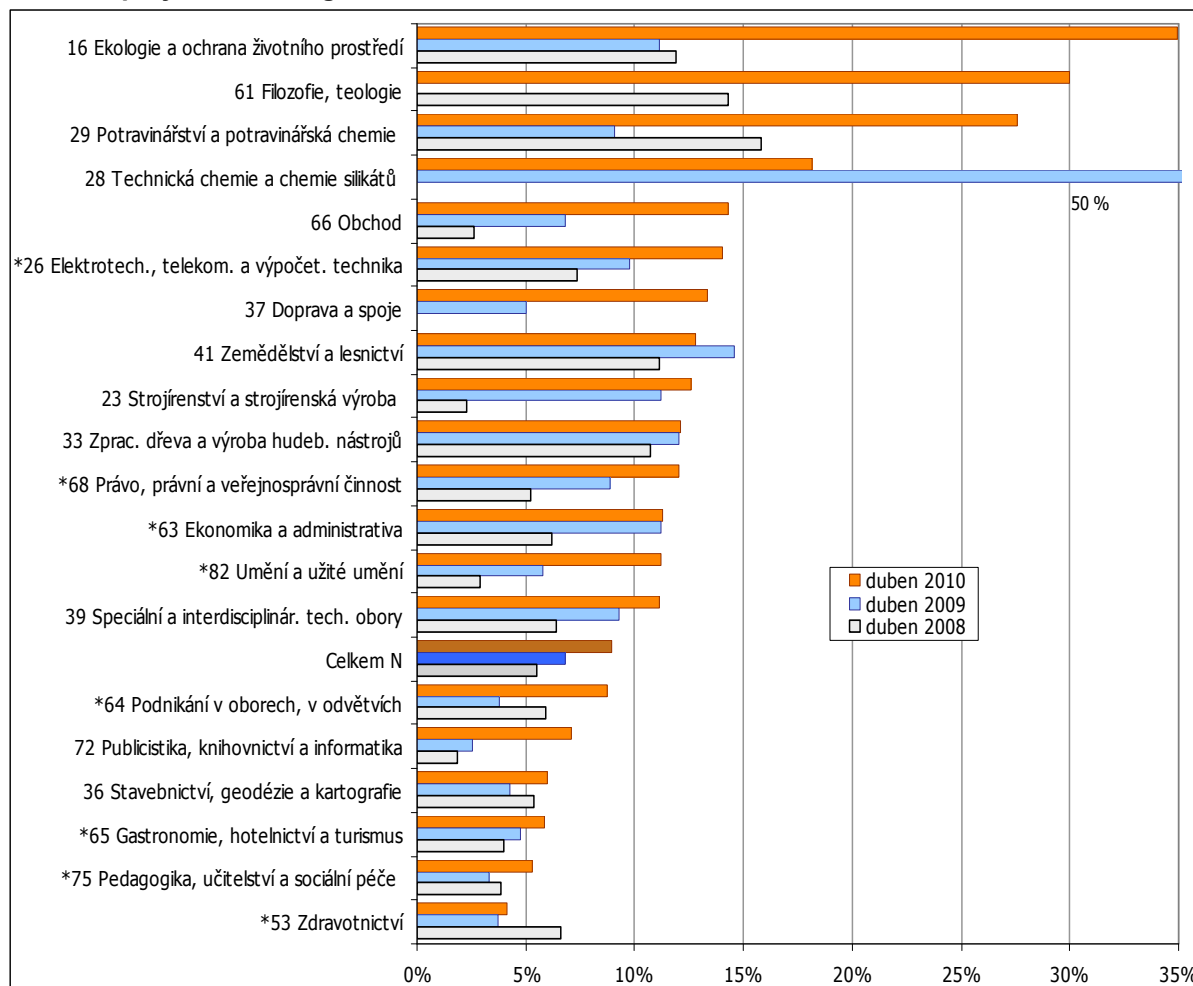
Největší absolutní nárůst míry nezaměstnanosti mezi dubnem 2009 a 2010 nastal u skupin s nejvyšší mírou nezaměstnanosti kategorie N a s nízkými počty absolventů.

⁴⁸ Při malém počtu absolventů jsou údaje za jeden rok značně citlivé na náhodné výkyvy v počtech nezaměstnaných či na případné chybné údaje v databázích.

⁴⁹ Míru nezaměstnanosti absolventů dané skupiny oborů vzdělání získáte, když vydělíte počet nezaměstnaných absolventů počtem absolventů dané skupiny oborů vzdělání.

Jednalo se o již zmiňované skupiny 16 Ekologie a ochrana životního prostředí, 61 Filozofie, teologie, 29 Potravinářství a potravinářská chemie a 28 Technická chemie a chemie silikátů. Ze skupin s vyššími počty absolventů byl výraznější nárůst patrný u skupin 82 Umění a užité umění (5,5 p. b.), 64 Podnikání v oborech, v odvětvích (5,0 p. b.) a 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika (4,2 p. b.).

Obrázek 4.12 Míra nezaměstnanosti absolventů: vyšší odborné vzdělání, duben 2008, 2009 a 2010, skupiny oborů kategorie N

* Označení skupin oborů vzdělání, které měly v roce 2009 v dané kategorii vzdělání více než 250 absolventů.

4.6. Nezaměstnanost absolventů magisterského vysokoškolského vzdělání (kategorie vzdělání T)

Počet vysokoškolských absolventů se každým rokem postupně zvyšuje. To až do loňského roku platilo i pro počet absolventů **magisterských studijních programů**, na které se tato kapitola soustřeďuje především. V roce 2006 magisterské studijní programy absolvovalo 17 176 posluchačů, v roce 2007 to bylo již 18 642 a v dalších letech počty překročily dvacet tisíc (konkrétně 20 425 v roce 2008). V roce 2009 bylo absolventů magisterského studia zhruba stejně jako předešlý rok, čili 20 274. Zřetelný nárůst počtu přijímaných do vysokoškolského studia se projevil především v počtech absolventů **bakalářských** studijních programů. V roce 2009 absolvovalo 30 180 bakalářů, z nichž většina pokračovala v navazujícím magisterském studiu. Počet poprvé zapsaných do magisterského navazujícího studia (který zahrnuje především čerstvé bakaláře právě z roku 2009) činil 26 346.

Dříve byly v této kapitole uváděny údaje souhrnně o absolventech všech kategorií vysokoškolského studia - magisterského (kat. T), bakalářského (kat. R) a doktorského (kat. V). S rozvojem bakalářských studijních programů a magisterského navazujícího studia postupně narůstal souhrnný počet absolventů vysokých škol. Zahrnutí absolventů bakalářských programů by však pro účely výpočtu nezaměstnanosti vysokoškoláků nebylo korektní, protože většina z nich pokračuje ve studiu v již zmíněných programech navazujícího magisterského vzdělávání a na trh práce nepřechází. Proto v tomto roce došlo ke **změně metodiky výpočtu** a letos i v budoucnu bude studie vycházet z počtů absolventů magisterských programů (navazujícího i pětiletého studia), očištěných o počty absolventů pokračujících v doktorském studiu. Údaje v tabulkách i grafu respektují tento nový přístup a hodnoty za předchozí roky 2009 a 2008 byly přepočteny dle zmíněné nové metodiky.

V této kapitole jsou letos uváděny údaje o absolventech, kteří se připravovali v prezenční (denní) formě v pětiletém magisterském nebo navazujícím magisterském studiu a mají občanství ČR. Protože tato publikace je zaměřena na analýzu uplatnění absolventů středoškolského vzdělání na trhu práce, jsou dále uvedené údaje o kategorii magisterské úrovně vysokoškolského vzdělání pouze doplňkem celkového obrazu situace absolventů na trhu práce.

Nejvíce absolventů magisterského studia v roce 2009 vyprodukovaly skupiny studijních programů Ekonomické vědy a nauky (22,8 %), Technické vědy a nauky (21,3 %), Pedagogika, učitelství a sociální péče (16,9 %), Humanitní a společenské vědy a nauky (11,2 %) a Zdravotnictví, lékařské a farmaceutické vědy a nauky (9,5 %). V těchto skupinách studijních programů bylo v roce 2009 připravováno téměř 82 % absolventů VŠ.

Míra nezaměstnanosti absolventů magisterského vzdělání v roce po absolvování respektovala v posledních letech obecný trend rostoucí nezaměstnanosti, přesto však s relativně nízkými hodnotami. V dubnu 2008, čili ještě před nástupem ekonomické krize, byla nezaměstnanost absolventů magisterského vzdělávání 3,6 %, o rok později se již začal slabě projevovat dopad krize (míra nezaměstnanosti čerstvých magistrů v dubnu 2009 byla 4,3 %), letos v dubnu se vyšplhala na 7,0 %.⁵⁰

Rozlišení skupin studijních programů vzdělání dle míry nezaměstnanosti absolventů ukazuje poměrně značné rozdíly v hodnotách (zhruba deset procentních bodů).

Poměrně vysokou míru nezaměstnanosti překvapivě vykazují **technické obory**, zde se pravděpodobně projevuje fakt, že v období recese podniky dávají přednost zkušenějším uchazečům s praxí. Zaměstnavatelé sice často poukazují na nedostatek technicky vzdělaných vysokoškoláků a přebytek humanitně vzdělaných, ale v souvislosti s vysokoškolskými absolventy zároveň dodávají, že úroveň technických znalostí potřebných v praxi není dostatečná (někteří poukazují na to, že spíše klesá) a stěžují si na příliš akademický charakter technického vzdělávání u nás.

Další skupinou, která má a v budoucnu pravděpodobně ještě bude mít (zejména v mimopražských regionech) **problémy s hledáním zaměstnání**, jsou absolventi magisterských studijních programů **ekonomického** směru a celorepublikově také absolventi studijních programů Humanitní a společenské vědy a nauky.

Nejvyšší hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů zaznamenala v dubnu 2010 skupina Zemědělsko-lesnické a veterinární vědy a nauky.

Výrazně nejnižší hodnota míry nezaměstnanosti absolventů v dubnu 2010 je tradičně charakteristická pro skupinu Zdravotnictví, lékařské a farmaceutické vědy a nauky,

⁵⁰ Celková míra nezaměstnanosti vysokoškoláků (čerstvých absolventů bakalářského, magisterského a doktorského studia, čili kategorií R, T, V) je výrazně nižší, díky zkreslení způsobenému vysokým počtem bakalářů pokračujících ve studiu aniž by hledali uplatnění na trhu práce. V dubnu 2009 míra nezaměstnanosti vysokoškolských absolventů poprvé po letech meziročně stoupla, a to na 3,1 %. V dubnu 2010 nárůst pokračoval a ukazatel dosáhl 4,5 %.

nízkých hodnot dosahuje také skupina Právní vědy a nauky. Mírně pod průměrem je také míra nezaměstnanosti absolventů skupiny Pedagogika, učitelství a sociální péče.

Více o nezaměstnanosti absolventů studijních programů magisterské úrovně vysokoškolského vzdělání (kategorie T) poskytuje přehled v následujícím grafu a tabulce, kde jsou z hlediska členění podle skupin studijních programů vzdělání uvedeny tyto skutečnosti:

1. **pořadí skupin studijních programů vzdělání podle míry nezaměstnanosti absolventů** vysokoškolského magisterského vzdělání (kategorie vzdělání T) v dubnu 2010 s doplňujícími hodnotami za duben 2009 (vyjádřeno graficky),
2. **počet absolventů** vysokoškolského magisterského vzdělání (kategorie vzdělání T) za rok 2009, **počet nezaměstnaných absolventů**, **míra nezaměstnanosti absolventů**⁵¹ vysokoškolského vzdělání v dubnu 2010 a **meziroční změna míry nezaměstnanosti absolventů** vysokoškolského vzdělání (vyjádřeno tabulkově).

Tabulka 4.10 Přehled o nezaměstnanosti absolventů: vysokoškolské magisterské vzdělání, duben 2010, skupiny studijních programů kategorie T

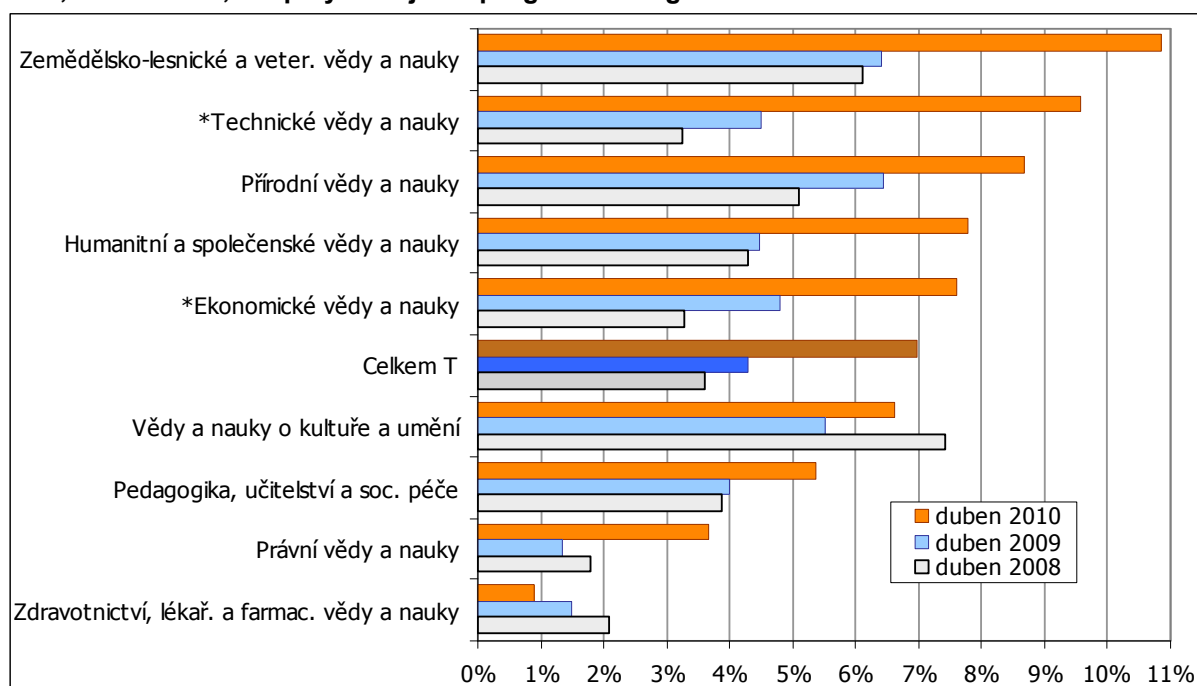
Skupina oborů vzdělání	Počet absolventů (2009)	Počet nezaměstnaných absolventů (duben 2010)	Míra nezaměstnanosti absolventů v % (duben 2010)	Srovnání s dubnem 2009
Přírodní vědy a nauky	945	82	8,7%	2,2 p.b.
Technické vědy a nauky	4326	414	9,6%	5,1 p.b.
Zemědělsko-lesnické a veter. vědy a nauky	931	101	10,8%	4,4 p.b.
Zdravotnictví, lékař. a farmac. vědy a nauky	1919	17	0,9%	-0,6 p.b.
Humanitní a společenské vědy a nauky	2272	177	7,8%	3,3 p.b.
Ekonomické vědy a nauky	4625	352	7,6%	2,8 p.b.
Právní vědy a nauky	1449	53	3,7%	2,3 p.b.
Pedagogika, učitelství a soc. péče	3420	184	5,4%	1,4 p.b.
Vědy a nauky o kultuře a umění	528	35	6,6%	1,1 p.b.
Celkem T	20274	1415	7,0%	2,7 p.b.

p. b. – procentní bod

Míra nezaměstnanosti v dubnu 2010 mírně převyšovala hodnoty z předchozího roku téměř ve všech skupinách oborů, jedinou výjimkou byly zdravotnické obory. Pro ilustraci meziročního nárůstu míry nezaměstnanosti čerstvých absolventů jsou v grafu uvedeny i údaje za rok 2008.

⁵¹ Míru nezaměstnanosti absolventů dané skupiny studijních programů vzdělání získáte, když vydělíte počet nezaměstnaných absolventů počtem absolventů dané skupiny studijních programů vzdělání.

Obrázek 4.13 Míra nezaměstnanosti absolventů: vysokoškolské magisterské vzdělání, duben 2008, 2009 a 2010, skupiny studijních programů kategorie T

* Označení skupin oborů vzdělání, které měly v roce 2009 v dané kategorii vzdělání více než 4 000 absolventů.

Pozn.: Kódy tříd a skupin studijních programů začleněných v jednotlivých kategoriích

Přírodní vědy a nauky	1
Technické vědy a nauky	2,3
Zemědělsko-lesnické a veter. vědy a nauky	4
Zdravotnictví, lékař. a farmac. vědy a nauky	5
Humanitní a společenské vědy a nauky	61,65,67,71,72,73,74,77
Ekonomické vědy a nauky	62,63,64,66
Právní vědy a nauky	68
Pedagogika, učitelství a soc. péče	75
Vědy a nauky o kultuře a umění	8

5. Struktura nezaměstnaných absolventů z hlediska profesní skladby

Po ukončení základní školy pokračuje v České republice převážná část populace ve středním vzdělávání. Odborným vzděláváním prochází téměř 80 % žáků. V roce 2009 vystudovalo téměř 37 % absolventů **odborného vzdělávání** v učebních oborech, 8,6 % v maturitních oborech s odborným výcvikem a 54 % v oborech středních odborných škol.

Řada zaměstnavatelů si v letech 2007 a 2008 stěžovala na nedostatek pracovníků určitých profesí. Jednalo se především o kvalifikované dělníky pro zpracovatelský průmysl, řemeslníky (především ve stavebnictví), ale i o vysoce kvalifikované odborníky pro technické profese. Mezi jinými chyběli například soustružníci, nástrojáři, zámečníci, svářeči, šičky, horníci, zedníci, klempíři, obkladači, řidiči kamionů atd. Podle názorů pracovníků úřadů práce byla i v roce 2009 poptávka zaměstnavatelů po kvalifikovaných dělnících a řemeslnících silná a šanci na uplatnění v technických oborech mohou mít i absolventi.

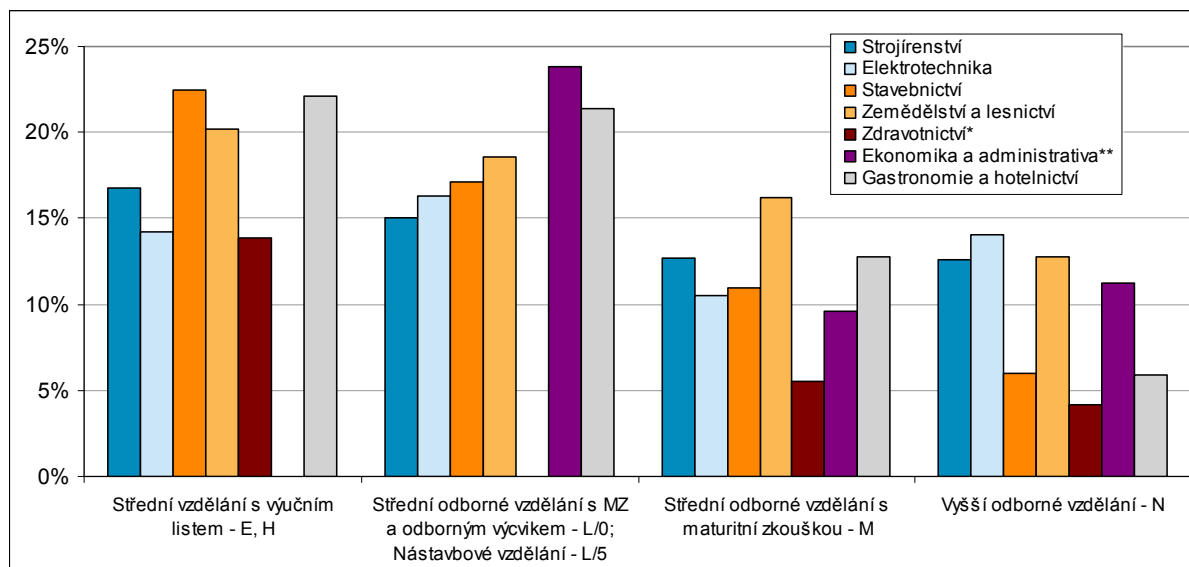
Zpracovatelský průmysl u nás dosáhl v roce 2008 nejvyššího podílu na celkové zaměstnanosti ze všech zemí EU. Došlo k tomu především díky přílivu zahraničních investic, které v posledních letech podporovaly tvorbu nových pracovních míst (především v oblasti

montáže konečných výrobků z dovezených dílů) a ekonomický růst ČR. Česká republika tak byla v posledních letech označována montážní dílnou Evropy.

V současné době některá odvětví stagnují a dříve akutní poptávka po absolventech se stává minulostí, přesto existují odvětví, která svou produkci více méně udržují a nabízejí šanci i absolventům. Jedná se například o automobilový průmysl, který poptává kvalifikované pracovníky se znalostmi elektrotechniky, strojírenství a informatiky.

Vzájemné porovnání míry nezaměstnanosti čerstvých absolventů škol (tj. absolventů z roku 2009) v **početně nejvýznamnějších skupinách oborů** umožňuje obr. 5.1, kde jsou znázorněny míry nezaměstnanosti těchto sedmi skupin oborů.

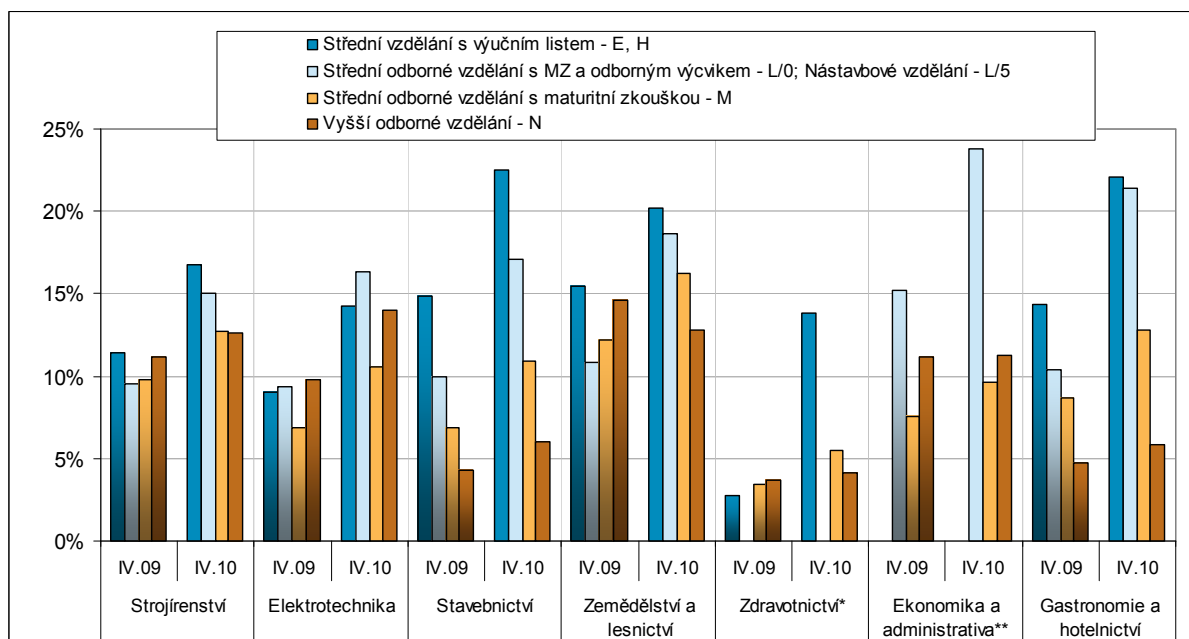
Obrázek 5.1a Hodnoty míry nezaměstnanosti „čerstvých“ absolventů hlavních skupin oborů (s počtem absolventů převyšujícím 4 400) v dubnu 2010

*Ve skupině oborů 53 Zdravotnictví nejsou žádné obory kategorie L.

**Ve skupině oborů 63 Ekonomika a administrativa nejsou žádné obory kategorie E a H.

Obrázek 5.1b Hodnoty míry nezaměstnanosti „čerstvých“ absolventů hlavních skupin oborů (s počtem absolventů převyšujícím 4 400) v dubnu 2009 a 2010

*Ve skupině oborů 53 Zdravotnictví nejsou žádné obory kategorie L.

**Ve skupině oborů 63 Ekonomika a administrativa nejsou žádné obory kategorie E a H.

Tabulka 5.1 Hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů vybraných hlavních skupin oborů vzdělání v dubnu 2010

Skupina oborů*	Střední vzdělání s výučním listem - E, H		Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/0; Nástavbové vzdělání - L/5		Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M		Vyšší odborné vzdělání - N	
	NZ	mNZ	NZ	mNZ	NZ	mNZ	NZ	mNZ
23 Strojírenství a strojírenská výroba	1085	16,8%	279	15,1%	383	12,7%	16	12,6%
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	367	14,2%	395	16,3%	469	10,5%	39	14,0%
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	591	22,5%	27	17,1%	282	10,9%	7	6,0%
41 Zemědělství a lesnictví	491	20,2%	24	18,6%	333	16,2%	18	12,8%
53 Zdravotnictví	17	13,8%	-	-	181	5,5%	43	4,2%
63 Ekonomika a administrativa	-	-	64	23,8%	927	9,6%	106	11,3%
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	1509	22,1%	218	21,4%	388	12,8%	29	5,9%
Celkem	6030	19,4%	2791	19,3%	4779	10,6%	462	8,9%

NZ – počet absolventů škol v kraji, kteří jsou „čerstvě“ nezaměstnaní po celé ČR.

mNZ – míra nezaměstnanosti absolventů (hodnoty od 15 % jsou zvýrazněny).

Skupiny oborů s počtem absolventů převyšujícím 4 400.

V oborové struktuře připravovaných absolventů vykazují jedny z nejnižších hodnot míry nezaměstnanosti **zdravotnické obory**. Trvale nejnižší míry nezaměstnanosti zůstávají u absolventů středního odborného vzdělání s maturitou a u vysokoškoláků. Nízké míry nezaměstnanosti již několik let poukazují na potřebu zvýšení počtu absolventů těchto oborů – zejména s přihlédnutím k demografickému vývoji populace u nás i v ostatních evropských zemích. Skutečný vývoj počtů absolventů maturitních zdravotnických oborů je však v posledních letech opačný, počty absolventů klesají. Důvodem může být (vedle vysoké náročnosti studia, očekávání náročné práce s nepříliš vysokými výdělky a demografického poklesu v počtech žáků vstupujících v současnosti do středního vzdělávání) i nutnost získání terciární úrovně vzdělání pro výkon práce zdravotní sestry, pro kterou dříve postačovalo střední vzdělání v oboru s maturitní zkouškou.

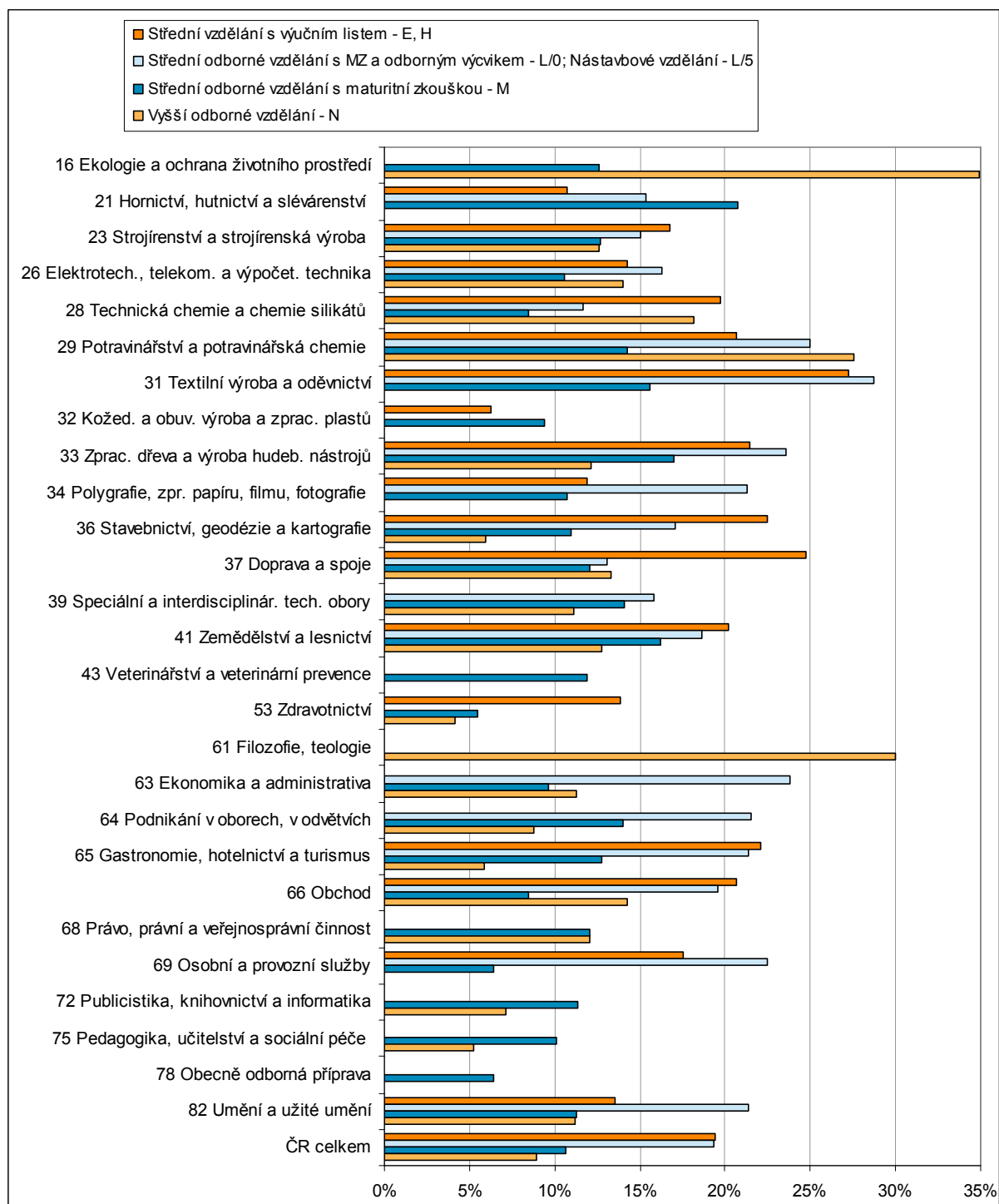
Velmi dobré postavení na trhu práce mají rovněž absolventi **elektrotechnických oborů** středních škol. Relativně nízké míry nezaměstnanosti jsou patrné zejména u absolventů středního vzdělání s výučním listem, středního odborného vzdělání s maturitou a odborným výcvikem a nástavbového vzdělávání. Průměrné hodnoty dosahují absolventi maturitních oborů. Výjimku tvoří elektrotechnici z oborů vyšších odborných škol, kde je míra nezaměstnanosti nadprůměrná.

V rámci **strojírenských oborů** míra nezaměstnanosti sice s nástupem krize stoupla, ale stále patří mezi nižší. V kategoriích vyučených (E,H) a maturantů s odborným výcvikem (L/0) a absolventů nástavbového studia po vyučení (L/5) si absolventi strojírenských oborů udržují stále dobrou pozici, s poměrně nízkou mírou nezaměstnanosti v porovnání s ostatními silnými (početnými) skupinami absolventů. Předstihují je pouze absolventi vyučení v elektrotechnických a ve zdravotnických oborech (ošetřovatelé). Rovněž se zde projevuje ubývající počet pracovníků s touto kvalifikací ve vyšších věkových kategoriích (jak vlivem odchodů do důchodu, tak změnou kvalifikace). Přihlédneme-li také k tomu, že se míra nezaměstnanosti absolventů strojírenských oborů v posledních letech ekonomického růstu radikálně snižovala, lze hodnotit postavení absolventů strojírenských oborů na trhu práce jako poměrně dobré.

V letech 2007 a 2008 se velmi výrazně zlepšila situace v rámci **stavebních oborů**, kde se až do dubna 2006 stále objevovaly vyšší hodnoty míry nezaměstnanosti. Nejvýrazněji míra nezaměstnanosti od dubna 2006 do dubna 2008 poklesla u absolventů středního vzdělání s výučním listem a středního odborného vzdělání s maturitou a odborným výcvikem (a to i v porovnání mezi skupinami oborů vzdělání v rámci těchto kategorií vzdělání). Odvětví stavebnictví je charakteristické zaměstnáváním levné pracovní síly ze zahraničí a zaměstnáváním pracovníků načerno, kde někteří z nich mohou být zároveň evidováni na úřadech práce jako nezaměstnaní. V posledních letech v souvislosti s ekonomickým růstem došlo k oživení odvětví, díky rozvoji výstavby a zvýšené poptávce po stavebních pracích, což mělo vliv i na pokles míry nezaměstnanosti absolventů stavebních oborů. Bohužel, s nástupem ekonomické recese došlo k výraznému útlumu tohoto odvětví (především

snížením poptávky po výstavbě komerčních staveb), což se odrazilo zejména na nezaměstnanosti absolventů středního vzdělání s výučním listem, kteří tak již druhým rokem dosahují vysoce nadprůměrné míry nezaměstnanosti. V současné situaci nelze očekávat příliš brzké znovuoživení tohoto odvětví, proto bude situace letošních absolventů rovněž poměrně obtížná.

Obrázek 5.2 Hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů skupin oborů vzdělání podle kategorií vzdělání v dubnu 2010

V loňském roce míra nezaměstnanosti absolventů **zemědělských oborů** ve všech kategoriích vzdělání překračovala desetiprocentní hranici a kromě kategorie L byla nejvyšší (v případě absolventů oborů VOŠ dokonce přetrvával jev z posledních let, tedy dvojnásobná míra nezaměstnanosti oproti celkové). V dubnu 2010 opět nejvyšších hodnot dosahovali

absolventi nižších kategorií vzdělání, maturanti měli třetí nejvyšší míru nezaměstnanosti ve své kategorii. U absolventů VOŠ míra nezaměstnanosti absolventů zemědělských oborů byla sice o necelé čtyři procentní body vyšší než celková (za kategorií N), ale rozdíl mezi oběma ukazateli již nebyl tak markantní jako v předchozích letech.

V minulých letech bylo upozorňováno na neopodstatněnou (z pohledu poptávky na trhu práce) nadprodukcí absolventů **ekonomických** maturitních studijních **oborů** **kategorie M**. Hodnoty míry nezaměstnanosti této kategorie vzdělání však již několik let neukazují, že by nezaměstnanost v těchto oborech byla vysoká, ačkoli je zde připravován vysoký počet absolventů. Novinkou v posledních třech letech je skutečnost, že se míra nezaměstnanosti absolventů této skupiny oborů v této kategorii vzdělání přesunula z nízkých podprůměrných hodnot k průměru. Míra nezaměstnanosti je relativně nízká i pro obor Peněžní manipulát, který je jediným oborem ve skupině 63 Ekonomika a administrativa v **kategorii L/0** středního vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem. Naopak velmi vysoká je míra nezaměstnanosti absolventů nástavbového studia ekonomického směru, v rámci **kategorie L5** je její hodnota vůbec nejvyšší. Absolventi ekonomického vyššího odborného vzdělání patřili v posledních letech mezi skupinu s nadprůměrnou mírou nezaměstnanosti, téměř dvojnásobnou oproti průměru. V letošním roce tento rozdíl již není zdaleka tak výrazný.

U oborů skupiny **Gastronomie, hotelnictví a turismus** je míra nezaměstnanosti pro všechny kategorie středního vzdělání nadprůměrná. Výrazný pokles nezaměstnanosti, k němuž došlo u této skupiny v roce 2008, byl hospodářským vývojem vykompenzován a míra nezaměstnanosti se u těchto oborů vyšplhala zpět na úroveň mezi roky 2007 a 2006. Nejvyšší je u absolventů středního vzdělání s výučním listem, středního odborného vzdělání s maturitou a odborným výcvikem a nástavbového vzdělání. Absolventi VOŠ se na trhu práce uplatňují naopak velice dobře, jejich míra nezaměstnanosti patří v jejich kategorii k nejnižším.

V posledních několika letech se jako problematická jeví skupina oborů 31 **Textilní výroba a oděvnictví**, kde zejména absolventi učebních oborů hledají obtížně uplatnění na trhu práce, a to v důsledku omezení textilní výroby, která není schopná konkurovat dovozům levného textilu (především z Číny).

Vysoká míra nezaměstnanosti přetrvává u skupiny oborů vzdělání 69 **Osobní a provozní služby**, a to jak u vyučených, tak u absolventů maturitních oborů s odborným výcvikem a nástavbového studia. Největší počet nezaměstnaných absolventů pochází z učebních oborů, a to především z oboru 69-51-H/001 Kadeřník. Absolventi tohoto oboru mají problémy s nalezením zaměstnání, protože zde není dostatečná nabídka pracovních míst a k získání živnostenského listu nemají dostatečnou praxi. V kategorii absolventů středního odborného vzdělání s maturitou a odborným výcvikem jde především o absolventy studijního oboru SOU 69-41-L/004 Kosmetička.

Zaměstnání si obtížně hledají absolventi oborů skupiny 16 **Ekologie a ochrana životního prostředí**. Tato skupina je zastoupena v kategoriích M a N. Zatímco u maturantů se situace v dubnu 2010 relativně zlepšila, v případě absolventů vyšších odborných škol míra nezaměstnanosti absolventů dosahovala vysoce nadprůměrné hodnoty.

Dalšími, kteří si obtížně hledají zaměstnání, jsou absolventi skupiny oborů 29 **Potravinářství a potravinářská chemie**, a to ve všech kategoriích vzdělání. Vysokou nezaměstnaností jsou postiženi jak absolventi středního vzdělání s výučním listem, tak i absolventi nástavbového a vyššího odborného vzdělání.

Problémy s uplatněním na trhu práce pociťují i absolventi skupiny oborů 33 **Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů**, a to ve všech kategoriích vzdělání. Zejména se jedná o absolventy středního vzdělání s výučním listem a nástavbového vzdělání. Maturanti této skupiny oborů měli druhou nejvyšší míru nezaměstnanosti ve své kategorii.

Tabulka 5.2 Hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů skupin oborů vzdělání v dubnu 2010

duben 2010	Střední vzdělání s výučním listem - E, H		Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/0; Nástavbové vzdělání - L/5		Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M		Vyšší odborné vzdělání - N	
	NZ	mNZ	NZ	mNZ	NZ	mNZ	NZ	mNZ
Celkem	6030	19,4%	2791	19,3%	4779	10,6%	462	8,9%
16 Ekologie a ochrana životního prostředí					74	12,6%	22	34,9%
21 Hornictví, hutnictví a slévárnictví	3	10,7%	6	15,4%	16	20,8%		
23 Strojírenství a strojírenská výroba	1085	16,8%	279	15,1%	383	12,7%	16	12,6%
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	367	14,2%	395	16,3%	469	10,5%	39	14,0%
28 Technická chemie a chemie silikátů	34	19,8%	11	11,7%	31	8,5%	2	18,2%
29 Potravinářství a potravinářská chemie	352	20,7%	13	25,0%	47	14,3%	8	27,6%
31 Textilní výroba a oděvnictví	108	27,3%	42	28,8%	73	15,6%		
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů	1	6,3%			12	9,4%		
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	397	21,4%	86	23,6%	57	17,0%	4	12,1%
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	36	11,9%	61	21,3%	13	10,7%		
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	591	22,5%	27	17,1%	282	10,9%	7	6,0%
37 Doprava a spoje	25	24,8%	33	13,0%	120	12,0%	4	13,3%
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory	1		84	15,8%	29	14,1%	6	11,1%
41 Zemědělství a lesnictví	491	20,2%	24	18,6%	333	16,2%	18	12,8%
43 Veterinářství a veterinární prevence					33	11,9%		
53 Zdravotnictví	17	13,8%			181	5,5%	43	4,2%
61 Filozofie, teologie							3	30,0%
63 Ekonomika a administrativa	2		64	23,8%	927	9,6%	106	11,3%
64 Podnikání v oborech, v odvětvích			897	21,5%	361	14,0%	22	8,8%
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	1509	22,1%	218	21,4%	388	12,8%	29	5,9%
66 Obchod	453	20,6%	273	19,6%	8	8,4%	6	14,3%
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost					226	12,1%	50	12,0%
69 Osobní a provozní služby	517	17,5%	206	22,5%	4	6,5%		
72 Publicistika, knihovnictví a informatika					22	11,3%	9	7,1%
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče					213	10,1%	38	5,3%
78 Obecně odborná příprava					306	6,4%		
82 Umění a užité umění	41	13,5%	70	21,3%	150	11,3%	30	11,2%

NZ – počet absolventů škol v kraji, kteří jsou „čerstvě“ nezaměstnaní po celé ČR.

mNZ – míra nezaměstnanosti absolventů (hodnoty od 15 % jsou zvýrazněny).

V dlouhodobějším horizontu lze očekávat změny ve struktuře zaměstnanosti. Vzhledem k tomu, že struktura zaměstnanosti v České republice se značně odlišuje od struktury běžné ve vyspělých evropských zemích – v porovnání s průměrem EU 15 je u nás stále poměrně dost velká část pracovních sil zaměstnána v průmyslu, lze v budoucnu očekávat proměnu struktury zaměstnanosti, její přizpůsobení struktuře obvyklé v EU, čili přesun pracovních sil z průmyslu do služeb, především soukromých, zaměřených na podniky. Spíše než přizpůsobování oborové struktury absolventů, bude hrát klíčovou roli reálná připravenost absolventů škol pro rychle se měnící požadavky trhu práce a orientace vzdělávacích institucí kromě počátečního i na celoživotní vzdělávání.

6. Dlouhodobá nezaměstnanost absolventů škol

Nezaměstnanost patří k průvodním jevům tržní ekonomiky. Určitá nízká úroveň nezaměstnanosti je zcela přirozená a vyskytuje se ve všech vyspělých zemích. Nebezpečná je tedy ze sociálního a politického pohledu především nezaměstnanost **dlouhodobá**. V zemích s vysokou nezaměstnaností a především s **výrazným podílem dlouhodobě nezaměstnaných** (zejména mladých lidí) může docházet k projevům sociální nespokojenosti, vzrůstají projevy nedůvěry v demokratický systém. Dlouhodobá nezaměstnanost poškozuje ekonomiku a společnost hned v několika směrech:

- způsobuje značné zatížení veřejných rozpočtů v důsledku zvýšení výdajů na sociální dávky, příspěvky na zákonné zdravotní pojištění (které jsou za registrované nezaměstnané hrazeny z veřejných zdrojů) a aktivní politiku zaměstnanosti a vlivem snížení daňových příjmů,
- v důsledku nezaměstnanosti vznikají ekonomické ztráty (jednotlivců i společnosti), především v podobě nižšího hrubého domácího produktu,
- psychologický dopad – nezaměstnaní se cítí být vylučováni ze společnosti v důsledku vyřazení z trhu práce nebo tím, že jim vstup na tento trh není vůbec

umožněn (to se týká zejména absolventů škol), dochází k posílení extremistických tendencí,

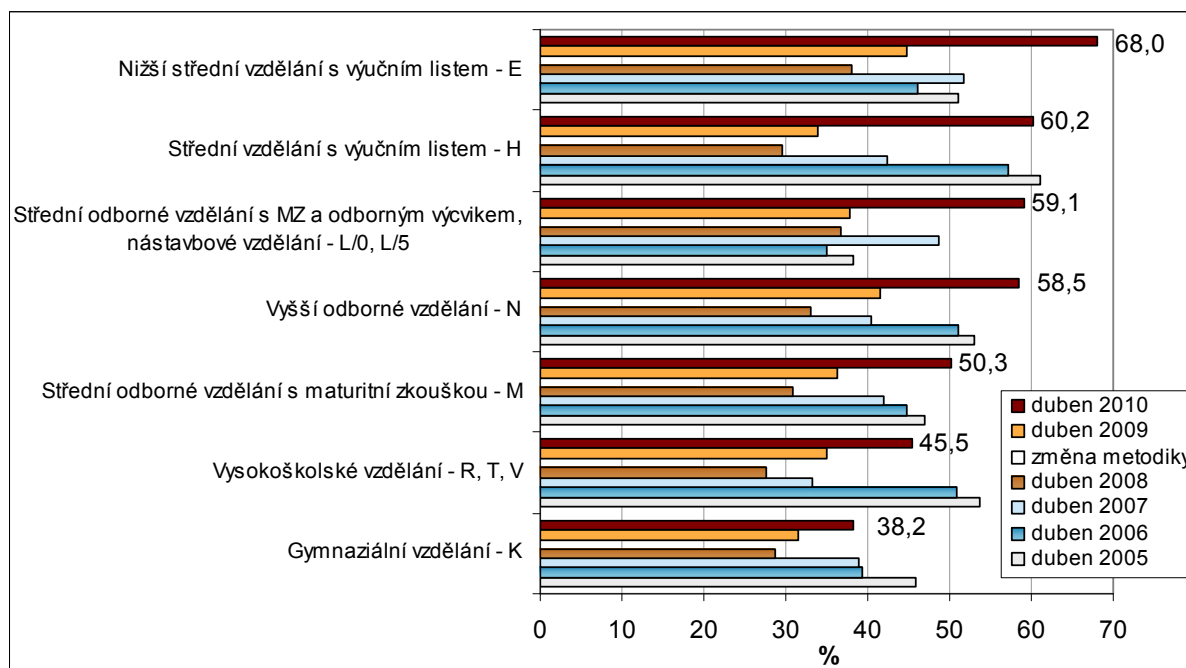
- dopad na vzdělanostní strukturu – postihne-li dlouhodobá nezaměstnanost některá odvětví výrazně více než jiná, ovlivní to negativně na dlouhá léta počty žáků vstupujících do příslušných oborů vzdělání a v případě opětovného oživení těchto odvětví budou zaměstnavatelé pociťovat nedostatek kvalifikovaných pracovníků – absolventů škol.

Dlouhodobá nezaměstnanost je monitorována prostřednictvím ukazatele – **podílu dlouhodobě nezaměstnaných absolventů**, jenž je získáván jako podíl absolventů nezaměstnaných déle než pět měsíců (do roku 2008 déle než 6 měsíců) k celkovému počtu nezaměstnaných absolventů.

Pro účely vyhodnocení dlouhodobé nezaměstnanosti absolventů jsou používány počty nezaměstnaných absolventů, kteří ukončili studium v posledních dvou letech. (Nejde tedy pouze o čerstvé absolventy z posledního školního roku.)

Podíl dlouhodobě nezaměstnaných absolventů na celkovém počtu nezaměstnaných absolventů škol se do roku 2008 snižoval. Od dubna 2008 s nástupem hospodářské krize dochází k trvalému nárůstu tohoto ukazatele, kterému do značné míry přispívá i **změna metodiky MPSV** pro zařazení mezi dlouhodobě nezaměstnané uchazeče o zaměstnání. **V letech 2005 až 2008** se mezi dlouhodobě nezaměstnané absolventy ve statistikách MPSV počítali všichni absolventi do dvou let od ukončení studia, kteří byli v evidenci uchazečů o zaměstnání vedeni déle než 6 měsíců. Bohužel, pro duben 2009 a 2010 **nejsou k dispozici** údaje o počtu absolventů nezaměstnaných déle než 6 měsíců, protože novelou zákona o zaměstnanosti⁵² jsou do statistik dlouhodobě nezaměstnaných řazeni uchazeči o zaměstnání již o měsíc dříve, čili po pětiměsíční evidenci u ÚP.

Obrázek 6.1 Podíl dlouhodobě nezaměstnaných absolventů (duben 2005 až 2010)

⁵² Zákon číslo **382/2008 Sb.** novelizuje od 1. 1. 2009 zákon č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

Tabulka 6.1 Přehled o dlouhodobé nezaměstnanosti absolventů – duben 2010

Kategorie vzdělání	Počet nezaměstnaných absolventů	Počet absolventů nezaměstnaných déle než 5 měsíců	Podíl absolventů nezaměstnaných déle než 5 měsíců v %
Střední vzdělání s výučním listem - H, E	10073	6216	61,7%
Nižší střední vzdělání s výučním listem - E	1983	1348	68,0%
Střední vzdělání s výučním listem - H	8090	4868	60,2%
Střední vzdělání s maturitní zkouškou - K, L, M	12939	6734	52,0%
Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem, nástavbové vzdělání - L/0, L/5	4236	2504	59,1%
Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M	7514	3776	50,3%
Gymnaziální vzdělání - K	1189	454	38,2%
Vyšší odborné vzdělání - N	679	397	58,5%
Vysokoškolské vzdělání - R, T, V	3175	1445	45,5%

V rámci jednotlivých kategorií vzdělání se podíl dlouhodobě nezaměstnaných absolventů pohyboval v rozmezí od 38,2 % do 68,0 %. **S dlouhodobou nezaměstnaností se potýkají především absolventi nižšího středního vzdělání s výučním listem kategorie E. Nejnižšího podílu dlouhodobě nezaměstnaných** tradičně dosahují absolventi gymnaziálních, vysokoškolských a maturitních oborů.

Dlouhodobá nezaměstnanost se nevyhýbá ani absolventům s vyšší úrovní vzdělání a pravidlo, že absolventi vyšších odborných škol jsou postiženi dlouhodobou nezaměstnaností méně než maturanti a vyučení, přestává platit. V posledních letech se absolventi **vyššího odborného vzdělání** (i přes nízkou míru nezaměstnanosti) potýkají s dlouhodobou nezaměstnaností relativně více než absolventi středního odborného vzdělání s maturitou. Ani v dubnu 2010 se jejich situace v tomto směru nějak nezměnila. Na rozdíl od předchozích dvou let se však v dubnu 2010 změnilo jejich postavení vůči absolventům kategorie H a L0/L5. V důsledku velmi výrazného nárůstu podílu dlouhodobě nezaměstnaných absolventů těchto kategorií vzdělání se jejich dlouhodobá nezaměstnanost (která byla nižší) stala s absolventy VOŠ srovnatelnou. Situaci absolventů vyšších odborných škol není zatím třeba považovat za závažnou, protože počet nezaměstnaných absolventů vyšších odborných škol nepatří mezi nejvyšší.

Tabulka 6.2 Přehled o dlouhodobé nezaměstnanosti absolventů – duben 2005–2010

Kategorie vzdělání	duben 2005	duben 2006	duben 2007	duben 2008	změna metodiky	duben 2009	duben 2010
Nižší střední vzdělání s výučním listem - E	51,1%	46,2%	51,7%	38,0%		44,7%	68,0%
Střední vzdělání s výučním listem - H	61,1%	57,2%	42,4%	29,5%		33,9%	60,2%
Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem, nástavbové vzdělání - L/0, L/5	38,2%	35,0%	48,7%	36,8%		37,7%	59,1%
Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M	46,9%	44,8%	42,0%	30,8%		36,3%	50,3%
Gymnaziální vzdělání - K	45,8%	39,3%	38,8%	28,6%		31,5%	38,2%
Vyšší odborné vzdělání - N	53,1%	51,2%	40,4%	33,0%		41,5%	58,5%
Vysokoškolské vzdělání - R, T, V	53,7%	50,9%	33,2%	27,5%		34,9%	45,5%

V meziročním porovnání **byl zaznamenán velmi výrazný nárůst podílu dlouhodobě nezaměstnaných absolventů**. Nejvíce byl patrný u absolventů středního vzdělání s výučním listem (u kategorie E o 23,2 p.b., u kategorie H o 26,3 p.b.) a absolventů středního odborného vzdělání s maturitou a odborným výcvikem kategorie L0/L5 (nárůst o 21,4 p.b.). Zároveň se v těchto kategoriích vzdělání počet nezaměstnaných déle než 5 měsíců v meziročním srovnání de facto zdvojnásobil.

Do roku 2009 docházelo díky absolventům kategorie H (tj. absolventům převážně tříletých učebních oborů) k **částečnému narušení nepřímé závislosti mezi úrovní dosaženého vzdělání a podílem dlouhodobě nezaměstnaných absolventů**. V letech 2007 a 2008 se snížením jejich míry nezaměstnanosti výrazně snižoval i podíl dlouhodobě nezaměstnaných absolventů této kategorie. Jeho pokles v letech 2008 a 2009 byl natolik výrazný, že ukazatel byl dokonce nižší než u maturantů. Na trh práce přicházelo méně absolventů středního vzdělání s výučním listem, než bylo zvykem v minulosti. To souviselo jak s několik let trvajícím poklesem zájmu o toto vzdělání ze strany žáků a jejich rodičů, tak

s tím, že velká část těchto absolventů pokračovala ve vzdělávání v oborech nástavbového studia. V souvislosti s oživením ekonomiky a přílivem zahraničních investic byla po pracovních středního vzdělání s výučním listem ze strany zaměstnavatelů v období ekonomického růstu poměrně velká poptávka, a to i po absolventech. Podniky začaly pociťovat velký nedostatek kvalifikovaných pracovníků vyučených především v technických oborech a v ekonomice byl znát nedostatek kvalitních řemeslníků. Je otázkou, jak se bude situace vyvíjet nyní, v období **ekonomické recese** a jestli neochabne zájem podniků o těsnější spolupráci se školami a o získávání žáků devátých tříd pro obory technického směru. **Kampaň na podporu technických oborů**, realizovaná v posledních letech, se odrazila v počtech (a podílech) žáků nově vstupujících do prvních ročníků strojírenských a stavebních oborů ve školním roce 2008/9 a dvou předchozích 2007/8 a 2006/7. I přes celkový pokles počtu žáků vycházejících ze základní školy se podařilo zmírnit (až stabilizovat) pokles počtu žáků vstupujících do stavebních oborů poskytujících střední vzdělání s výučním listem a mírně zvýšit počet žáků vstupujících do učebních oborů strojírenských.

Případný opětovný **pokles zájmu zaměstnavatelů o vyučené absolventy a jejich dlouhodobá nezaměstnanost** by v kombinaci s propouštěním kvalifikovaných dělníků, případně krachem významných regionálních zaměstnavatelů, ke kterému by v důsledku dlouhodobější recese mohlo dojít, mohl mít dlouhodobější **dopad na vzdělanostní strukturu budoucích absolventů**. Aktuální situace na trhu práce a zprávy o nezaměstnanosti kvalifikovaných dělníků (obzvláště dlouhodobé) jsou pro rodiče žáků základních škol jedním z rozhodujících faktorů při směřování dětí do oborů středního vzdělávání. Současná negativní situace na trhu práce by měla se zpožděním několika let vliv na počty absolventů technických učebních oborů technického směru, kterých by v době opětovného oživení ekonomiky byl znovu nedostatek. Jak je již známo z dřívějšího, názory rodičů jsou v tomto směru trvalejšího charakteru a kupříkladu teprve zhruba v posledních čtyřech letech se podařilo zvrátit pokles zájmu o strojírenské učební obory, ke kterému došlo mimo jiné i vlivem rozsáhlého propouštění v devadesátých letech, v dobách restrukturalizace ekonomiky. Krach textilních firem se dodnes projevuje v počtech žáků hlásících se do textilních oborů, které jsou ve všech kategoriích středního vzdělávání rok od roku nižší (klesá i celkový podíl žáků vstupujících do textilních oborů středních škol).

7. Nezaměstnanost čerstvých absolventů škol v jednotlivých krajích

Při zjišťování míry nezaměstnanosti absolventů škol a její interpretaci z hlediska krajů je třeba mít na paměti, že **statistiky počtu nezaměstnaných** vycházejí z evidenčních databází jednotlivých úřadů práce, kde jsou evidováni uchazeči o zaměstnání s **trvalým bydlištěm v příslušném okrese** a kraji (který se může lišit od kraje, v němž vystudovali), zatímco **počty absolventů škol** v jednotlivých krajích jsou udávány **podle sídla školy**. V případě, že bychom pro výpočet míry nezaměstnanosti použili tyto počty bez předchozích úprav, mohlo by dojít k disproporcím (podhodnocení nebo naopak nadhodnocení míry nezaměstnanosti v případě absolventů, kteří se zaregistrovali na úřadě práce v jiném kraji, než kde vystudovali) a **vypočtená míra nezaměstnanosti by ztrácela vypovídací hodnotu**.⁵³

⁵³ Zkreslení by byla nejvýraznější u oborové struktury absolventů, především pak u terciárního vzdělávání.

Aby nemohlo dojít k výše zmíněnému zkreslení, jsou **v této publikaci** při stanovování míry nezaměstnanosti absolventů v krajích **počty absolventů i nezaměstnaných absolventů vztahovány ke školám v kraji, ve kterém studovali.**⁵⁴

Údaje o mírách nezaměstnanosti v krajském měřítku uváděné v této publikaci poskytují informace o tom, **jak se uplatňují absolventi škol jednotlivých krajů** (z hlediska vzdělanostní a oborové struktury) na trhu práce v celé České republice.

Míra nezaměstnanosti absolventů škol v kraji je definována jako **podíl počtu nezaměstnaných absolventů škol v kraji** (bez ohledu na to, v kterém kraji ČR jsou evidováni na ÚP) k **počtu absolventů, kteří se připravovali na školách v daném kraji**. Před výpočty této míry nezaměstnanosti jsou absolventi – uchazeči o zaměstnání strukturováni podle sídla školy, kterou vystudovali. Informace o tom, v jakém kraji jsou evidováni, v tomto případě ustupuje do pozadí.

Pro nezaměstnanost absolventů jsou charakteristické výrazné regionální rozdíly. Mezi faktory, které ji velmi významně ovlivňují a které je možné v současné době monitorovat, patří i celková míra registrované nezaměstnanosti ekonomicky aktivního obyvatelstva (EAO).⁵⁵ Většinou platí, že absolventi v krajích s nižší celkovou mírou nezaměstnanosti ekonomicky aktivního obyvatelstva (EAO) se uplatňují na trhu práce lépe než absolventi v krajích s vyšší nezaměstnaností. To je ostatně patrné i z následujícího obrázku, kde je v krajském členění zachycena ve vzestupném pořadí míra nezaměstnanosti absolventů středních a vyšších odborných škol za duben 2010. Doplnkově je zde v krajském členění rovněž uvedena celková míra nezaměstnanosti EAO za duben 2010.

Z obrázku vyplývá, že výrazně nejméně jsou nezaměstnaností postiženi absolventi škol **Hl. m. Prahy**, která zároveň vykazuje nejnižší celkovou míru nezaměstnanosti EAO v ČR. V dubnu 2010 byla míra nezaměstnanosti absolventů pražských škol srovnatelná s mírou nezaměstnanosti všech ekonomicky aktivních obyvatel Prahy a jejího okolí (pouhých 4,4 %).

Se zřetelným odstupem následují s druhou a třetí nejnižší hodnotou míry nezaměstnanosti absolventů škol, tj. 9 %, kraje **Středočeský a Plzeňský**, které jsou zároveň kraji se druhou a čtvrtou nejnižší hodnotou nezaměstnanosti EAO.

Vysokou nezaměstnaností jsou naopak postiženi absolventi škol **Ústeckého a Jihomoravského kraje a kraje Vysočina**, a to ve všech kategoriích středoškolského odborného vzdělání.

Míra nezaměstnanosti absolventů škol **Moravskoslezského kraje**, který je tradičně krajem s jednou z nejvyšších hodnot míry nezaměstnanosti ekonomicky aktivních obyvatel, je v posledních dvou letech překvapivě nižší, v dubnu 2009 osmá, v dubnu 2010 jedenáctá nejnižší v krajském srovnání.

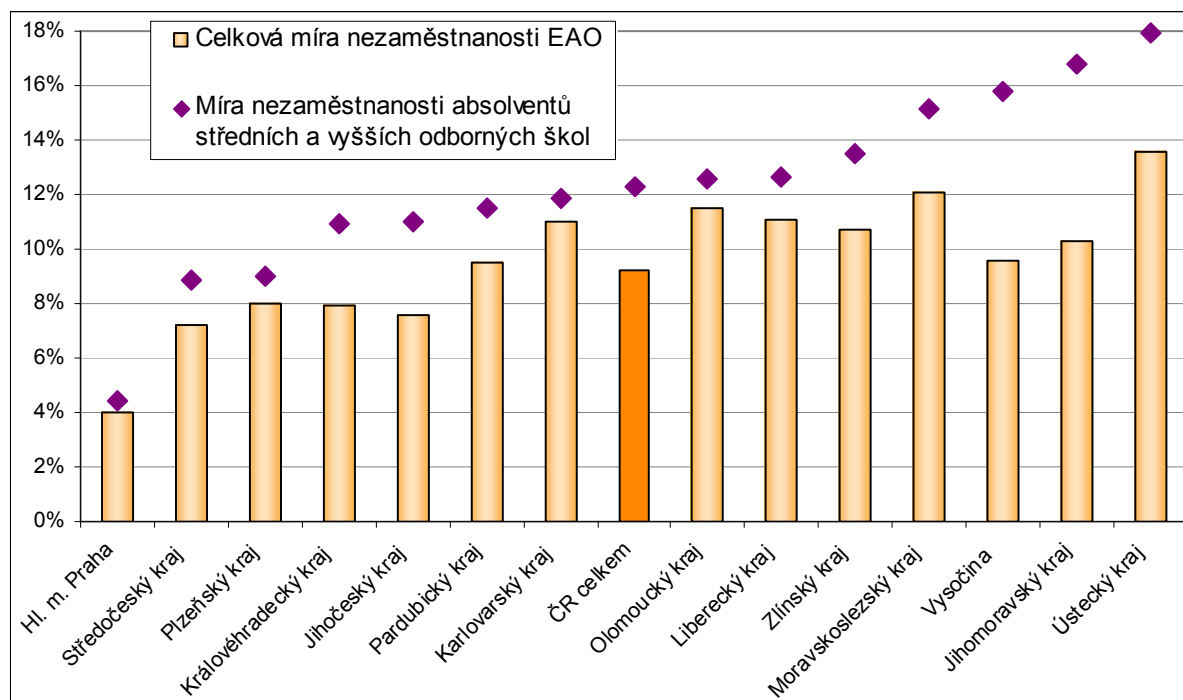
Ve Středočeském, Plzeňském, Pardubickém, Karlovarském, Olomouckém a Libereckém kraji převyšuje míra nezaměstnanosti absolventů tamních škol míru nezaměstnanosti EAO jen mírně (o 1-2 p.b.). Naopak větší rozdíly (přes 6 p.b.) mezi mírou nezaměstnanosti absolventů škol a EAO byly v dubnu 2010 patrné v kraji Vysočina a v Jihomoravském kraji, jejichž míra nezaměstnanosti EAO patří spíše mezi vyšší.

Porovnáme-li například Jihočeský kraj s krajem Plzeňským, vidíme, že pravidlo o přímém vztahu míry nezaměstnanosti EAO a absolventů neplatí vždy. V Jihočeském kraji je celková míra nezaměstnanosti EAO sice nižší, ale zároveň se ukazuje, že absolventi škol tohoto kraje trpí nezaměstnaností relativně více než absolventi škol Plzeňského kraje.

⁵⁴ V údajích o nezaměstnaných absolventech škol, kterou zveřejňuje Ministerstvo práce a sociálních věcí na svém internetovém portálu, jsou souhrnné počty absolventů primárně členěny podle místní příslušnosti k jednotlivým úřadům práce a **doplňeny o identifikaci škol, kde absolventi vystudovali.**

⁵⁵ Podle současné metodiky MPSV při výpočtu celkové míry registrované nezaměstnanosti vychází z počtu „**disponibilního (dosažitelného)**“ nezaměstnaného ekonomicky aktivního obyvatelstva evidovaného na úřadech práce.

Obrázek 7.1 Míra nezaměstnanosti absolventů středních a vyšších odborných škol a celková míra nezaměstnanosti EAO v jednotlivých krajích v dubnu 2010

Míra nezaměstnanosti absolventů je silně ovlivněna úrovní vzdělání. Obecně se ukazuje, že **čím vyššího vzdělání mladý člověk dosahuje, tím lépe se uplatňuje na trhu práce**. Začneme-li nezaměstnanost absolventů analyzovat podrobněji, např. z krajského pohledu, ne vždy tomu tak je.

Prvním faktem, který oslabuje vztah míry nezaměstnanosti absolventů a úrovně dosaženého vzdělání, je míra nezaměstnanosti absolventů **vyššího odborného vzdělání**,⁵⁶ která v dubnu 2010 ve všech krajích, ať už více či méně, převyšovala míru nezaměstnanosti absolventů gymnázií.

Vztah míry nezaměstnanosti absolventů a úrovně dosaženého vzdělání je dále narušen mírou nezaměstnanosti absolventů **středního odborného vzdělání s maturitou a odborným výcvikem** (kategorie L0/L5), která v dubnu 2010 u většiny krajů (kromě Plzeňského a Pardubického kraje) převyšuje nebo je srovnatelná s mírou nezaměstnanosti absolventů středního vzdělání s výučním listem (kategorie E, H). Porušení jinak platné závislosti se na krajské úrovni objevuje teprve v posledních čtyřech letech.

Ve všech krajích v dubnu 2010 platilo, že míra nezaměstnanosti absolventů **středního odborného vzdělání s maturitou (kategorie M)** nepřevyšuje míru nezaměstnanosti absolventů **kategorií E+H a L0/L5**.

Míra nezaměstnanosti vyučených v oborech **kategorie H** je ve všech krajích vyšší než míra nezaměstnanosti maturantů **kategorie M**, nejméně se liší v Hl. m. Praha, Středočeském a Jihočeském kraji, největší rozdíl v šanci na uplatnění na trhu práce je pro tyto skupiny v kraji Vysočina, Olomouckém a Moravskoslezském kraji. Zatímco v dubnu 2008 byly rozdíly v míře nezaměstnanosti vyučených kategorie H a maturantů kategorie M pozoruhodně nízké, v hodnotách za duben 2010 (kategorie M – 10,6 % a kategorie H – 17,7 %) se opět objevuje výrazný odstup.

⁵⁶ Absolventi vyššího odborného vzdělání jsou při přechodu na trh práce vystaveni silné konkurenci v podobě absolventů bakalářských oborů vysokých škol, jejichž počty rok od roku narůstají, mimo jiné i vlivem vzniku řady nových soukromých vysokých škol.

Velký rozdíl v postavení absolventů **středního odborného vzdělání s maturitou a odborným výcvikem** (kategorie L0/L5) a maturantů **kategorie M** (o deset a více procentních bodů) je patrný zejména v Olomouckém a Jihomoravském kraji, v kraji Vysočina, v Ústeckém a Karlovarském kraji. Menší rozdíly (okolo pěti procentních bodů) panují v Hl. m. Praha, Jihočeském a Plzeňském kraji.

Příčiny toho, proč je u některých krajů **narušen vztah hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů a úrovně vzdělání**, je třeba hledat také v oborové struktuře dané kategorie vzdělání. K tomu mohou čtenáři této publikace napomoci data v přílohách (kap. 9). To, že v některých krajích je míra nezaměstnanosti absolventů určité kategorie vzdělání v porovnání s ostatními kategoriemi vyšší, nelze zobecňovat na všechny absolventy příslušné kategorie v daném kraji. Je třeba se podívat, o jaké absolventy, resp. jejich oborové zaměření jde. V letošním roce je v několika krajích (v rozporu s výše zmíněným vztahem) vyšší například míra nezaměstnanosti absolventů vyšších odborných škol ve srovnání s mírou nezaměstnanosti maturantů kategorie M. Nejzřetelněji je to patrné na příkladu Libereckého kraje. Tvzení, že absolventi vyšších odborných škol Libereckého kraje jsou hůře uplatnitelní než tamní maturanti, by bylo příliš zobecňující. Při bližším zkoumání oborové struktury nezaměstnaných absolventů se ukazuje, že vysoká nezaměstnanost se týká pouze některých oborových skupin absolventů libereckých VOŠ (především skupiny 63 Ekonomika a administrativa).

Je samozřejmostí, že kdybychom začali analyzovat nezaměstnanost absolventů v krajích ještě podrobněji (např. podle oborů vzdělání), našli bychom další příklady toho, že pravidlo přímé úměry vždy neplatí. To ostatně závisí na řadě specifických faktorů, které je třeba opět při analyzování takovýchto konkrétních případů brát v úvahu. Jedním z nich je i **počet absolventů příslušné skupiny oborů vzdělání v kraji**. Je-li nízký, pak má na vypočtenou míru nezaměstnanosti velmi značný vliv přírůstek nebo úbytek i pouhého jediného nezaměstnaného absolventa. Zejména v případě krajského pohledu na uplatnění absolventů vyšších odborných škol hraje právě tento faktor rozhodující roli, protože na úrovni krajů je zastoupeno vždy jen několik skupin oborů VOŠ, většinou s nevelkým počtem absolventů a jedna extrémní hodnota za určitou skupinu výrazně ovlivní celkový průměr.

V následující tabulce a grafu je zachycena nezaměstnanost absolventů škol v krajích podle úrovně dosaženého vzdělání za duben 2010.

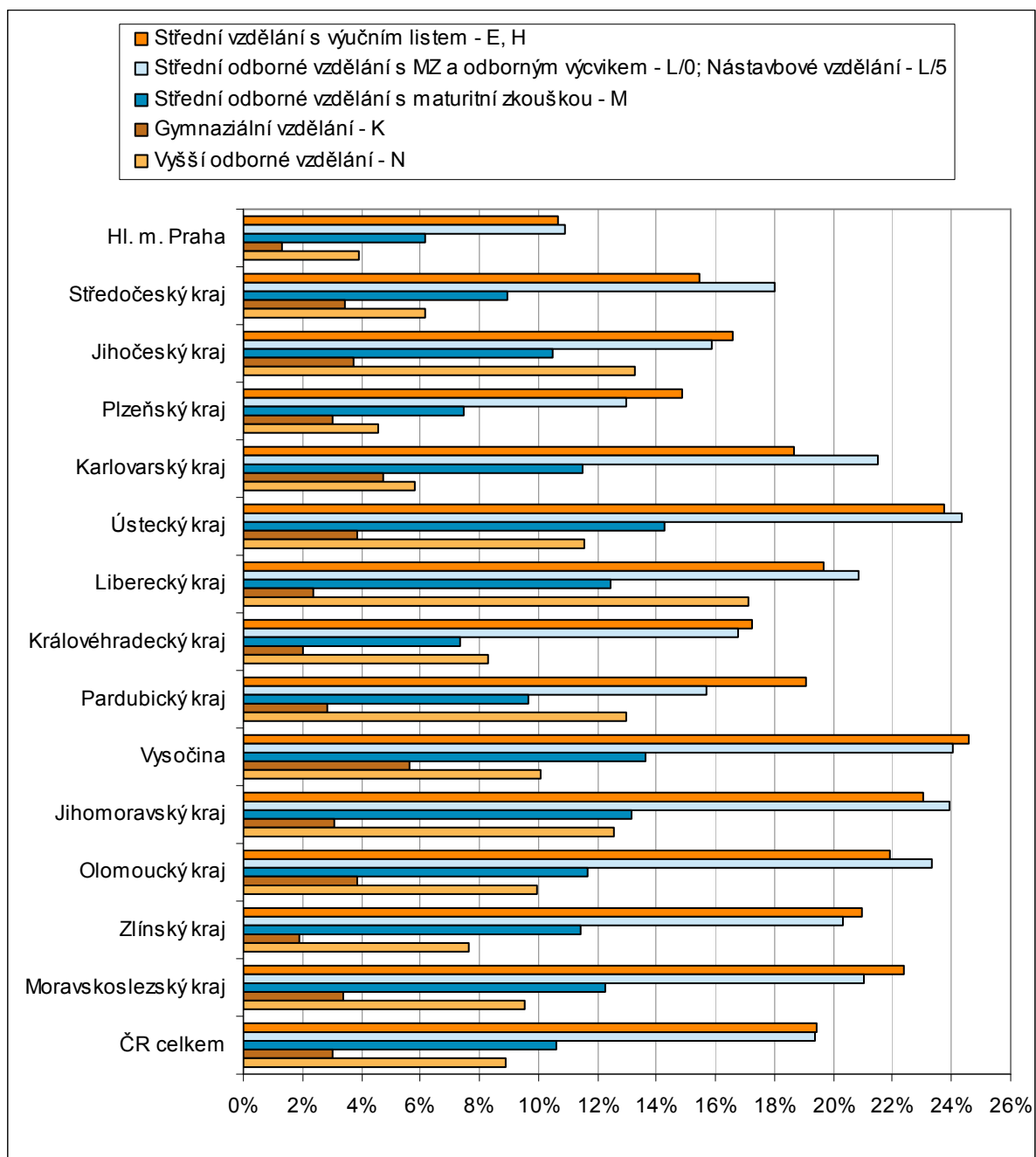
Tabulka 7.1 Přehled o nezaměstnanosti absolventů škol v krajích podle úrovně dosaženého vzdělání – duben 2010

duben 2010	Střední vzdělání s výučním listem - E, H		Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/0; Nástavbové vzdělání - L/5		Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M		Gymnaziální vzdělání - K		Vyšší odborné vzdělání - N	
	NZ	mNZ	NZ	mNZ	NZ	mNZ	NZ	mNZ	NZ	mNZ
Hl. m. Praha	270	10,7%	172	10,9%	369	6,2%	53	1,3%	47	3,9%
Středočeský kraj	458	15,4%	238	18,0%	335	9,0%	74	3,5%	22	6,2%
Jihočeský kraj	368	16,6%	145	15,9%	318	10,5%	58	3,7%	60	13,3%
Plzeňský kraj	248	14,9%	99	12,9%	172	7,5%	30	3,0%	11	4,5%
Karlovarský kraj	193	18,6%	57	21,5%	138	11,5%	24	4,8%	4	5,8%
Ústecký kraj	594	23,7%	241	24,4%	484	14,3%	58	3,9%	31	11,6%
Liberecký kraj	279	19,6%	74	20,8%	220	12,4%	18	2,4%	26	17,1%
Královéhradecký kraj	327	17,2%	118	16,7%	186	7,4%	25	2,0%	22	8,3%
Pardubický kraj	316	19,1%	93	15,7%	210	9,7%	35	2,8%	44	13,0%
Vysočina	438	24,6%	197	24,1%	316	13,6%	67	5,6%	26	10,1%
Jihomoravský kraj	807	23,0%	436	24,0%	667	13,1%	96	3,1%	89	12,6%
Olomoucký kraj	462	21,9%	270	23,3%	302	11,7%	66	3,9%	25	10,0%
Zlínský kraj	408	21,0%	275	20,3%	344	11,4%	28	1,9%	15	7,6%
Moravskoslezský kraj	862	22,4%	376	21,0%	718	12,2%	103	3,4%	40	9,5%
ČR celkem	6030	19,4%	2791	19,3%	4779	10,6%	735	3,0%	462	8,9%

NZ – počet absolventů škol v kraji, kteří jsou „čerstvé“ nezaměstnaní po celé ČR.

mNZ (v %) – míra nezaměstnanosti absolventů škol v kraji.

Obrázek 7.2 Nezaměstnanost absolventů škol v krajích a podle úrovně dosaženého vzdělání v dubnu 2010

Další rozpracování problematiky nezaměstnanosti absolventů v jednotlivých krajích je uvedeno na www.nuov.cz, v sekci „Vzdělávání a trh práce“ pod odkazem „Vzdělávání a trh práce v krajích“.

8. Závěr

V dubnu 2010 celková míra registrované nezaměstnanosti v České republice dosahovala 9,2 %⁵⁷ a na úřadech práce bylo registrováno celkem 540,1 tis. nezaměstnaných. **Celkový počet evidovaných nezaměstnaných absolventů a mladistvých v dubnu 2010 činil 32,8 tis. a podíl nezaměstnaných absolventů na celkové nezaměstnanosti dosahoval 6,1 %.** V meziročním porovnání se celkový počet nezaměstnaných absolventů zvýšil o 6,1 tisíc, rovněž se zvýšil i počet všech nezaměstnaných, a to o 83,4 tisíc. **Podíl nezaměstnaných absolventů a mladistvých na celkové nezaměstnanosti vzrostl pouze mírně (o 0,2 p. b.),** především díky razantnímu nárůstu počtu všech nezaměstnaných ekonomicky aktivních obyvatel (meziročně o 18,3 %), mezi nimiž pak rostoucí počet nezaměstnaných absolventů škol (meziročně o 22,6 %) zaujímal nadále relativně malou část.

Na podzim 2008 hospodářská krize a následná recese vážně omezila zájem zaměstnavatelů o absolventy škol, zejména o absolventy středního vzdělání s výučním listem, který byl v době vrcholící prosperity přímo enormní. Dalším doprovodným jevem byl výrazný **pokles nabídky volných míst,** který šance absolventů na získání pracovního uplatnění ještě více snížil. Ekonomická krize se odrazila i v tradičním tvaru křivky **vývoje počtu nezaměstnaných absolventů,** především u skupin s nižší úrovní vzdělání. Namísto každoročního poklesu počtu nezaměstnaných absolventů **v průběhu zimních a jarních měsíců,** měla křivka **v posledních dvou letech tendenci mírně růst, stagnovat, případně klesat pouze velmi pozvolna.** Této problematice je věnován prostor především v kapitolách 2 a 3.

Stěžejní částí publikace je **kapitola 4,** která sleduje **míru nezaměstnanosti čerstvých absolventů škol k 30. dubnu 2010.** Čerstvými absolventy jsou ti, kteří úspěšně ukončili studium během posledních dvanácti měsíců. **V oborovém členění jsou statisticky sledováni nezaměstnaní absolventi vždy k 30. dubnu a 30. září,** přičemž tato publikace vychází z nejčerstvějších, čili **dubnových hodnot z roku 2010** právě proto, že nejlépe popisují, do jaké míry se podařilo absolventům, kteří ukončili studium v roce 2009, nalézt uplatnění na trhu práce. Vypočtené míry nezaměstnanosti jsou analyzovány nejen v členění podle kategorií vzdělání, ale i podle skupin oborů vzdělání.

Míra nezaměstnanosti čerstvých absolventů středního vzdělání s výučním listem (kategorie E+H), zjišťovaná k 30. dubnu 2010, se meziročně zvýšila o 6 procentních bodů na **19,4 %.** Znamená to, že z těchto absolventů byl každý pátý v dubnu 2010 bez pracovního uplatnění. **Meziročně se míra nezaměstnanosti zvýšila téměř u všech skupin oborů vzdělání.** Její hodnotové rozpětí u nejpočetnějších skupin absolventů středního vzdělání s výučním listem bylo menší než u oborů maturitních. Uplatnění "nejsnáze" nalézali absolventi technických oborů (polygrafických, elektrotechnických a strojírenských). Nepříliš dobré postavení na trhu práce měli čerství absolventi skupin oborů 31 Textilní výroba a oděvnictví, 37 Doprava a spoje, 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie a 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus. Stavebnictví všeobecně sice patří (i navzdory krizi) k odvětvím, v nichž zkušení řemeslníci nalézají uplatnění relativně snadno, ale čerstvé absolventy znevýhodňuje nedostatek praxe.

Míra nezaměstnanosti čerstvých absolventů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem (kategorie L0/L5) v dubnu 2010 dosahovala **19,3 %,** meziročně se tím zvýšila o 7,5 procentních bodů. Stejně jako v případě absolventů se středním vzděláním s výučním listem byl tedy každý pátý absolvent této kategorie vzdělání v dubnu 2010 bez pracovního uplatnění. **Míra nezaměstnanosti v dubnu 2010 ve**

⁵⁷ Podle současné metodiky se při výpočtu celkové míry registrované nezaměstnanosti vychází z počtu „disponibilního (dosažitelného)“ nezaměstnaného ekonomicky aktivního obyvatelstva evidovaného na úřadech práce. Tento počet v dubnu 2010 dosahoval 523,6 tisíc.

všech skupinách oborů převyšovala hodnoty z předchozího roku. Nejvyšší byla ve skupinách 31 Textilní výroba a oděvnictví a 29 Potravinářství a potravinářská chemie. Vedle vysoké míry nezaměstnanosti ve skupině 69 Osobní a provozní služby se ukazuje, že začíná být problematické hledání uplatnění i pro absolventy nástavbového studia v oborech 64 Podnikání v oborech, v odvětvích, která je i co do počtu absolventů nejvýznamnější skupinou této kategorie vzdělání. Každý pátý absolvent byl v dubnu 2010 bez pracovního uplatnění. Nejnižší míra nezaměstnanosti absolventů byla ve skupinách 28 Technická chemie a chemie silikátů a 37 Doprava a spoje. Ze skupin, ve kterých jsou připravovány vyšší počty absolventů, se nejlépe uplatňují absolventi skupiny oborů 23 Strojírenství a strojírenská výroba a 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika.

Míra nezaměstnanosti absolventů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (kategorie M) se meziročně zvýšila pouze o 2,8 procentního bodu na **10,6 %**. S výjimkou skupiny 16 Ekologie a ochrana životního prostředí (kde byl zaznamenán pokles o necelý procentní bod) míra nezaměstnanosti absolventů ve všech skupinách oborů převyšovala hodnoty z předchozího roku. V této kategorii vzdělání je rozpětí hodnot míry nezaměstnanosti dle skupin oborů vzdělání velmi široké, od 5,5 % v 53 Zdravotnictví po 20,8 % v 21 Hornictví, hutnictví a slévárenství. Nejvyšší míra nezaměstnanosti byla zjištěna u již zmiňované skupiny 21 Hornictví, hutnictví a slévárenství; dále u 33 Zpracování dřeva a hudebních nástrojů a u zemědělských oborů. Vysokou míru nezaměstnanosti vykazují obory zaměřené převážně na management, které jsou vyučovány ve skupině 64 Podnikání v oborech, v odvětvích. Nejnižší hodnoty míry nezaměstnanosti vykazují skupina 53 Zdravotnictví a dále také skupina 78 Obecně odborná příprava (obory Lyceí), jejichž absolventi většinou pokračují ve studiu na vyšších odborných nebo vysokých školách.

Míra nezaměstnanosti absolventů gymnázií (kategorie K) **je tradičně velice nízká (3,0 %; nárůst pouze o 0,6 procentní bod)**, což je způsobeno především tím, že valná většina absolventů pokračuje ve studiu na vysokých nebo vyšších odborných školách, což odpovídá i charakteru a cílům všeobecné přípravy během středoškolského studia. Počty absolventů středních škol, kteří úspěšně pokračují ve studiu na terciární úrovni, však nejsou pravidelně statisticky sledovány. Pokud by bylo možné počty nezaměstnaných gymnazistů vztáhnout pouze k těm absolventům, kteří přecházejí na trh práce, míra nezaměstnanosti by pro tuto kategorii vzdělání vycházela výrazně vyšší.

Míra nezaměstnanosti absolventů vyššího odborného vzdělání (kategorie N) se meziročně zvýšila jen o 2,1 procentního bodu, na **8,9 %** v dubnu 2010. Míra nezaměstnanosti v dubnu 2010 téměř u všech skupin oborů vzdělání převyšovala hodnoty z předchozího roku. Nejvyšší hodnoty byly v dubnu 2010 zaznamenány u skupin oborů vzdělání s nízkými počty absolventů. Jednalo se o skupiny: 16 Ekologie a ochrana životního prostředí, 61 Filozofie, teologie, 29 Potravinářství a potravinářská chemie a 28 Technická chemie a chemie silikátů. Ze skupin s vyššími počty absolventů poměrně vysoké hodnoty dosahovala skupina 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika, nezaměstnaní pocházejí zejména z oborů zaměřených na IT a dále na telekomunikační techniku. Nejnižší hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů měly skupiny 53 Zdravotnictví, 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče, 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus (nezaměstnaní pocházejí hlavně z oboru Cestovní ruch, který zároveň produkuje nejvíce absolventů) a 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie.

Pro doplnění **míra nezaměstnanosti absolventů magisterského studia** (kategorie T) v dubnu 2010 dosahovala **7,0 %** a meziročně se zvýšila o 2,7 procentního bodu. Míra nezaměstnanosti v dubnu 2010 mírně převyšovala hodnoty z předchozího roku téměř ve všech skupinách oborů, jedinou výjimkou byly zdravotnické obory.

Hlavním skupinám oborů, ve kterých se v souhrnu za všechny úrovně vzdělání každoročně připravovala **největší část absolventů**, je věnována pozornost v **kapitole 5**. Z porovnání například vyplývá, že výrazně nejlépe nalézají uplatnění čerství absolventi **zdravotnických oborů**, a to všech úrovní vzdělání. V meziročním porovnání dubnových

hodnot se zdá, že těchto absolventů se krize dotkla nejméně a stále je po nich velmi vysoká poptávka, mimo jiné také proto, že těch, kteří nepokračují v dalším vzdělávání a přecházejí ihned po absolvování na trh práce, je malá část.

Mezi čerstvými absolventy středního vzdělání s výučním listem a středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem se **snadno uplatňovali** absolventi **technických oborů – elektrotechnika a strojírenství**, jejichž míra nezaměstnanosti byla v dubnu 2010 nižší než u stavebnictví, zemědělství a gastronomie. Jak elektrotechnika, tak strojírenství patří mezi skupiny s velkým počtem absolventů, a proto i přes relativně nízkou míru nezaměstnanosti představují tito absolventi mezi nezaměstnanými poměrně početnou skupinu. Mezi maturanty SOŠ (kategorie M) patří elektrotechnické a strojírenské obory sice k oborům s nadprůměrnou mírou nezaměstnanosti⁵⁸, jejich míra nezaměstnanosti je však zhruba o 4 procentní body nižší než u zmiňovaných kategorií (E+H, L0/L5).

Bohužel, s nástupem ekonomické recese došlo k výraznému útlumu ve **stavebnictví** (především snížením poptávky po výstavbě komerčních staveb), což se odrazilo zejména na nezaměstnanosti absolventů středního vzdělání s výučním listem, kteří tak již druhým rokem dosahují vysoce nadprůměrné míry nezaměstnanosti.

Navzdory krizi ani v letošním roce míra nezaměstnanosti absolventů **ekonomických oborů** středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou nepřekročila průměr za kategorii M, přestože se často ozývají názory, že trh práce je již poměrně nasycen (až přesycen) absolventy ekonomických oborů s maturitou. Tyto názory vycházejí ze skutečnosti, že nejvyšší počet nezaměstnaných absolventů je z této skupiny, to je však dáno tím, že jsou v této skupině i nejvyšší počty absolventů, takže z pohledu míry nezaměstnanosti je situace těchto absolventů zatím příznivá. Naopak velmi vysoká je míra nezaměstnanosti absolventů nástavbového studia ekonomického směru, ve své kategorii dosahují nejvyšší míry nezaměstnanosti.

Podíl dlouhodobě nezaměstnaných absolventů škol evidovaných na úřadech práce déle než pět měsíců vzrostl od dubna 2009 z **36 % na 55 %** v dubnu 2010. Největší nárůst byl zaznamenán mezi absolventy středního vzdělání s výučním listem (u kategorie E o 23,2 p.b., u kategorie H o 26,3 p.b.) a absolventy středního odborného vzdělání s maturitou a odborným výcvikem kategorie L0/L5 (nárůst o 21,4 p.b.). Zároveň se v těchto kategoriích vzdělání počet nezaměstnaných déle než 5 měsíců v meziročním srovnání takřka zdvojnásobil. Konečný důsledek ekonomické recese na dlouhodobou nezaměstnanost absolventů lze zatím obtížně odhadovat, neboť lze předpokládat, že se jejich počty v následujícím roce ještě zvýší. Konkrétní obraz dubnové situace poskytuje **kapitola 6**. Pro účely zhodnocení dlouhodobé nezaměstnanosti absolventů jsou zde používány počty nezaměstnaných absolventů, kteří ukončili studium v posledních dvou letech. (Nejde tedy pouze o čerstvé absolventy z posledního školního roku.)

V dubnu 2010 byl **největší podíl dlouhodobě nezaměstnaných absolventů škol** evidován v kategorii E, zahrnující dvou až tříleté obory, poskytující nižší střední vzdělání s výučním listem (68 % dlouhodobě nezaměstnaných). S odstupem osmi až desíti procentních bodů (okolo 60 %) je následovali absolventi kategorie H, L0/L5 a absolventi vyšších odborných škol. **Nejmenší podíl dlouhodobě nezaměstnaných absolventů** byl v dubnu 2010 mezi absolventy gymnázií (38,2 %). Pro tuto skupinu je charakteristické, že značná část absolventů nepřechází na trh práce ihned po maturitě, ale pokračuje ve vzdělávání. Absolventi vysokých škol dosahovali 45,5 %, maturanti SOŠ 50,3 %.

⁵⁸ Tento fakt ale nelze považovat za signál horší uplatnitelnosti na trhu práce, protože průměrná míra nezaměstnanosti absolventů kategorie M vychází nižší díky širokému rozpětí hodnot za jednotlivé skupiny oborů.

V **kapitole 7** je stručně shrnuta **nezaměstnanost absolventů škol jednotlivých krajů**. Míra nezaměstnanosti absolventů škol meziročně stoupla ve všech krajích (s výjimkou Středočeského kraje, kde si svoji hodnotu udržela). Největší meziroční nárůst zaznamenaly Jihomoravský (7,8 p.b.), Moravskoslezský a Ústecký kraj (okolo 5 p.b.). V Ústeckém a Jihomoravském kraji tento ukazatel v dubnu 2010 dosahoval nejvyšších hodnot, a to 17,9 % a 16,8 %. Meziroční nárůst míry nezaměstnanosti absolventů škol všech ostatních krajů byl v řádu přibližně jednoho až čtyř procentních bodů. Ve všech krajích (kromě Hl. m. Prahy) míra nezaměstnanosti absolventů dosahovala vyšších hodnot než celková míra nezaměstnanosti EAO kraje. Míra nezaměstnanosti absolventů **pražských škol** patří dlouhodobě k **nejnižším**. V dubnu 2010 vykazovali čerství absolventi pražských škol míru nezaměstnanosti srovnatelnou s mírou nezaměstnanosti všech ekonomicky aktivních obyvatel Prahy a jejího okolí (jednalo se o pouhých 4 % a nárůst o necelé tři procentní body).

V **příloze** lze nalézt konkrétní počty nezaměstnaných a míry nezaměstnanosti pro jednotlivé skupiny oborů a kategorie vzdělání. Jedná se vždy o údaje o čerstvých absolventech škol příslušných krajů.

Konkrétní hodnoty míry nezaměstnanosti čerstvých absolventů škol, evidovaných jako uchazeči o zaměstnání k 30. dubnu 2010 a pro porovnání i k 30. dubnu 2009 lze nalézt v **Informačním systému o uplatnění absolventů škol na trhu práce (ISA)** na www.infoabsolvent.cz, v sekci Absolventi a trh práce, v tématu Zaměstnanost a nezaměstnanost na dynamické stránce **Míra nezaměstnanosti absolventů podle oborů vzdělání**.

9. Přílohy

Přehled o nezaměstnanosti absolventů škol v krajích – duben 2010

Česká republika	Střední vzdělání s výučním listem - E, H			Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/0; Nástavbové vzdělání - L/5			Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M			Vyšší odborné vzdělání - N		
	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ
duben 2010	31082	6030	19,4%	14427	2791	19,3%	44980	4779	10,6%	5186	462	8,9%
Celkem												
16 Ekologie a ochrana životního prostředí							588	74	12,6%	63	22	34,9%
21 Hornictví, hutnictví a slévárenství	28	3	10,7%	39	6	15,4%	77	16	20,8%			
23 Strojírenství a strojírenská výroba	6472	1085	16,8%	1853	279	15,1%	3022	383	12,7%	127	16	12,6%
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	2576	367	14,2%	2426	395	16,3%	4447	469	10,5%	278	39	14,0%
28 Technická chemie a chemie silikátů	172	34	19,8%	94	11	11,7%	365	31	8,5%	11	2	18,2%
29 Potravinářství a potravinářská chemie	1703	352	20,7%	52	13	25,0%	329	47	14,3%	29	8	27,6%
31 Textilní výroba a oděvnictví	396	108	27,3%	146	42	28,8%	469	73	15,6%			
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů	16	1	6,3%				128	12	9,4%			
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	1851	397	21,4%	365	86	23,6%	335	57	17,0%	33	4	12,1%
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	302	36	11,9%	286	61	21,3%	121	13	10,7%			
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	2629	591	22,5%	158	27	17,1%	2578	282	10,9%	117	7	6,0%
37 Doprava a spoje	101	25	24,8%	253	33	13,0%	997	120	12,0%	30	4	13,3%
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory				531	84	15,8%	206	29	14,1%	54	6	11,1%
41 Zemědělství a lesnictví	2431	491	20,2%	129	24	18,6%	2056	333	16,2%	141	18	12,8%
43 Veterinářství a veterinární prevence							277	33	11,9%			
53 Zdravotnictví	123	17	13,8%				3295	181	5,5%	1035	43	4,2%
61 Filozofie, teologie										10	3	30,0%
63 Ekonomika a administrativa				269	64	23,8%	9624	927	9,6%	942	106	11,3%
64 Podnikání v oborech, v odvětvích				4167	897	21,5%	2572	361	14,0%	251	22	8,8%
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	6834	1509	22,1%	1018	218	21,4%	3039	388	12,8%	494	29	5,9%
66 Obchod	2195	453	20,6%	1396	273	19,6%	95	8	8,4%	42	6	14,3%
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost							1875	226	12,1%	416	50	12,0%
69 Osobní a provozní služby	2950	517	17,5%	917	206	22,5%	62	4	6,5%			
72 Publicistika, knihovnictví a informatika							194	22	11,3%	127	9	7,1%
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče							2109	213	10,1%	719	38	5,3%
78 Obecně odborná příprava							4790	306	6,4%			
82 Umění a užité umění	303	41	13,5%	328	70	21,3%	1330	150	11,3%	267	30	11,2%
Gymnaziální vzdělání - K							24499	735	3,0%			

duben 2010	Střední vzdělání s výučním listem - E, H			Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/0; Nástavbové vzdělání - L/5			Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M			Vyšší odborné vzdělání - N		
	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ
ČR celkem	31082	6030	19,4%	14427	2791	19,3%	44980	4779	10,6%	5186	462	8,9%
Hl. m. Praha	2528	270	10,7%	1580	172	10,9%	5990	369	6,2%	1208	47	3,9%
Středočeský kraj	2966	458	15,4%	1322	238	18,0%	3737	335	9,0%	357	22	6,2%
Jihočeský kraj	2220	368	16,6%	913	145	15,9%	3029	318	10,5%	452	60	13,3%
Plzeňský kraj	1665	248	14,9%	765	99	12,9%	2301	172	7,5%	242	11	4,5%
Karlovarský kraj	1035	193	18,6%	265	57	21,5%	1200	138	11,5%	69	4	5,8%
Ústecký kraj	2503	594	23,7%	989	241	24,4%	3396	484	14,3%	268	31	11,6%
Liberecký kraj	1420	279	19,6%	355	74	20,8%	1773	220	12,4%	152	26	17,1%
Královéhradecký kraj	1898	327	17,2%	705	118	16,7%	2524	186	7,4%	265	22	8,3%
Pardubický kraj	1655	316	19,1%	592	93	15,7%	2174	210	9,7%	339	44	13,0%
Vysočina	1781	438	24,6%	819	197	24,1%	2321	316	13,6%	258	26	10,1%
Jihomoravský kraj	3502	807	23,0%	1820	436	24,0%	5081	667	13,1%	708	89	12,6%
Olomoucký kraj	2111	462	21,9%	1157	270	23,3%	2582	302	11,7%	251	25	10,0%
Zlínský kraj	1945	408	21,0%	1355	275	20,3%	3008	344	11,4%	197	15	7,6%
Moravskoslezský kraj	3853	862	22,4%	1790	376	21,0%	5864	718	12,2%	420	40	9,5%

Vysvětlivky: Abs09 – počet absolventů škol v kraji (2009),
 NZ – počet absolventů škol v kraji, kteří jsou „čerstvě“ nezaměstnaní v ČR (duben 2010),
 mNZ (v %) – míra nezaměstnanosti absolventů škol v kraji (duben 2010).

Poznámka: Při zjišťování míry nezaměstnanosti absolventů škol a její interpretaci z hlediska kraje je nutné stanovovat míru nezaměstnanosti jako **podíl nezaměstnaných absolventů škol daného kraje a celkového počtu absolventů škol v kraji**. Počty absolventů škol jsou ve statistikách udávány podle sídla školy. Statistiky počtu nezaměstnaných absolventů vycházejí z evidenčních databází jednotlivých úřadů práce, kde jsou evidováni uchazeči o zaměstnání s trvalým bydlištěm v příslušném okrese a kraji (který se může lišit od kraje, v němž vystudovali). V případě, že bychom pro výpočet míry nezaměstnanosti použili tyto počty bez předchozích úprav, mohlo by dojít k disproporcím (podhodnocení nebo naopak nadhodnocení míry nezaměstnanosti v případě absolventů, kteří se zaregistrovali na úřadě práce v jiném kraji, než kde vystudovali) a vypočtená míra nezaměstnanosti by ztrácela vypovídací hodnotu. **Údaje o mírách nezaměstnanosti v krajském měřítku uváděné v této publikaci poskytují informace o tom, jak se uplatňují absolventi škol jednotlivých krajů (z hlediska vzdělanostní a oborové struktury) na trhu práce v celé České republice.** Počty nezaměstnaných absolventů jsou členěny podle kraje, v němž získali vzdělání.

Hl. m. Praha	Střední vzdělání s výučním listem - E, H			Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/O; Nástavbové vzdělání - L/5			Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M			Vyšší odborné vzdělání - N		
	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ
duben 2010												
Celkem	2528	270	10,7%	1580	172	10,9%	5990	369	6,2%	1208	47	3,9%
16 Ekologie a ochrana životního prostředí												
21 Hornictví, hutnictví a slévárenství												
23 Strojírenství a strojírenská výroba	387	39	10,1%	68	4	5,9%	304	27	8,9%	21	0	0,0%
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	215	25	11,6%	237	23	9,7%	765	52	6,8%	44	2	4,5%
28 Technická chemie a chemie silikátů	24	1	4,2%	17	2	11,8%	38	3	7,9%			
29 Potravinářství a potravinářská chemie	133	14	10,5%	6	3	50,0%	77	12	15,6%			
31 Textilní výroba a oděvnictví	39	3	7,7%				63	3	4,8%			
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů	4	0	0,0%									
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	93	13	14,0%	16	3	18,8%	56	6	10,7%			
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	61	4	6,6%	38	10	26,3%	30	0	0,0%			
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	108	8	7,4%	13	1	7,7%	268	23	8,6%			
37 Doprava a spoje				79	4	5,1%	197	14	7,1%			
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory				77	4	5,2%						
41 Zemědělství a lesnictví	119	17	14,3%	19	1	5,3%	70	10	14,3%			
43 Veterinářství a veterinární prevence												
53 Zdravotnictví	14	2	14,3%				283	20	7,1%	198	10	5,1%
61 Filozofie, teologie										1	0	0,0%
63 Ekonomika a administrativa				76	10	13,2%	1483	65	4,4%	147	6	4,1%
64 Podnikání v oborech, v odvětvích				364	34	9,3%	438	29	6,6%	147	7	4,8%
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	668	71	10,6%	216	28	13,0%	512	32	6,3%	124	2	1,6%
66 Obchod	265	34	12,8%	164	15	9,1%	57	1	1,8%			
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost							363	18	5,0%	156	7	4,5%
69 Osobní a provozní služby	324	29	9,0%	119	19	16,0%	10	1	10,0%			
72 Publicistika, knihovnictví a informatika										87	1	1,1%
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče							207	13	6,3%	159	2	1,3%
78 Obecně odborná příprava							461	7	1,5%			
82 Umění a užité umění	74	10	13,5%	71	10	14,1%	308	25	8,1%	124	9	7,3%
Gymnaziální vzdělání - K							4061	53	1,3%			

Středočeský kraj	Střední vzdělání s výučním listem - E, H			Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/O; Nástavbové vzdělání - L/5			Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M			Vyšší odborné vzdělání - N		
	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ
duben 2010												
Celkem	2966	458	15,4%	1322	238	18,0%	3737	335	9,0%	357	22	6,2%
16 Ekologie a ochrana životního prostředí							103	9	8,7%			
21 Hornictví, hutnictví a slévárenství							22	6	27,3%			
23 Strojírenství a strojírenská výroba	697	92	13,2%	178	28	15,7%	315	35	11,1%	12	1	8,3%
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	224	21	9,4%	258	39	15,1%	318	37	11,6%			
28 Technická chemie a chemie silikátů				15	3	20,0%						
29 Potravinářství a potravinářská chemie	212	29	13,7%	7	4	57,1%						
31 Textilní výroba a oděvnictví	26	6	23,1%	12	4	33,3%	4	3	75,0%			
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů												
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	200	32	16,0%	14	8	57,1%	26	4	15,4%			
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie							20	2	10,0%			
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	231	45	19,5%	7	3	42,9%	175	24	13,7%			
37 Doprava a spoje				16	1	6,3%	66	12	18,2%			
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory				44	9	20,5%				31	3	9,7%
41 Zemědělství a lesnictví	216	41	19,0%				259	27	10,4%	41	4	9,8%
43 Veterinářství a veterinární prevence												
53 Zdravotnictví							286	7	2,4%	68	2	2,9%
61 Filozofie, teologie										9	3	33,3%
63 Ekonomika a administrativa				21	8	38,1%	1012	83	8,2%	86	4	4,7%
64 Podnikání v oborech, v odvětvích				472	96	20,3%	167	15	9,0%	1	0	0,0%
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	650	111	17,1%	89	13	14,6%	205	20	9,8%	39	0	0,0%
66 Obchod	237	36	15,2%	112	16	14,3%	16	4	25,0%			
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost							208	15	7,2%	12	1	8,3%
69 Osobní a provozní služby	272	44	16,2%	77	6	7,8%						
72 Publicistika, knihovnictví a informatika												
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče							156	9	5,8%	58	3	5,2%
78 Obecně odborná příprava							364	17	4,7%			
82 Umění a užité umění	1	1	100,0%				15	0	0,0%			
Gymnaziální vzdělání - K							2144	74	3,5%			

Jihočeský kraj	Střední vzdělání s vyučným listem - E, H			Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/O; Nástavbové vzdělání - L/5			Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M			Vyšší odborné vzdělání - N		
	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ
duben 2010												
Celkem	2220	368	16,6%	913	145	15,9%	3029	318	10,5%	452	60	13,3%
16 Ekologie a ochrana životního prostředí							52	9	17,3%	13	3	23,1%
21 Hornictví, hutnictví a slévárenství												
23 Strojírenství a strojírenská výroba	382	59	15,4%	127	7	5,5%	206	14	6,8%	20	2	10,0%
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	221	28	12,7%	146	23	15,8%	321	34	10,6%	28	9	32,1%
28 Technická chemie a chemie silikátů							10	3	30,0%			
29 Potravinářství a potravinářská chemie	107	18	16,8%	4	0	0,0%	36	5	13,9%			
31 Textilní výroba a oděvnictví	8	3	37,5%				12	1	8,3%			
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů												
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	138	22	15,9%	31	10	32,3%	51	5	9,8%	33	4	12,1%
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	20	1	5,0%				15	0	0,0%			
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	203	26	12,8%	8	0	0,0%	237	15	6,3%	22	2	9,1%
37 Doprava a spoje	8	3	37,5%	13	3	23,1%	37	3	8,1%	24	2	8,3%
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory				29	4	13,8%	18	2	11,1%			
41 Zemědělství a lesnictví	256	45	17,6%				232	36	15,5%	40	7	17,5%
43 Veterinářství a veterinární prevence							63	7	11,1%			
53 Zdravotnictví							222	23	10,4%	45	1	2,2%
61 Filozofie, teologie												
63 Ekonomika a administrativa				23	3	13,0%	656	63	9,6%	129	18	14,0%
64 Podnikání v oborech, v odvětvích				375	64	17,1%	120	24	20,0%			
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	515	100	19,4%	51	10	19,6%	157	12	7,6%	41	2	4,9%
66 Obchod	173	34	19,7%	73	16	21,9%						
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost							113	17	15,0%			
69 Osobní a provozní služby	179	28	15,6%	25	4	16,0%						
72 Publicistika, knihovnictví a informatika							23	5	21,7%			
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče							88	7	8,0%	46	3	6,5%
78 Obecně odborná příprava							259	20	7,7%			
82 Umění a užité umění	10	1	10,0%	8	0	0,0%	101	13	12,9%	11	7	63,6%
Gymnaziální vzdělání - K							1556	58	3,7%			

Plzeňský kraj	Střední vzdělání s vyučným listem - E, H			Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/O; Nástavbové vzdělání - L/5			Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M			Vyšší odborné vzdělání - N		
	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ
duben 2010												
Celkem	1665	248	14,9%	765	99	12,9%	2301	172	7,5%	242	11	4,5%
16 Ekologie a ochrana životního prostředí							48	3	6,3%			
21 Hornictví, hutnictví a slévárenství	9	0	0,0%									
23 Strojírenství a strojírenská výroba	319	37	11,6%	83	9	10,8%	131	12	9,2%			
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	148	15	10,1%	151	11	7,3%	250	9	3,6%	8	0	0,0%
28 Technická chemie a chemie silikátů	13	1	7,7%									
29 Potravinářství a potravinářská chemie	106	16	15,1%									
31 Textilní výroba a oděvnictví	17	4	23,5%				34	2	5,9%			
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů												
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	86	13	15,1%	9	0	0,0%						
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie												
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	136	22	16,2%	6	0	0,0%	126	6	4,8%	7	0	0,0%
37 Doprava a spoje	25	4	16,0%	28	2	7,1%	170	19	11,2%			
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory				27	3	11,1%	23	2	8,7%			
41 Zemědělství a lesnictví	131	20	15,3%				162	14	8,6%			
43 Veterinářství a veterinární prevence												
53 Zdravotnictví							176	8	4,5%	111	1	0,9%
61 Filozofie, teologie												
63 Ekonomika a administrativa				20	1	5,0%	412	32	7,8%	45	4	8,9%
64 Podnikání v oborech, v odvětvích				236	46	19,5%	96	11	11,5%	22	2	9,1%
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	377	72	19,1%	43	7	16,3%	125	14	11,2%			
66 Obchod	92	9	9,8%	71	7	9,9%						
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost							103	11	10,7%			
69 Osobní a provozní služby	206	35	17,0%	71	10	14,1%						
72 Publicistika, knihovnictví a informatika							24	0	0,0%			
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče							77	7	9,1%	49	4	8,2%
78 Obecně odborná příprava							262	12	4,6%			
82 Umění a užité umění				20	3	15,0%	82	9	11,0%			
Gymnaziální vzdělání - K							985	30	3,0%			

Karlovarský kraj	Střední vzdělání s výučním listem - E, H			Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/O; Nástavbové vzdělání - L/5			Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M			Vyšší odborné vzdělání - N		
duben 2010	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ
Celkem	1035	193	18,6%	265	57	21,5%	1200	138	11,5%	69	4	5,8%
16 Ekologie a ochrana životního prostředí												
21 Hornictví, hutnictví a slévárnictví												
23 Strojírenství a strojírenská výroba	175	35	20,0%	22	4	18,2%	59	12	20,3%			
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	59	8	13,6%	35	6	17,1%	46	10	21,7%			
28 Technická chemie a chemie silikátů	22	5	22,7%				19	5	26,3%			
29 Potravinářství a potravinářská chemie	57	5	8,8%									
31 Textilní výroba a oděvnictví	10	0	0,0%				20	2	10,0%			
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů												
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	58	12	20,7%									
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie												
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	83	25	30,1%	10	3	30,0%	86	12	14,0%			
37 Doprava a spoje							45	3	6,7%			
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory												
41 Zemědělství a lesnictví	43	9	20,9%				61	11	18,0%			
43 Veterinářství a veterinární prevence												
53 Zdravotnictví							101	2	2,0%	15	1	6,7%
61 Filozofie, teologie												
63 Ekonomika a administrativa							228	37	16,2%			
64 Podnikání v oborech, v odvětvích				71	16	22,5%	30	2	6,7%			
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	393	66	16,8%	58	11	19,0%	95	9	9,5%	41	2	4,9%
66 Obchod	48	4	8,3%	29	5	17,2%						
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost							101	5	5,0%			
69 Osobní a provozní služby	87	24	27,6%	26	10	38,5%	45	3	6,7%			
72 Publicistika, knihovnictví a informatika												
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče							62	3	4,8%	13	1	7,7%
78 Obecné odborná příprava							174	18	10,3%			
82 Umění a užité umění				14	1	7,1%	28	3	10,7%			
Gymnaziální vzdělání - K							505	24	4,8%			

Ústecký kraj	Střední vzdělání s výučním listem - E, H			Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/O; Nástavbové vzdělání - L/5			Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M			Vyšší odborné vzdělání - N		
duben 2010	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ
Celkem	2503	594	23,7%	989	241	24,4%	3396	484	14,3%	268	31	11,6%
16 Ekologie a ochrana životního prostředí							66	10	15,2%			
21 Hornictví, hutnictví a slévárnictví							5	2	40,0%			
23 Strojírenství a strojírenská výroba	541	94	17,4%	89	14	15,7%	268	35	13,1%			
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	161	24	14,9%	147	22	15,0%	238	50	21,0%	20	0	0,0%
28 Technická chemie a chemie silikátů							29	3	10,3%			
29 Potravinářství a potravinářská chemie	94	25	26,6%									
31 Textilní výroba a oděvnictví	62	21	33,9%	39	12	30,8%						
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů												
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	144	39	27,1%	4	3	75,0%						
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	26	6	23,1%	45	17	37,8%	26	3	11,5%			
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	234	67	28,6%	14	2	14,3%	194	31	16,0%	31	1	3,2%
37 Doprava a spoje				36	9	25,0%	88	12	13,6%			
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory				14	3	21,4%	82	6	7,3%			
41 Zemědělství a lesnictví	98	27	27,6%				175	37	21,1%			
43 Veterinářství a veterinární prevence												
53 Zdravotnictví							259	8	3,1%	72	6	8,3%
61 Filozofie, teologie												
63 Ekonomika a administrativa				29	7	24,1%	905	124	13,7%	35	5	14,3%
64 Podnikání v oborech, v odvětvích				365	91	24,9%	216	38	17,6%	22	2	9,1%
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	567	150	26,5%	50	18	36,0%	278	48	17,3%			
66 Obchod	238	70	29,4%	66	15	22,7%						
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost							69	20	29,0%	24	9	37,5%
69 Osobní a provozní služby	331	67	20,2%	91	28	30,8%						
72 Publicistika, knihovnictví a informatika												
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče							228	23	10,1%	30	1	3,3%
78 Obecné odborná příprava							263	25	9,5%			
82 Umění a užité umění	7	1	14,3%				7	6	85,7%	34	5	14,7%
Gymnaziální vzdělání - K							1503	58	3,9%			

Liberecký kraj	Střední vzdělání s vyučným listem - E, H			Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/O; Nástavbové vzdělání - L/5			Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M			Vyšší odborné vzdělání - N		
	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ
duben 2010												
Celkem	1420	279	19,6%	355	74	20,8%	1773	220	12,4%	152	26	17,1%
16 Ekologie a ochrana životního prostředí							25	6	24,0%			
21 Hornictví, hutnictví a slévárnictví												
23 Strojírenství a strojírenská výroba	309	53	17,2%	29	7	24,1%	144	31	21,5%			
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	98	18	18,4%	60	9	15,0%	65	3	4,6%	4	2	50,0%
28 Technická chemie a chemie silikátů	36	13	36,1%	11	1	9,1%	22	0	0,0%			
29 Potravinářství a potravinářská chemie	74	22	29,7%									
31 Textilní výroba a oděvnictví	39	9	23,1%				58	4	6,9%			
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů												
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	113	28	24,8%	12	1	8,3%	26	3	11,5%			
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie												
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	107	23	21,5%				113	10	8,8%			
37 Doprava a spoje							23	2	8,7%			
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory				46	5	10,9%	10	4	40,0%			
41 Zemědělství a lesnictví	98	19	19,4%				17	3	17,6%			
43 Veterinářství a veterinární prevence												
53 Zdravotnictví	19	2	10,5%				80	2	2,5%	19	0	0,0%
61 Filozofie, teologie												
63 Ekonomika a administrativa							500	68	13,6%	76	21	27,6%
64 Podnikání v oborech, v odvětvích				130	36	27,7%	122	19	15,6%			
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	348	65	18,7%	12	6	50,0%	135	23	17,0%			
66 Obchod	62	13	21,0%	29	5	17,2%						
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost							69	10	14,5%	18	2	11,1%
69 Osobní a provozní služby	86	12	14,0%	26	2	7,7%						
72 Publicistika, knihovnictví a informatika												
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče							29	1	3,4%	16	0	0,0%
78 Obecně odborná příprava							194	15	7,7%			
82 Umění a užité umění	31	2	6,5%				141	15	10,6%	19	1	5,3%
Gymnaziální vzdělání - K							759	18	2,4%			

Královéhradecký kraj	Střední vzdělání s vyučným listem - E, H			Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/O; Nástavbové vzdělání - L/5			Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M			Vyšší odborné vzdělání - N		
	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ
duben 2010												
Celkem	1898	327	17,2%	705	118	16,7%	2524	186	7,4%	265	22	8,3%
16 Ekologie a ochrana životního prostředí							27	4	14,8%			
21 Hornictví, hutnictví a slévárnictví							9	3	33,3%			
23 Strojírenství a strojírenská výroba	324	37	11,4%	43	6	14,0%	229	18	7,9%	31	3	9,7%
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	187	19	10,2%	79	11	13,9%	378	20	5,3%			
28 Technická chemie a chemie silikátů							23	3	13,0%			
29 Potravinářství a potravinářská chemie	117	31	26,5%									
31 Textilní výroba a oděvnictví	15	3	20,0%				17	3	17,6%			
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů	6	1	16,7%									
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	127	27	21,3%	18	1	5,6%	16	3	18,8%			
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	35	4	11,4%	23	5	21,7%						
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	112	24	21,4%	8	1	12,5%	147	11	7,5%	42	2	4,8%
37 Doprava a spoje	14	3	21,4%				45	5	11,1%			
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory				18	1	5,6%						
41 Zemědělství a lesnictví	185	38	20,5%	20	3	15,0%	175	23	13,1%	44	5	11,4%
43 Veterinářství a veterinární prevence							74	5	6,8%			
53 Zdravotnictví							149	5	3,4%	50	4	8,0%
61 Filozofie, teologie												
63 Ekonomika a administrativa				17	6	35,3%	516	37	7,2%	43	1	2,3%
64 Podnikání v oborech, v odvětvích				246	38	15,4%	54	3	5,6%			
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	396	82	20,7%	48	8	16,7%	117	12	10,3%	34	4	11,8%
66 Obchod	118	21	17,8%	88	21	23,9%				21	3	14,3%
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost							50	2	4,0%			
69 Osobní a provozní služby	209	30	14,4%	71	14	19,7%						
72 Publicistika, knihovnictví a informatika							24	0	0,0%			
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče							129	12	9,3%			
78 Obecně odborná příprava							273	9	3,3%			
82 Umění a užité umění	53	7	13,2%	26	3	11,5%	72	7	9,7%			
Gymnaziální vzdělání - K							1230	25	2,0%			

Pardubický kraj	Střední vzdělání s výučním listem - E, H			Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/0; Nástavbové vzdělání - L/5			Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M			Vyšší odborné vzdělání - N		
duben 2010	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ
Celkem	1655	316	19,1%	592	93	15,7%	2174	210	9,7%	339	44	13,0%
16 Ekologie a ochrana životního prostředí							28	0	0,0%	41	15	36,6%
21 Hornictví, hutnictví a slévárnictví												
23 Strojírenství a strojírenská výroba	384	68	17,7%	95	10	10,5%	106	24	22,6%	15	5	33,3%
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	129	14	10,9%	86	7	8,1%	167	11	6,6%	40	4	10,0%
28 Technická chemie a chemie silikátů	10	1	10,0%				44	4	9,1%			
29 Potravinářství a potravinářská chemie	98	22	22,4%	26	2	7,7%	43	5	11,6%			
31 Textilní výroba a oděvnictví	19	5	26,3%				42	6	14,3%			
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů												
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	96	26	27,1%	26	4	15,4%						
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	41	3	7,3%	25	5	20,0%						
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	153	25	16,3%	24	4	16,7%	137	18	13,1%	15	2	13,3%
37 Doprava a spoje							42	5	11,9%			
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory				49	4	8,2%	16	2	12,5%			
41 Zemědělství a lesnictví	205	27	13,2%	13	0	0,0%	213	36	16,9%			
43 Veterinářství a veterinární prevence												
53 Zdravotnictví	23	3	13,0%				220	11	5,0%			
61 Filozofie, teologie												
63 Ekonomika a administrativa							421	29	6,9%	57	5	8,8%
64 Podnikání v oborech, v odvětvích				110	14	12,7%	257	26	10,1%	25	5	20,0%
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	324	81	25,0%	11	2	18,2%	115	17	14,8%			
66 Obchod	62	15	24,2%	45	14	31,1%						
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost							27	4	14,8%			
69 Osobní a provozní služby	105	24	22,9%	82	27	32,9%						
72 Publicistika, knihovnictví a informatika												
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče							84	4	4,8%	146	8	5,5%
78 Obecné odborná příprava							183	4	2,2%			
82 Umění a užité umění	6	2	33,3%				29	1	3,4%			
Gymnaziální vzdělání - K							1231	35	2,8%			

Vysočina	Střední vzdělání s výučním listem - E, H			Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/0; Nástavbové vzdělání - L/5			Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M			Vyšší odborné vzdělání - N		
duben 2010	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ
Celkem	1781	438	24,6%	819	197	24,1%	2321	316	13,6%	258	26	10,1%
16 Ekologie a ochrana životního prostředí							43	5	11,6%			
21 Hornictví, hutnictví a slévárnictví	7	1	14,3%	14	3	21,4%						
23 Strojírenství a strojírenská výroba	355	85	23,9%	152	24	15,8%	143	17	11,9%			
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	154	31	20,1%	88	22	25,0%	179	25	14,0%	18	3	16,7%
28 Technická chemie a chemie silikátů	32	6	18,8%							11	2	18,2%
29 Potravinářství a potravinářská chemie	119	34	28,6%	9	4	44,4%	24	5	20,8%			
31 Textilní výroba a oděvnictví	20	4	20,0%	15	7	46,7%						
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů												
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	118	30	25,4%	42	10	23,8%						
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	16	3	18,8%									
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	167	46	27,5%	9	1	11,1%	179	21	11,7%			
37 Doprava a spoje	10	4	40,0%									
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory				22	5	22,7%	16	0	0,0%	23	3	13,0%
41 Zemědělství a lesnictví	192	44	22,9%				106	21	19,8%	16	0	0,0%
43 Veterinářství a veterinární prevence												
53 Zdravotnictví							188	9	4,8%	92	5	5,4%
61 Filozofie, teologie												
63 Ekonomika a administrativa							500	60	12,0%	50	3	6,0%
64 Podnikání v oborech, v odvětvích				248	64	25,8%	258	44	17,1%	8	2	25,0%
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	339	97	28,6%	39	15	38,5%	164	24	14,6%	12	3	25,0%
66 Obchod	99	24	24,2%	90	18	20,0%						
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost							128	32	25,0%			
69 Osobní a provozní služby	149	29	19,5%	47	9	19,1%						
72 Publicistika, knihovnictví a informatika												
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče							96	16	16,7%	19	2	10,5%
78 Obecné odborná příprava							186	21	11,3%			
82 Umění a užité umění	4	0	0,0%	44	14	31,8%	111	15	13,5%	9	3	33,3%
Gymnaziální vzdělání - K							1187	67	5,6%			

Jihomoravský kraj	Střední vzdělání s výučním listem - E, H			Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/O; Nástavbové vzdělání - L/5			Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M			Vyšší odborné vzdělání - N		
duben 2010	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ
Celkem	3502	807	23,0%	1820	436	24,0%	5081	667	13,1%	708	89	12,6%
16 Ekologie a ochrana životního prostředí							39	10	25,6%	9	4	44,4%
21 Hornictví, hutnictví a slévárnictví												
23 Strojírenství a strojírenská výroba	717	158	22,0%	222	43	19,4%	315	47	14,9%			
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	362	61	16,9%	379	86	22,7%	542	93	17,2%	30	2	6,7%
28 Technická chemie a chemie silikátů							47	1	2,1%			
29 Potravinářství a potravinářská chemie	188	44	23,4%				81	12	14,8%	14	4	28,6%
31 Textilní výroba a oděvnictví	42	14	33,3%	43	13	30,2%	61	14	23,0%			
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů	3	0	0,0%									
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	237	60	25,3%	80	23	28,8%	23	8	34,8%			
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	30	5	16,7%	88	13	14,8%	18	5	27,8%			
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	349	101	28,9%	26	2	7,7%	254	23	9,1%			
37 Doprava a spoje	14	2	14,3%	60	10	16,7%	67	8	11,9%			
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory				89	21	23,6%						
41 Zemědělství a lesnictví	304	55	18,1%	29	8	27,6%	192	45	23,4%			
43 Veterinářství a veterinární prevence							49	6	12,2%			
53 Zdravotnictví	17	1	5,9%				539	51	9,5%	239	10	4,2%
61 Filozofie, teologie												
63 Ekonomika a administrativa				52	7	13,5%	926	116	12,5%	103	15	14,6%
64 Podnikání v oborech, v odvětvích				415	121	29,2%	192	33	17,2%	12	3	25,0%
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	637	179	28,1%	60	18	30,0%	319	49	15,4%			
66 Obchod	193	48	24,9%	99	22	22,2%	22	3	13,6%			
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost							174	14	8,0%	188	30	16,0%
69 Osobní a provozní služby	337	67	19,9%	129	38	29,5%	7	0	0,0%			
72 Publicistika, knihovnictví a informatika							47	2	4,3%	40	8	20,0%
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče							261	28	10,7%	35	10	28,6%
78 Obecně odborná příprava							736	72	9,8%			
82 Umění a užité umění	72	11	15,3%	49	10	20,4%	170	25	14,7%	38	3	7,9%
Gymnaziální vzdělání - K							3105	96	3,1%			

Olomoucký kraj	Střední vzdělání s výučním listem - E, H			Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/O; Nástavbové vzdělání - L/5			Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M			Vyšší odborné vzdělání - N		
duben 2010	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ
Celkem	2111	462	21,9%	1157	270	23,3%	2582	302	11,7%	251	25	10,0%
16 Ekologie a ochrana životního prostředí							26	3	11,5%			
21 Hornictví, hutnictví a slévárnictví												
23 Strojírenství a strojírenská výroba	505	84	16,6%	219	47	21,5%	207	28	13,5%	18	3	16,7%
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	97	20	20,6%	151	30	19,9%	312	37	11,9%	86	16	18,6%
28 Technická chemie a chemie silikátů	3	3	100,0%	26	2	7,7%	18	2	11,1%			
29 Potravinářství a potravinářská chemie	116	28	24,1%				34	3	8,8%			
31 Textilní výroba a oděvnictví	23	7	30,4%	9	0	0,0%	49	4	8,2%			
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů	3	0	0,0%									
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	113	21	18,6%	27	9	33,3%	36	8	22,2%			
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie				44	7	15,9%						
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	212	57	26,9%	23	7	30,4%	195	40	20,5%			
37 Doprava a spoje	23	6	26,1%				81	17	21,0%	6	2	33,3%
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory				18	3	16,7%	27	6	22,2%			
41 Zemědělství a lesnictví	232	63	27,2%	16	5	31,3%	163	30	18,4%			
43 Veterinářství a veterinární prevence												
53 Zdravotnictví							294	11	3,7%	62	1	1,6%
61 Filozofie, teologie												
63 Ekonomika a administrativa				19	5	26,3%	441	41	9,3%	28	2	7,1%
64 Podnikání v oborech, v odvětvích				421	102	24,2%	34	4	11,8%			
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	387	95	24,5%	28	10	35,7%	202	34	16,8%			
66 Obchod	215	43	20,0%	98	27	27,6%						
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost							43	2	4,7%			
69 Osobní a provozní služby	161	32	19,9%	41	12	29,3%						
72 Publicistika, knihovnictví a informatika							17	5	29,4%			
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče							111	10	9,0%	51	1	2,0%
78 Obecně odborná příprava							246	13	5,3%			
82 Umění a užité umění	21	3	14,3%	17	4	23,5%	46	4	8,7%			
Gymnaziální vzdělání - K							1705	66	3,9%			

Zlínský kraj	Střední vzdělání s výučním listem - E, H			Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/0; Nástavbové vzdělání - L/5			Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M			Vyšší odborné vzdělání - N		
	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ
duben 2010												
Celkem	1945	408	21,0%	1355	275	20,3%	3008	344	11,4%	197	15	7,6%
16 Ekologie a ochrana životního prostředí							58	6	10,3%			
21 Hornictví, hutnictví a slévárenství												
23 Strojírenství a strojírenská výroba	449	84	18,7%	266	40	15,0%	200	20	10,0%			
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	201	29	14,4%	198	44	22,2%	259	31	12,0%			
28 Technická chemie a chemie silikátů	32	3	9,4%	25	3	12,0%	41	2	4,9%			
29 Potravinářství a potravinářská chemie	110	19	17,3%				34	5	14,7%	15	3	20,0%
31 Textilní výroba a oděvnictví	25	10	40,0%				37	12	32,4%			
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů							128	11	8,6%			
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	112	29	25,9%	65	11	16,9%	52	14	26,9%			
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	41	5	12,2%	23	3	13,0%						
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	174	45	25,9%				170	13	7,6%			
37 Doprava a spoje												
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory				27	9	33,3%						
41 Zemědělství a lesnictví	125	32	25,6%				44	5	11,4%			
43 Veterinářství a veterinární prevence							91	15	16,5%			
53 Zdravotnictví							124	7	5,6%	48	0	0,0%
61 Filozofie, teologie												
63 Ekonomika a administrativa				12	6	50,0%	667	69	10,3%	34	6	17,6%
64 Podnikání v oborech, v odvětvích				364	80	22,0%	189	31	16,4%			
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	407	108	26,5%	81	21	25,9%	155	24	15,5%	28	2	7,1%
66 Obchod	97	18	18,6%	193	30	15,5%						
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost							113	18	15,9%			
69 Osobní a provozní služby	148	23	15,5%	22	5	22,7%						
72 Publicistika, knihovnictví a informatika							27	3	11,1%			
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče							194	29	14,9%	40	2	5,0%
78 Obecně odborná příprava							354	20	5,6%			
82 Umění a užité umění	24	3	12,5%	79	23	29,1%	71	8	11,3%	32	2	6,3%
Gymnaziální vzdělání - K							1459	28	1,9%			

Moravskoslezský kraj	Střední vzdělání s výučním listem - E, H			Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/0; Nástavbové vzdělání - L/5			Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M			Vyšší odborné vzdělání - N		
	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ	Abs09	NZ	mNZ
duben 2010												
Celkem	3853	862	22,4%	1790	376	21,0%	5864	718	12,2%	420	40	9,5%
16 Ekologie a ochrana životního prostředí							73	9	12,3%			
21 Hornictví, hutnictví a slévárenství	12	2	16,7%	25	3	12,0%	41	5	12,2%			
23 Strojírenství a strojírenská výroba	928	160	17,2%	260	36	13,8%	395	63	15,9%	10	2	20,0%
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	320	54	16,9%	411	62	15,1%	607	57	9,4%			
28 Technická chemie a chemie silikátů							74	5	6,8%			
29 Potravinářství a potravinářská chemie	172	45	26,2%									
31 Textilní výroba a oděvnictví	51	19	37,3%	28	6	21,4%	72	13	18,1%			
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů												
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	216	45	20,8%	21	3	14,3%	49	6	12,2%			
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	32	5	15,6%				12	3	25,0%			
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	360	77	21,4%	10	3	30,0%	297	35	11,8%			
37 Doprava a spoje	7	3	42,9%	21	3	14,3%	136	20	14,7%			
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory				71	13	18,3%	14	2	14,3%			
41 Zemědělství a lesnictví	227	54	23,8%	32	7	21,9%	187	35	18,7%			
43 Veterinářství a veterinární prevence												
53 Zdravotnictví	50	9	18,0%				374	17	4,5%	16	2	12,5%
61 Filozofie, teologie												
63 Ekonomika a administrativa							957	103	10,8%	109	16	14,7%
64 Podnikání v oborech, v odvětvích				350	95	27,1%	399	82	20,6%	14	1	7,1%
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	826	232	28,1%	232	51	22,0%	460	70	15,2%	175	14	8,0%
66 Obchod	296	84	28,4%	239	62	25,9%				21	3	14,3%
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost							314	58	18,5%	18	1	5,6%
69 Osobní a provozní služby	356	73	20,5%	90	22	24,4%						
72 Publicistika, knihovnictví a informatika							32	7	21,9%			
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče							387	51	13,2%	57	1	1,8%
78 Obecně odborná příprava							835	53	6,3%			
82 Umění a užité umění							149	19	12,8%			
Gymnaziální vzdělání - K							3069	103	3,4%			